

ΠΑΝΔΘΗΝΔΙΑ

ΕΤΟΣ Ε' 31 ΔΕ-
ΚΕΜΒΡΙΟΥ 1904

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ

Εχομεν ὑπ' ὄψιν τὸ πρόγραμμα τῶν ἐργασιῶν τοῦ παγκοσμίου ἀρχαιολογικοῦ Συνεδρίου, τὸ ὁποῖον ἐν τῇ Ἀκροπόλει καὶ πρὸ τῶν προπυλαίων τοῦ ἀπροσίτου ἔργου τοῦ Φειδίου θὰ ἐπιληφθῇ τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ, κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τῆς Ἑθνικῆς Ἀπολυτροῦσεως.

Περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ Συνεδρίου τούτου ἀπὸ ἀπόψεως ἐπιστημονικῆς εἰς οὐδένα ἐπιτρέπονται δισταγμοί. Αἱ σοφώτεραι ἐν τῇ ἀρχαιολογίᾳ κορυφαί, οἱ διασημότεροι μύσται τῆς ὥραιας ἐπιστήμης τοῦ Βίγκελμαν θὰ καταβάλουν ἐπὶ τῷ αὐτῷ τὴν συνεργασίαν των καὶ τὰ φῶτα των.

Καὶ ποῦ τοῦτο;

Ἐν αὐτῇ τῇ πατρίδι τοῦ ἀφθίτου Καλοῦ, τοῦ ὁποίου ἔρχονται νὰ προσκυνήσουν τὰ δημιουργήματα ἐν αὐτῇ τῇ γῇ, ἣτις κατέχει δόξαν πάσης ἄλλης ὑπερέτεραν καὶ θησαυροὺς ἀτιμήτους τὴν δόξαν νὰ ἦναι ἡ θεματοφύλαξ καὶ κυρία τοῦ Παρθενῶνος, τοῦ Ἐρεχθείου, τοῦ ναοῦ τῆς Ἀπτέρου Νίκης, τῆς Πνυκός, τῆς Ἀγορᾶς, τοῦ Διτύλου. — Ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ, εἰς ἣν ἀνήκουν ἡ Ἐπίδαυρος, οἱ Δελφοί, ἡ Ὀλυμπία μετὰ τὴν Ἄλτιν τὴν ἱερὰν, αἱ Μυκῆναι, ἡ Φιγάλεια.

Ἀλλὰ δι' ἡμᾶς — καὶ ἂς μὴ ἐκληφθῇ τοῦτο ὡς ὀπισθοβουλία — ἡ ἐπιστημονικὴ ἐπιτυχία τοῦ Συνεδρίου, εἶναι τὸ ἥττον οὐσιώδες. Καλοῦντες εἰς τὸ ἱστέφανον Ἄστν τὸν παγκόσμιον πολιτισμόν, τὴν διεθνή ἐπιστήμην, δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωμεν οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν, ὅτι δίδομεν τὰς ἐπιστημοτέρας ἐξετάσεις περὶ τῶν προόδων ἡμῶν, περὶ τοῦ ἡμετέρου πολιτισμοῦ.

Ὅταν τοῦτο ἐνθυμοῦνται ἀνὰ πᾶσαν στιγ-

μήν, κατὰ τὸν ὑπολειπόμενον μέχρι τοῦ Συνεδρίου ὀλίγον χρόνον καὶ αἱ δύο ὁργανωτικαὶ ἐπιτροπαὶ αὐτοῦ, καὶ ἡ Κυβέρνησις, καὶ ἡ δημοτικὴ Ἀρχὴ καὶ οἱ ἰδιῶται, δυνάμεθα νὰ ἡμεθα βέβαιοι, ὅτι αἱ ἐξετάσεις ἡμῶν αὐταὶ θὰ ἀποβούν ἐπιτυχεῖς.

Διότι ἄλλως θὰ ἦτο ἀφορμὴ νὰ καταρασθῇ τις τὴν ὥραιαν ταύτην ἔμπνευσιν τοῦ κ. Στάη, κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ ὑπουργείαν περὶ συγκροτήσεως παγκοσμίου ἀρχαιολογικοῦ Συνεδρίου ἐν Ἀθήναις, ἂν πρόκειται νὰ ἀποκομίσουν ἐκ τῆς συγχρόνου Ἑλλάδος οἱ θαυμασταὶ τῆς Ἀρχαίας, ἐντυπώσεις ἀπογοητεύσεως καὶ ἀηδίας, ἐὰν πρόκειται, ὅπως εἰς τὰς ἀποτομωτάτας φωτοσκιάσεις τῶν πινάκων τοῦ Ρέμπραντ, νὰ χρησιμεύσωμεν ἡμεῖς οἱ σύγχρονοι, ὡς ἡ σκοτεινὴ σκιά τῶν εἰκόνων τοῦ παρελθόντος, τὰς ὁποίας τὸν προσεχῇ Μάρτιον θὰ ἀποθανύμεσθαι ἐν Ἑλλάδι ἡ παγκόσμιος ἐπιστήμη.

Ἐξαρτᾶται κατὰ τὸ πλεῖστον ἐξ ἡμῶν αὐτῶν, ὅπως οἱ καρποὶ τοῦ Συνεδρίου ἀποβῶσιν ἀνυπολογίστως ἀφθονοὶ οὐ μόνον διὰ τὴν Ἐπιστήμην, — τὸ ὁποῖον ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι ἀπὸ ἑλληνικῆς ἀπόψεως εἶναι δευτερεύον, — ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ ἠθικά τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν γένει συμφέροντα. Ὡς πρὸς τὰ ἠθικά ὠφελήματα, ταῦτα θέλομεν καρπωθῇ ἐξ αὐτῆς τῆς ἐπικοινωνίας πρὸς τὴν ἡμετέραν χώραν, τῶν ἐπιστημονικῶν κορυφῶν τῆς ὑψηλίου ἐν τῇ ἀρχαιολογικῇ ἐπιστήμῃ, ἣτις κυρίως καὶ ἴσως κυριολεκτικώτερον, ἀποκλειστικῶς, εἶναι ἡ μελέτη τοῦ βίου, τοῦ πολιτισμοῦ, τῆς καλ-

λιτεχνίας αὐτῶν τῶν ἡμετέρων προγόνων.

Μὲ ἰσχυρὰν δόσιν καλῆς θελήσεως καὶ ἐπιμόνου ἐργασίας δυνάμεθα νὰ παραστῶμεν σχετικῶς εὐπρόσωποι. Πεποιδότως δὲ φρονοῦμεν ὅτι ἡ ἐπίσκεψις τῆς Ἑλλάδος ἡ ἄμεσος, ἀποδεικνύει πάντοτε τὴν πατρίδα ἡμῶν μὲ ἀνάστημα καὶ χαριέστερον καὶ ὑψηλότερον, ἀφ' ὅ,τι τὴν πλάττει ἡ φαντασία τῶν ξένων, ἦν πολλοὶ παράγοντες πλάνης ἔχουν διαστρέφει εἰς τὰς περὶ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος ἰδέας τῶν σημειόμενων δὲ μεταξὺ τῶν παραγόντων τούτων, τὴν ἐξωνημένην ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ μερίδα τοῦ εὐρωπαϊκοῦ τύπου, τὰς φιλοκατηγόρους ἀφηγήσεις ἐνίων περιηγητῶν, τὸ σπουδαιότερον δέ, τὰς ἐξ ἀφορμῆς τῶν κομματικῶν ἐμπαθῶν συρράξεων φιλοκατηγόρους ἀφηγήσεις ἡμῶν αὐτῶν καθ' ἑαυτῶν.

Καὶ ὑλικῶν δὲ ὠφελειῶν πάροχος θὰ ἀποβῇ ἐν διεθνέσι, ἐν παγκόσμιον Συνεδρίον ἀρχαιολογικὸν ἐν Ἀθήναις. Διότι μετ' αὐτό, μετὰ τὰς ἐν τῇ ἰδίᾳ χώρᾳ ἀνακοινώσεις τῶν ἐντυπώσεων ἐκάστου τῶν μελῶν αὐτοῦ, δὲν πρέπει οὐδεὶς νὰ ἀμφιβάλλῃ, ὅτι τὸ ρεῦμα τῶν ἐπισκεπτῶν τῆς Ἑλλάδος θέλει αὐξήσῃ οὐσιωδῶς. Καὶ ἐκ τούτου, ὅτι πλείοτεροι ἢ σήμερον, μὴ περιοριζόμενοι εἰς τὴν ἐπίσκεψιν τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τοῦ κεντρικοῦ μουσείου, θὰ ἐπισκέπτονται τὰ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀρχαῖα μνημεῖα, οὐχὶ μικροτέρου βεβαίως ἐνδιαφέροντος τῶν ἐν Ἀθήναις.

Ἄλλ' ἐδῶ ἀναπηδοῦν αἱ μελαγχολικώτεραι σκέψεις καὶ οἱ ἐνδοιασμοὶ περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ Συνεδρίου. Πλὴν ὀλίγων εὐπροσώπων ὁδῶν πρὸς τοὺς ἀρχαιολογικοὺς τόπους, θέτομεν τοὺς ξένους μεταξὺ τοῦ πολὺ δυσχεροῦς διλήμματος ἢ νὰ τσακίζωνται καὶ νὰ κινδυνεύουν ἐπὶ ἡμιόνων, ἢ νὰ παραιτῶνται, παρ' ὅλην αὐτῶν τὴν θλίψιν, τῆς ἐπισκέψεως τῶν ἀρχαιολογικῶν ἡμῶν τόπων.

Εἶναι τῷ ὄντι λυπηρόν, ὅτι παρ' ὅλα τὰ νομοσχέδια περὶ εἰδικῶν ταμείων πρὸς κατασκευὴν ἀμαξιδίων ἀρχαιολογικῶν ὁδῶν, τὰ ὁποῖα μετὰ τόσου πρακτικοῦ ζήλου εἶχεν ἐκπονήσει ὁ γενικὸς ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Καβαδίας, τὰ μέλη τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Συνεδρίου, ὃν θελήσουν νὰ ἐπισκεφθοῦν τὰς ἐπαρχιακὰς ἀρχαιοτήτας, δὲν θὰ εὑρουν ὁδὸν ἀπὸ τοῦ ἐν Ἐπιδαυρίᾳ ἱεροῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ εἰς τὴν κατὰ τὴν παλαιὰν Ἐπίδαυρον παραλίαν ἀπὸ Μυκηνῶν εἰς τὸ Ἡραῖον καὶ τὴν Τίρυνθα.

ἀπὸ Λυκοσούρας εἰς Μεγαλόπολιν, ἀπὸ Ἰθώμης εἰς Μελιγαλᾶ ἢ Τζεφερεμίνι.

Καὶ παρελίσπομεν τὴν μνείαν, ὅτι εἶναι σχεδὸν ἀπρόσιτος εἰς τὴν ἐπίσκεψιν τῶν ξένων, ὁ ἐν Φιγαλίᾳ ναὸς τοῦ Ἐπικουρίου Ἀπόλλωνος, τὸ θεσπέσιον ἔργον αὐτοῦ τοῦ δημιουργοῦ τοῦ Παρθενῶνος. Ὁ ναὸς οὗτος, μὲ τὸ πρωτότυπον ἀρχιτεκτονικὸν αὐτοῦ κάλλος, μετὰ τὰς περιπετείας τῆς ὀργανωμένης συλήσεώς του πρὸ αἰῶνος περίπου ὑπὸ τῆς αὐτῆς διεθνούς ἐπισημονικῆς συμμορίας Κόκκερελ καὶ Σα, ἣτις ἐσύλησε καὶ τὸν ἐν Αἰγίνῃ ναὸν τῆς Ἀφαίας, ἀσκεῖ ἐπὶ τῆς ψυχῆς τῶν ξένων γοητείαν ἀπερίγραπτον. Εἶναι δι' αὐτοὺς προσκίνημα ἐξ ἴσου ἱερόν, ὅσον καὶ τὸ προσκίνημα τῆς Ὀλυμπίας. Δυστυχῶς ὁμως πρὸς τὴν ἐπίσκεψιν ταύτην ἐπιβάλλεται τρίωρος πορεία ἡμιονικὴ ἐπὶ ὁδοῦ κατ' ἐξοχὴν δυσβάτου, ἐπικινδύνου, ἀποκρήμνου ἀπὸ Ἀνδριτσαίνης μέχρι τοῦ ναοῦ.

Οὐδὲν ἀδικώτερον πρὸς τὰς ἐπαρχίας ἢ ἡ συγκέντρωσις ὅλων τῶν δυναμένων νὰ μετακινήθωσιν ἀρχαιολογικῶν κειμηλίων εἰς Ἀθήνας. Ἀνεξαρτήτως δὲ τῆς πρὸς τὰς ἐπαρχίας ἀδικίας, οἱ ἀρχαιολογικοὶ τόποι ἀπογυμνούμενοι τῶν κειμηλίων αὐτῶν ἀποβάλλουν τὸ μέγιστον τῆς γοητείας καὶ ἐλαττοῦται τὸ πρὸς ἐπίσκεψιν αὐτῶν ἐνδιαφέρον. Καὶ αὐτὰ δὲ τὰ κινήτὰ κειμήλια ἐλαττοῦνται καὶ ταῦτα ἐξοριζόμενα. Τοῦτο δύναται τις κάλλιστα νὰ τὸ ἀνιληφθῇ φανταζόμενος τὸν Ἑρμῆν τοῦ Πραξιτέλους, ἐγκαθειργμένον ἐν τινὶ τῶν αἰθουσῶν τοῦ ἐν Ἀθήναις κεντρικοῦ μουσείου, ἀντὶ νὰ κοσμήσῃ τὴν Ὀλυμπίαν παρὰ τὴν ἱερὰν Ἄλτιν καὶ τὸ Ἡραῖον, τοῦ ὁποῦ ἀπετέλει κόσμον πάγκαλον.

Καὶ ὅμως ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν τῷ κεντρικῷ μουσεῖῳ ἔπρεπε νὰ καθιερωθῇ ὁ Ἑρμῆς, ἂν ἐπρόκειτο νὰ ἦναι ἀπρόσιτος εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ παγκοσμίου θαυμασμοῦ.

Ὅταν δὲ ὁ γενικὸς ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων ἀφορῶν εἰς τὰς ἀκατανικήτους δυσχερείας τῆς συγκοινωνίας εἶχε προτείνει εἰς τὸν ἀείμνηστον Τρικούπην τὴν εἰς Ἀθήνας μεταφορὰν του, οὗτος ἐξανέστη ὀργίλος. Τῷ παρετηρήθη τότε ὅτι οἱ προσκυνηταὶ τοῦ ἔργου τοῦ Πραξιτέλους θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ μεταβαίνουν εἰς Ὀλυμπίαν. Ἄλλ' ὁ μέγας ἐκεῖνος πολίτης ἀπῆντησε. «Θὰ μεταβαίνουν διὰ τοῦ σιδηροδρόμου». Τοιαύτη ὑπόσχεσις εἰς τὸ στόμα οἰουδήποτε ἄλλου θὰ ἦτο ἀσύγγνωστος μεγαληγορία. Ἄλλ' ὁ Τρικούπης δὲν ὑπέσχετο, εἰμὴ μόνον ὅ,τι ἡδύνατο νὰ ἐκτελέσῃ.

Οὕτως ἔπρεπε νὰ σκεπτόμεθα πάντοτε, προκειμένου περὶ ὁδοποιίας τῶν ἀρχαιολογικῶν τόπων. Ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴν τοπικὴν σημασίαν τῶν ἀρχαιολογικῶν θησαυρῶν ἔπρεπε νὰ συνδέεται ἀναποσπάστως πρὸς τὰ μέτρα, τὰ καθιστῶντα αὐτοὺς προσίτους εἰς τὸν παγκόσμιον πολιτισμόν. Αἱ δαπάναι πρὸς τοῦτο, εἶναι δαπάναι καὶ ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς παραγωγικαί, μὴ ἔχουσαι οὐδεμίαν ὁμοιότητα πρὸς τὰς δαπάνας τῶν ἑκατομμυρίων τῆς κομματικῆς ὁδοποιίας, διὰ τὴν κατασκευὴν ὁδῶν, ἐφ' ὧν κυριαρχεῖ σήμερον ἀτάρακτος ἡ ὀνακάνθη.

ἴσως ἐκ τούτων τῶν λόγων, τοῦλάχιστον ἐν τῷ μέχρι τοῦδε γνωστῷ προγράμματι τοῦ ἀρχαιολογικοῦ Συνεδρίου, δὲν περιελήφθη ἐπίσημος ἐπίσκεψις εἰς πλείστας τῶν διαφόρων ἀνὰ τὰς ἐπαρχίας ἀρχαιοτήτων, καὶ ἰδίως εἰς τὸν ἐν Φιγαλίᾳ ναὸν τοῦ Ἐπικουρίου Ἀπόλλωνος, τῆς Ἀφαίας ἐν Αἰγίνῃ καὶ τοῦ Ποσειδῶνος ἐν Σουνιάδι ἄκρᾳ.

Ἄλλὰ καὶ ἂν δὲν γίνη τοῦτο ἐπισήμως, τὰ μέλη τοῦ ἀρχαιολογικοῦ Συνεδρίου θὰ σπεύσουν νὰ ἐπισκεφθοῦν τὰς ἀπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος ἀρχαιοτήτας· ἡ συγκοινωνία δὲ τῶν πλείστων ἐξ αὐτῶν δὲν θὰ καταλίπη βεβαίως ἐπ' αὐτῶν εὐαρέστους ἐντυπώσεις.

Νομίζομεν ὅτι μέχρι τῆς εἰκοστῆς πέμπτης

Μαρτίου καὶ ἐπὶ τῶν ἐλλείψεων τούτων κατὰ θὰ ἦναι δυνατόν νὰ συντελεσθῇ ὄχι βέβαια, ὅ,τι θὰ συνετελεῖτο ἐὰν ἀπὸ τοῦ 1901, ὅτε ἀπεφασίσθη ἡ συγκρότησις τοῦ Συνεδρίου, ἐλαμβάνοντο τὰ προσήκοντα μέτρα· διότι μόλις θὰ ἐπήρχει ὁ χρόνος οὗτος ἐὰν ἠθέλομεν νὰ παρασταθῶμεν καθ' ὁλοκληρίαν εὐπρόσωποι.

Ὅπως δὴποτε πρὸς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ Συνεδρίου ἀπαιτοῦνται καὶ ἄλλοι ὅροι· νὰ ἀποβῇ ἐφικτὴ ἡ ἐπὶ μίαν ἢ δύο ἡμέρας ἄνετος παραμονὴ τῶν ξένων εἰς τοὺς ἀρχαιολογικοὺς τόπους, καὶ τὴν γνωστὴν ἀνὰ τὸν κόσμον ἑλληνικὴν φιλοξενίαν νὰ ἐπαληθεύσῃ πληρέστατα ἡ ὑπὸ πάντων καὶ ἐπισήμων καὶ ἀνεπισήμων ἀγαστῇ καὶ ἐπέραστος τῶν ξένων δεξίωσις.

Ἐν γένει δὲ τότε μόνον θὰ δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ Συνεδρίου, ὅταν αἱ ἐπιστημονικαὶ κορυφαί, αἱ ὁποῖαι θὰ συναθροισθοῦν ὑπὸ τὴν προστατευτικὴν τῆς Ἀκροπόλεως σκιάν, ἀναχωρήσουν ἐντεῦθεν, ὄχι μόνον τιμῶσαι τὴν ἑλληνικὴν ἐπιστήμην, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν πεποίθησιν, ὅτι ὁ πολιτισμὸς ἡμῶν ὁ πρὸς τὰ κειμήλια τῶν ἡμετέρων προγόνων σεβασμὸς καὶ ἡ λατρεία ἡμῶν, ὡς καὶ ἡ μέριμνα πρὸς συντήρησιν καὶ διαφύλαξιν αὐτῶν, εἶναι ὑπέρτερα τῆς γνώμης ἦν εἶχον περὶ ἡμῶν πρὶν ἢ κατέλθουν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Σ. ΛΥΚΟΥΔΗΣ

Α Π' ΤΑ ΠΑΡΑΘΥΡΑ ΜΟΥ

I

Τώρα μονάχος, κάθομαι σκυφτός μπρὸς τὴ φωτιά μου.
Ὁ κάμπος στρώνεται πλατὺς ἀπ' τὰ παράθυρά μου
καὶ λίγο λίγο βρέχει,
καὶ ὁ νοῦς μου ἄθελα τρέχει

Στὴν γκρεμισμένη τὴ φωλιά, στὴν καλαμιὰ ποῦ κλαίγει,
Στὸ ἀνεμοβρόχι, ὅπου βογγᾷ στὴ ρηνωμένη στέγη!

II

Στὴ θεωμένη καλαμιὰ ποῦ δλόχρυσον ξαπλώνει,
Ἐκεῖ βαθεῖα τὰ ζωντανὰ βοσκοῦν πεδηλωμένα,
Στῶμα στὴ γῇ τὰ φύλλα τῆς ἡ δράνα μου τ' ἀπλώνει
Καὶ τὸ χεῖμῶνα καρτερῶ νὰ μ' εὔρη ἐρημωμένα.

Τόσον ὀλίγον γινώσκουσιν οἱ πλείστοι τῶν ἡμετέρων πολιτικῶν τὴν ἐν τῷ σημερινῷ κόσμῳ σπουδαιότητα τῆς ἐπιστήμης καὶ τὰς ἀληθεῖς βάσεις πάσης ἐθνικῆς δράσεως, ὥστε φαντάζονται τὰ πολιτικά καὶ φορολογικά ζητήματα ὡς τὰ μόνα ἄξια προσοχῆς.

Σήμερον κατενόησαμεν, ἐκ τῶν τελουμένων ἐν ἄλλαις χώραις, ὅτι ἂν οἱ ἡμέτεροι ὑπουργοὶ ἦσαν προνοητικώτεροι καὶ τὰ ἡμέτερα πανεπιστήμια πολυαριθμότερα, τὰ ἡμέτερα πνευματικά ἐφόδια θὰ εἶχον ἀναπτυχθῇ διὰ τῆς τελειοποιήσεως τῶν ἐπιστημονικῶν μεθόδων, διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς διδασκαλίας τῶν ἐπιστημῶν ἐν τοῖς σχολείοις, καί, ὅπερ πάντων σπουδαιότατον, διὰ τῆς ἐμπράκτου διδασκαλίας τῆς ἐπιστήμης, διὰ τοῦ πειράματος δηλ. καὶ τῆς παρατηρήσεως, καὶ ὅχι τῶν βιβλίων. Ἀκριβῶς δὲ διότι τοῦτο δὲν ἐγίνε, ὑστεροῦμεν τῶν ἄλλων ἐθνῶν ἐν ταῖς πλουτοπαραγωγικαῖς ἐφαρμογαῖς τῶν ἐπιστημῶν.

Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶνε τὸ μόνον. Παρελείψαμεν νὰ ἐνισχύσωμεν τὸν ἐθνικὸν βίον διὰ τῆς διαδόσεως τοῦ ἐπιστημονικοῦ πνεύματος παρὰ πάσαις ταῖς κοινωνικαῖς τάξεσι, καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις τῆς ἐθνικῆς δράσεως. Δὲν κατενόησαμεν ὅτι καθῆκον τοῦ κράτους εἶνε νὰ συντάξῃ τὰς δυνάμεις αὐτοῦ ἐπίσης καλῶς διὰ τὴν εἰρήνην, ὥς διὰ τὸν πόλεμον, ὅτι τὰ πανεπιστήμια καὶ ἄλλα ἐπιστημονικά διδακτήρια εἶνε ἐπίσης σπουδαῖα ὡς τὰ πολεμικά πλοῖα ἢ τὰ στρατιωτικά τάγματα, ὅτι τὰ ἐκπαιδευτικά ταῦτα ἰδρύματα εἶνε πράγματι οὐσιώδη μέρη τοῦ μηχανισμοῦ παντὸς νεωτέρου κράτους καὶ ὡς τοιαῦτα ἄξια πάσης ἐνισχύσεως καὶ ἐπιμελοῦς διοργανώσεως, χάριν αὐτῆς τῆς ἐθνικῆς εὐημερίας καὶ ἰσχύος»¹.

Ἐξαίρων δὲ τὰς εἰς τὴν ἐπιστήμην ὀφειλομένας προόδους ὁ Δισραέλης ἔλεγε, πολλῶ πρότερον, τὰ ἑξῆς: «Θαυμαστὰ ἀληθῶς εἶνε τὰ συντελεσθέντα κατὰ τὰ τελευταῖα πενήκοντα ἔτη, περίοδον πάσης ἄλλης μᾶλλον ἀξιοσημείωτον ἐν τοῖς παγκοσμίους χρόνοις. Δὲν ἐννοῶ τὴν ἀνύψωσιν καὶ πτώσιν αὐτοκρατοριῶν, οὔτε τὴν ἀλλαγὴν δυναστειῶν, οὔτε τὴν ἀνοδὸν κυβερνήσεων. Ἐννοῶ τὰς ἐπιστημονικὰς ἐκείνας ἐπαναστάσεις αἵτινες ἔσχον μείζονα ἀποτελέσματα ἢ οἵαδήποτε πολιτικά αἷτια, αἵτινες μετέβαλον τὴν θέσιν καὶ τὰς τάσεις τῆς ἀνθρωπότητος πολλῶ μᾶλλον ἢ πᾶσαι ὁμοῦ αἱ κατακτήσεις, πολλῶ μᾶλλον ἢ πάν-

¹ Norman Lockyer, The Influence of Brain-power on History (British Association Report, London, 1904).

τες οἱ κώδικες καὶ πάντες οἱ νομοθέται ὅσοι ποτὲ ὑπῆρξαν».

Αἱ ἔνεκα τῆς θεμελιώδους μετατροπῆς τῶν παγκοσμίων ὄρων τῆς ζωῆς τῶν λαῶν προκύψασαι ἀνάγκαι τῶν νεωτέρων κοινωνιῶν ἐπέβαλον, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, οὐ μόνον τὴν ἰδρυσίν νέων πανεπιστημίων, ἀλλὰ καὶ τὴν σύστασιν παντοίων ἰδρυμάτων ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης καὶ ἀνωτέρας τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως, (πολυτεχνείων, σχολῶν βιομηχανικῶν, ἐμπορικῶν, γεωργικῶν, ναυτικῶν, κλπ.)¹. Καὶ ἐν πολλοῖς δὲ πανεπιστημίοις ἰδρύθησαν ἀλλαχοῦ μὲν ἔδραι τεχνικῶν μαθημάτων καὶ ἐπιστημονικὰ ἐργαστήρια, ἀλλαχοῦ δὲ καὶ δλόκληροι τεχνικαὶ σχολαί.

Οὕτως ἐν Γαλλίᾳ ἰδρύθησαν ἐσχάτως ἐν πανεπιστημίοις ἔδραι βιομηχανικῆς φυσικῆς, βιομηχανικῆς χημείας, γεωργικῆς φυτολογίας, κλπ. Πλὴν δὲ τούτων, εἰς μὲν τὸ πανεπιστήμιον τῆς Βεζανσὸν ἰδρύθη ἀγρονομικὸς σταθμός, εἰς δὲ τὸ πανεπιστήμιον τῆς Διζὸν ἀγρονομικὸς καὶ οἰνολογικὸς σταθμός, ἐνῶ εἰς τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Κλερμόντ ἰδρύθη λιμνολογικὸς σταθμός, κλπ. Περὶ τῶν καινοτομιῶν τούτων ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1902 ἐπιτροπῆς τῆς γαλλικῆς Βουλῆς, βουλευτῆς Μαυρίκιος Φῶρ, ἔγραφε τὰ ἑξῆς: «Τὰ ἐργαστήρια τῶν ἡμετέρων πανεπιστημίων ἔπαυσαν νὰ ᾔηνε μαρμαρίνοι πύργοι πρὸς ἀπομόνωσιν τῶν ἐπιστημόνων· αἱ πύλαι αὐτῶν εἶνε σήμερον ἐλευθέρως ἀνοικταὶ εἰς πάντας τοὺς κλάδους τῆς ἀνθρωπίνης δραστηριότητος. Ἐκ τῶν ὑψηλῶν σφαιρῶν τῆς θεωρητικῆς ἐπιστήμης κατῆλθομεν μέχρι τῶν ταπεινότερων ἐφαρμογῶν τῆς ἐπιστήμης εἰς τὴν βιομηχανίαν, τὸ ἐμπόριον, τὴν γεωργίαν. Ἐκτὸς τῶν ἐπιστήμων προγραμμάτων τὰ ὁποῖα, χάριν τῶν ἐξετάσεων τῶν ὑπὸ τοῦ κράτους ὀριζομένων, εἶνε ἀκριβῶς καθωρισμένα, τὰ ἡμέτερα πανεπιστήμια ἰδρυσαν μαθήματα προσηρμοσμένα εἰς τὰς ἐκαστοῦ τοπικὰς συνθήκας, οὕτω δὲ προσέλαβεν ἕκαστον ἰδιόρρυθμόν τινα καὶ πρωτότυπον χαρακτηριστῆρα».

Τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἡ κοσμοϊστορικὴ ἀποστολὴ εἶνε σαφὴς καὶ ἀναντίλεκτος. Ἀποστολὴ

¹ Ἐν τῇ διὰ τὸ ἔτος 1904-5 διεθνεῖ ἀκαδημαϊκῇ Ἐπετηροδί Minerva ἀναφέρονται 206 Πανεπιστήμια, 238 πανεπιστημιακαὶ σχολαί, κολλέγια, κλπ., 70 ἀνώτεροι τεχνικαὶ σχολαί, 53 γεωργικαί, δασονομικαὶ καὶ μεταλλευτικαὶ σχολαί, 26 κτηνιατρικαὶ σχολαί, κλπ.

αὐτοῦ εἶνε ἡ προαγωγή τοῦ πολιτισμοῦ. Ἄν δ' εἰς τὸν ἀρχαῖον ἑλληνισμόν ὀφείλῃ ἡ ἀνθρωπότης μέγιστον μέρος τῆς σημερινῆς αὐτῆς μορφώσεως, ὁ νέος ἑλληνισμός, συνεχίζων τὰς παραδόσεις τῶν προγόνων, ὀφείλῃ νὰ καταλάβῃ ἐπιφανῆ θέσιν μεταξὺ τῶν σκαπανέων τοῦ νέου πολιτισμοῦ.

Ἀτυχῶς, ἔνεκα τῆς πολιτικῆς κατατμήσεως τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἡ θέσις αὐτοῦ μεταξὺ τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν παρουσιάζει οὐσιώδη τινὰ μειονεκτήματα. Διὰ τοῦτο τὸ πρότιστον ἡμῶν σήμερον πρὸς τὸν πολιτισμὸν καθῆκον εἶνε ἡ ἄρσις τῶν ρηθέντων μειονεκτημάτων καὶ ἡ σύνταξις τοῦ ὅλου ἔθνους εἰς ἐνιαῖον, εὐρύθμως λειτουργοῦντα ὄργανισμὸν.

Ἡ σύνταξις καὶ διοργάνωσις τῶν ἐθνικῶν δυνάμεων δέον νὰ ἐπιδιωχθῇ διὰ τῆς ἀρίστης τῶν μεθόδων, τῆς ἐπιστήμης. Διὰ τῆς ἐπιστήμης θὰ μάθωμεν κατὰ τίνες διευθύνσεις δέον νὰ ἐργασθῶμεν πρὸς πλήρωσιν τῶν ἐθνικῶν ἰδανικῶν. Διὰ τῆς ἐπιστήμης θὰ διδασθῶμεν πῶς ἄριστα νὰ χρησιμοποιῶμεν τὰς ἡμετέρας δυνάμεις πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐθνικῶν σκοπῶν. Διὰ τῆς ἐπιστήμης θὰ τελειοποιήσωμεν πάσας ἡμῶν τὰς πρακτικὰς μεθόδους. Διὰ τῆς ἐπιστήμης θὰ κατανοήσωμεν κάλλιον, οὐ μόνον τί τὸ ἀληθές, ἀλλὰ καὶ ποῦ ἔγκειται τὸ καλὸν καὶ πῶς δύναται νὰ ἐπιδιωχθῇ τὸ ἀγαθόν.

Χάριν δὲ τῆς ἐξασφαλίσεως τῶν ἐκ τῆς ἐπιστήμης εὐεργετημάτων πρέπει νὰ φροντίσωμεν πάσῃ δυνάμει καὶ περὶ τῆς ἐπὶ τὸ σκοπιμώτερον μεταρρυθμίσεως τῆς παρ' ἡμῖν ἐκπαιδεύσεως, ἀναδιοργανουμένης καὶ συμπληρουμένης καθ' ὅλας αὐτῆς τὰς βαθμίδας, ὅπως ἔκαμεν

ἡ Γαλλία μετὰ τὸ 1870, ὅπως ἔπραξεν ἡ Ἰαπωνία κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ὅπως πράττουσιν ἐναμίλλως πάντα τὰ κράτη τὴν σήμερον.

Καὶ ἡ ἀνωτέρα δ' ἐκπαίδευσις δέον νὰ τύχῃ παρ' ἡμῖν πάσης ἐφικτῆς ἀναπτύξεως καὶ συμπληρώσεως, οὐ μόνον διὰ τῆς ἰδρύσεως νέων ἐδρῶν καὶ νέων ἐργαστηρίων, ἴσως δὲ καὶ νέων σχολῶν (ὡς σχολῆς τῶν πολιτικῶν ἐπιστημῶν), ἐν τῷ Ἑθνικῷ Πανεπιστημίῳ, οὐ μόνον διὰ τῆς εὐρύνσεως τοῦ προγράμματος τοῦ ἡμετέρου Πολυτεχνείου, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ἰδρύσεως ἄλλων ἀνωτέρων σχολῶν καὶ ἰδίᾳ μιᾶς ἀνωτέρας ἐμπορικῆς σχολῆς, ἐτέρας τῶν ξένων γλωσσῶν καὶ ἄλλης γεωργικῆς.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον εὐκαταῖον εἶνε νὰ προσέλθωσιν ἄρωγοὶ οἱ ἀπανταχοῦ πλούσιοι Ἕλληνες, συνεχίζοντες τὰς εὐγενεῖς παραδόσεις ὀνομαστῶν ἐθνικῶν εὐεργετῶν.

Εὐτύχημα δὲ θεωροῦμεν τὴν προσεχῆ, ἐκ τοῦ κληροδοτήματος Δομπόλη, σκοποῦντος τὴν ἰδρυσίν πανεπιστημίου, ἐπωνύμου τοῦ Καποδιστρίου, συμπλήρωσιν τῆς παρ' ἡμῖν ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως.

Οἵαδήποτε καὶ ἂν ᾔηνε ἡ διοργάνωσις τοῦ ἰδρύματος τούτου καὶ ἡ σχέσις αὐτοῦ πρὸς τὸ ὑπάρχον πανεπιστήμιον, πρόδηλον εἶνε ὅτι ἡ διαρρύθμισις αὐτοῦ δέον νὰ γίνῃ κατὰ τρόπον ἐξασφαλίζοντα καὶ τὴν παρ' ἡμῖν ἀνάπτυξιν ἐπιστημονικῶν τινῶν κλάδων, θεωρητικῶν καὶ ἐφηρμοσμένων, μὴ τυχόντων μέχρι τοῦδε ἐπαρκοῦς ὑποστηρίξεως.

Ἐκ τῶν διδακτηρίων τούτων θὰ ἐξέλθωσιν οἱ μέλλοντες ἀριστεῖς τοῦ ἔθνους, οἱ ρηξικέλευθοι ἀπόστολοι τῶν ἐθνικῶν ἰδανικῶν.

ΚΥΠΑΡΙΣΣΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Θ. ΣΟΛΟΓΟΥΜΠ

ΤΟ ΑΡΝΑΚΙ*

Στὸ χωριὸ Χοτιμίριτσι ἐώρταξε τὴν ἡμέρα ἐκείνη ὁ προφήτ' Ἡλίας. Ἐφθάναν ἀπὸ τὰ περίχωρα οἱ πανηγυριώταις καὶ ἔτρωγαν καὶ ἔπιναν καὶ γλεντοῦσαν μίαν ἡμέρα, δυὸ ἡμέρες, τρεῖς ἡμέρες ἀπὸ σπίτι σὲ σπίτι.

Ὁ Βλάσης, πλούσιος χωρικός, ἀρχίζε λίγες ἡμέρες πρὶν εἰσφέρει μπίρα, ἀγόραζε οὕζο καὶ ἔσφαζε ἕνα ἀρνί.

* Μεταφρασθὲν τῇ ἀδείᾳ τοῦ συγγραφέως καὶ τῶν ἐκδοτῶν τοῦ «Σκορπιού».

Ὅταν πῆρε τὸ μαχαῖρι κ' ἐπῆγε νὰ σφάξῃ τὸ ἀρνί, τὰ παιδιὰ του, ἡ νίσκα καὶ ὁ Σιέγκας, τὸν ἀκολούθησαν καὶ στάθηκαν νὰ ἰδοῦν. Ἡ Ἀνίσκα τελείωνε τὰ πέντε χρόνια, ὁ Σιέγκας ἔμπαινε στὰ τέσσερα, καὶ καθετὶ ἦταν γιὰ τὰ δυὸ παιδιὰ καινούριο καὶ διασκεδαστικό.

Τὸ ἀρνί ἦταν κάτασπρο σὰν τὰ μαλλιά τῶν παιδιῶν, ὅπου στέκονταν κρατούμενα ἀπὸ τὸ χέρι, καὶ ἔβλεπαν με ἀπορία ἀνοίγοντας μεγάλα τὰ μάτια τους. Τὸ ἀρνί ἐφώναζε, ἔπειτα

ἔτρεξε τὸ αἷμα, κόκκινο καὶ πηχτὸ αἷμα. —
 "ὦ, τί διασκεδαστικά ποῦ ἦταν!...

Μὰ ἡ φωνὰς τῶν παιδιῶν, ἡ παρουσία των,
 ἐνοχλοῦσαν τὸν πατέρα, καὶ τὰ μάλωσε, καὶ τὰ
 παιδιὰ ἔφυγαν γελῶντας.

Ὁ πατέρας ἐπῆγε στὸ χωράφι, ἡ μητέρα
 ἐφρόντιζε γιὰ τὸ νοικοκυρεῖο, τὰ παιδιὰ ἔπαι-
 ζαν στὴν αὐλή.

Καὶ ἡ Ἀνίσκα εἶπε τοῦ Σιέγκα:

— Σιέγκα, παίζομε τὸ ἀρνάκι;

Ὁ Σιέγκας ἄρχισε νὰ γελᾷ καὶ μισοεἶπε, —
 γιατί δὲν μποροῦσε ἀκόμη νὰ μιλήσῃ κα-
 θαρά:

— Παίζομε. Ἐγὼ θάμαι τὸ ἀρνάκι.

— Ναί, εἶπε ἡ Ἀνίσκα ἐσὺ θάσαι τὸ ἀρ-
 νάκι, κ' ἐγὼ θὰ κάνω ἀπάνω στὸ λαιμό σου
 μὲ τὸ μαχαῖρι τσίκ-τσικ.

— Καὶ θὰ τρέξῃ αἷμα, ἠρώτησε ὁ Σιέγκας,
 κόκκινο καὶ πηχτό;

— Θὰ τρέξῃ αἷμα, εἶπε ἡ Ἀνίσκα.

Καὶ γελοῦσαν καὶ τὰ δύο γεμάτα ἀπὸ χαρά.

— Καὶ ποῦ θὰ βροῦμε μαχαῖρι; ἠρώτησε
 ὁ Σιέγκας.

— Θὰ βροῦμε, ἀποκρίθη ἡ Ἀνίσκα, θὰ τὸ
 πάρωμε τῆς μαμᾶς. Καὶ μῆκαν σιγὰ-σιγὰ
 στὸ σπίτι. Ἡ μητέρα δὲν ἄκουσε τίποτε ἐγέ-
 μιζε τὸν φούρνο μὲ ξύλα γιὰ νὰ μαγειρέψῃ
 καὶ νὰ ψήσῃ πῆτες γιὰ τοὺς πανηγυριῶτες.
 Καὶ τὰ παιδιὰ πῆραν ἓνα μεγάλο, μεγάλο μα-
 χαῖρι, ἀπ' ἐκεῖνα ποῦ κόβουν τὸ μαῦρο ψωμί —
 καὶ ἡ μητέρα δὲν τὰ εἶδε. Δὲν εἶχε τώρα
 καιρὸ νὰ φροντίσῃ γιὰ τὰ παιδιὰ.

Καὶ ἔτρεξαν στὴν αὐλὴ καὶ χώθηκαν σὲ μιὰ
 γωνιά.

— Γρήγορα, κόβε, εἶπε ὁ Σιέγκας.

Καὶ ἄρχισε νὰ στενάξῃ παραπονετικά σὰν
 ἀρνάκι, καὶ ἔπειτα γελοῦσε, κ' ἐγέλασε καὶ ἡ
 ἀδελφοῦλα του. Τότε ἡ Ἀνίσκα τὸν ἔπιασε
 ἀπὸ τὸν ὦμο καὶ τὸν ἔρριξε χάμω — καὶ ὁ
 Σιέγκας ὀλοένα ἐβέλαζε σὰν τὸ ἀρνί.

Καὶ ἡ Ἀνίσκα ἔκοψε μὲ τὸ μαχαῖρι τὸν
 λαιμὸ τοῦ Σιέγκα — καὶ ὁ Σιέγκας τινάχθηκε
 καὶ ψυχομαχοῦσε. Καὶ τὸ αἷμα — κόκκινο καὶ
 πηχτό — ἐπλήδην κ' ἔτρεξε ἄνω στὸ ἄσπρο
 πουκάμισο καὶ στὰ χέρια τῆς Ἀνίσκας. Καὶ
 ἦταν ζεστό καὶ κολλοῦσε. . . . Ὁ Σιέγκας δὲν
 κινήθηκε πιά.

— Ἀρνάκι, ἀρνάκι! — ἐφώναξε ἡ Ἀνίσκα
 κ' ἐγέλασε. Μὰ αἰσθάνθηκε ἔξαφνα ἀνατρι-
 χίλα.

— Ἐλα, σήκω! Σιέγκα! ἐφώναξε. Φτάνει
 πιά! Μὰ ὁ Σιέγκας δὲν ἐκινεῖτο, καὶ τὸ αἷμα
 σταμάτησε, καὶ τὰ χέρια τῆς Ἀνίσκας κολ-
 λοῦσαν. . . Ὁ Σιέγκας ἦταν ὀλοένα ἀκίνητος,
 ζαρωμένος καὶ ὄλο ἐσώπαινε — καὶ ἡ Ἀνίσκα
 ἐτρόμαξε κ' ἔτρεξε μακριὰ ἀπὸ τὸν Σιέγκα. . .

Μῆκε στὸ σπίτι κρυφὰ ἀπὸ τὴ μητέρα της
 καὶ χώθηκε σὲ μιὰ γωνιά τοῦ φούρνου, κ' ἔ-
 νοιωσε πῶς ἡ καρδιά ἦταν πολὺ βαρεῖα μέσα
 στὸ στήθος της. Χώνεται ἡ Ἀνίσκα μέσα στὸν
 φούρνο, κάθεται βουβὴ καὶ τρέμει σύσσωμη.
 Καὶ τὴν ἔπιασε ἓνας φόβος καὶ μιὰ λύπη καὶ
 δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβῃ γιατί.

Ἡ μητέρα βάνει φωτιά στὸν φούρνο. Ἡ
 Ἀνίσκα τίποτε δὲν ἀκούει, ὀλοένα κάθεται καὶ
 ὀλοένα σωπαίνει. Βαρεῖα καὶ βιαστικά χτυπᾷ
 ἡ καρδοῦλα της, καὶ τίποτε δὲν βλέπουν τὰ
 λυπημένα μάτια τῆς Ἀνίσκας.

Τὰ ξύλα ἀναφαν σιγὰ-σιγὰ, ὁ φούρνος ἐγέ-
 μισε ἀπὸ καπνὸ, καὶ ἐπνίξε τὴν Ἀνίσκα.

Καὶ ἡ ψυχὰς τοῦ Σιέγκα καὶ τῆς Ἀνίσκας
 παρουσιάσθηκαν στὴν πύλῃ τοῦ Παραδείσου.
 Οἱ ἄγγελοι ταράχθηκαν καὶ ἔχυσαν δάκρυα,
 φωτεινὰ σὰν τὰ ἄστρα, καὶ δὲν ἤξεραν τί νὰ
 κάμουν. Τότε ὁ προστάτης ἄγγελος τῆς Ἀνί-
 σκας, φάνηκε μπρὸς στὸν Κύριο καὶ θλιβερὰ
 τὸν ἐκέλευσε:

— Κύριε, πρέπει νὰ παραδώσωμε στὸν
 Ἐχθρὸ τὸ παιδάκι ποῦ ἔβαψε τὰ χέρια του
 στὸ αἷμα;

Καὶ ὁ Κύριος, σὰν νὰ ἤθελε νὰ δοκιμάσῃ
 τὸν ἄγγελον, ἐρώτησε:

— Καὶ ἐπὶ ποῖον θὰ πέσῃ τὸ αἷμα τοῦ
 ἀθώου;

Καὶ ὁ ἄγγελος ἀποκρίθη:

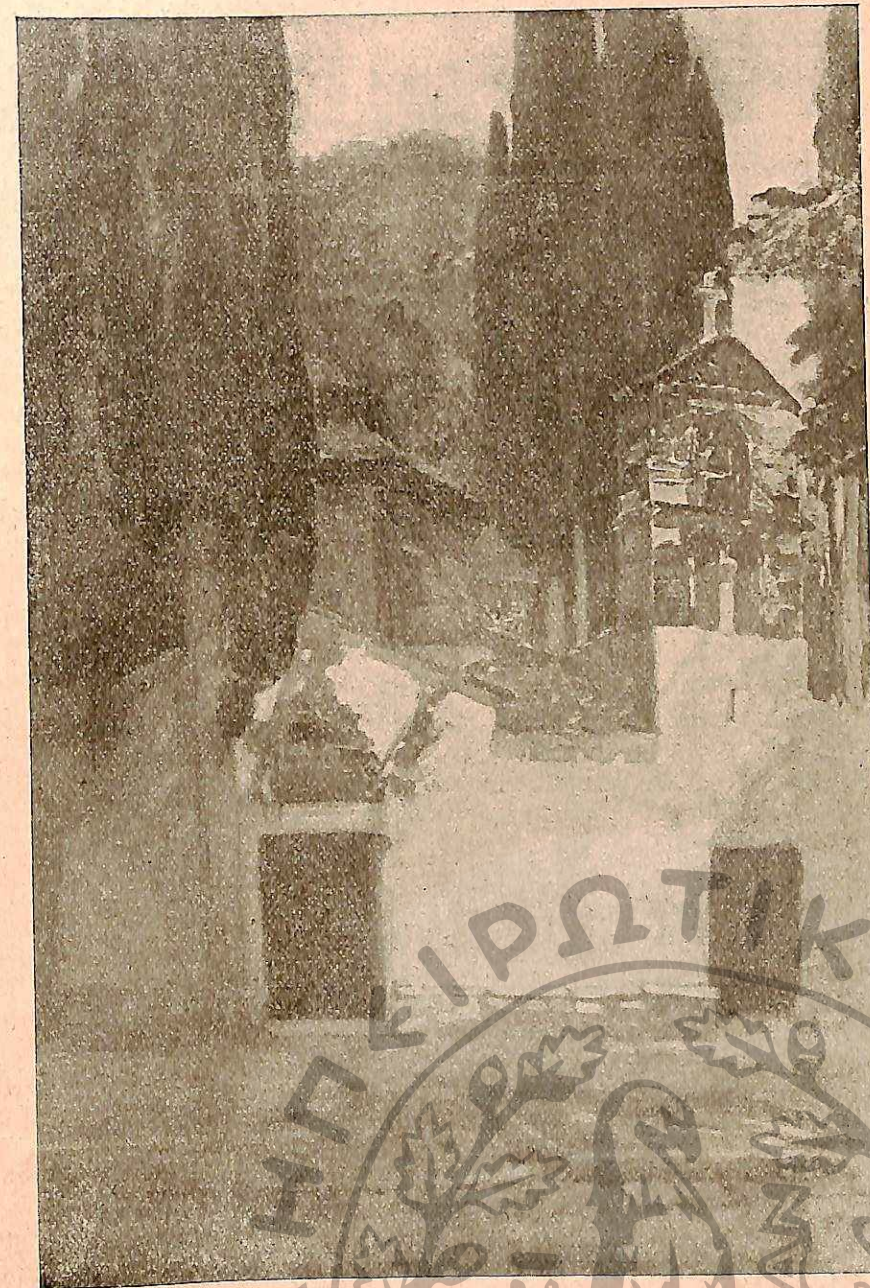
— Ἐπ' ἐμέ, Κύριε!

Καὶ ὁ Κύριος τοῦ εἶπε:

— Ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἔχυσαν αἷμα, θὰ λυ-
 τρωθοῦν διὰ τοῦ Αἵματός μου, καὶ ἐκεῖνοι οἱ
 ὁποῖοι ἐπροκάλεσαν τὴν χύσιν τοῦ αἵμα-
 τος, θὰ λυτρωθοῦν ἐπίσης δι' Ἐμοῦ. Ἡ σω-
 τηρία τῶν ἀνθρώπων θὰ ἐπιτευχθῇ μὲ πένθος
 βαθύ.

Τότε οἱ ἄγγελοι ἀφῆκαν τὴν Ἀνίσκα καὶ
 τὸν Σιέγκα νὰ μποῦν στοὺς φωτολουσμένους
 τόπους καὶ στοὺς κήπους ποῦ εὐωδιάζουν, ὁποῦ
 ἐπάνω στὰ ἀπαλὰ χόρτα ἀκτινοβολοῦσαν στα-
 λαματιαῖς ἀπὸ μέλι καὶ ἔτρεχαν χαρούμενα νερὰ
 ἀνάμεσα στῆς ὄχθες τῆς φωτεινῆς.

[Ἐκ τοῦ ρωσικοῦ ὑπὸ Μ. Α. καὶ Κ. Μ.]

Η ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ — ΕΛΛΗΝΟΓΡΑΦΙΑ Κ. ΠΑΡΘΕΝΗ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΡΘΕΝΗΣ

Εἰς τὸν κύκλον τῶν ἀθηναίων καλλιτεχνῶν προσετέθη ἕνας νέος παράγων. Ἐνθυμούμαι τὴν πρώτην ἐμφάνισίν του εἰς τὴν προτελευταίαν ἐκθεσὶν τοῦ «Παρνασσού». Δύο ἢ τρία τοπία, νομίζω, καὶ μία αὐτοπροσωπογραφία. Ὁ κόσμος περνοῦσε, ἐμισοστέκετο καὶ ἐπροχώρει κινῶν πρὸς τὰ ἔξω τὸ κάτω χεῖλος ἢ κινῶν ρυθμικῶς τὸ κεφάλι. Ὁ κ. Παρθένης ἦτο τότε μακράν, εἰς τὴν Βιέννην, καὶ δὲν ἤμποροῦσε νὰ ἰδῇ ἀπ' ἐκεῖ τὴν ἐντύπωσιν τῶν ἔργων του ἐπάνω εἰς τὰ πρόσωπα τῶν ἐπισκεπτῶν τῆς ἐκθέσεως. Ἀδιάφορον, ἀφοῦ τὰ πράγματα ἤμποροῦν καὶ νὰ γραφοῦν: κατὰ παράξενα χρώματα, κατὰ ἀνυπαρκταὶς σκιαῖς, κατὰ πρωτοφανεῖς ἀνθρώποι ζωγραφισμένοι! Ἄν ὁ καλλιτέχνης ἦτο κάπου ἐκεῖ κρυμμένος καὶ ἔβλεπε τοὺς μορφασμοὺς τοῦ κοινοῦ, θὰ ἔλεγε καὶ αὐτός: κατὰ παράξενοι ἀνθρώποι!

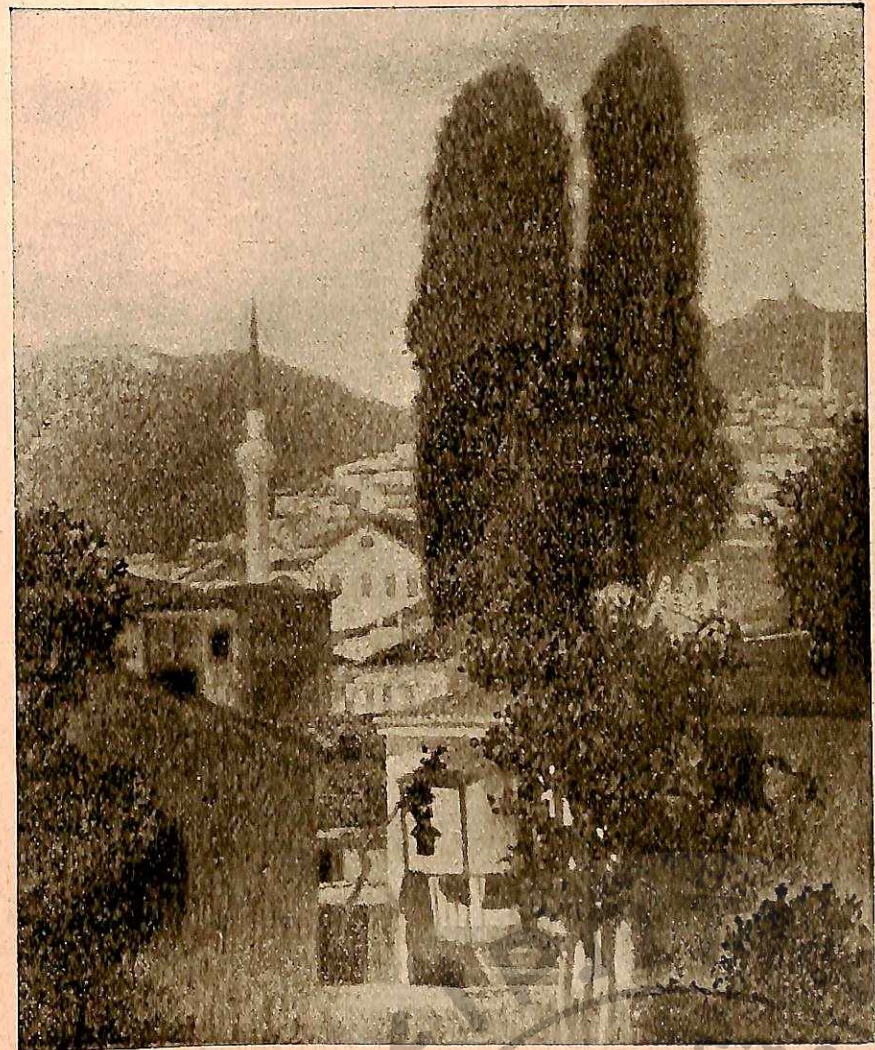
Ὅ,τι νέον, ξαφνίζει. Εἶναι κανὼν γενικός. Ἡ τέχνη τοῦ κ. Παρθένου ἦτο νέα διὰ τὰς Ἀθήνας. Ἰσως γνωστὴ κατ' ὄνομα μόνον. Καὶ γνωστὴ, ὡς προκαλέσασα καὶ ἄλλοι συζητήσεις, δυσφορίαν, πόλεμον, χαμόγελα. Μέσα εἰς τὴν κατὰ συνθήκην ζωγραφικὴν, ἢ τεχνοτροπία αὐτὴ ἀντιχοῦσε σὰν παραφωνία. Ἐπρεπε νὰ ἔχῃς τὴν ὑπομονὴν νὰ κυττάξῃς χωρὶς προκατάληψιν, νὰ διακρίνῃς τοὺς νέους αὐτοὺς μουσικούς παλμοὺς καὶ ν' ἀνεύρῃς μέσα εἰς αὐτοὺς τὴν ἁρμονίαν, ποῦ θὰ ἐθέρμαινε καὶ θὰ ἐλίκνιζε τὴν ψυχὴν σου. Ἐνθυμούμαι, εἰς τὰς μικρὰς ἐντυπώσεις ποῦ ἔγραφα τότε διὰ τὴν ἐκθεσὶν τοῦ «Παρνασσού», ἔλεγα: «Δὲν τὸν καταδικάζομεν οὔτε ἐνθουσιάζομεθα μὲ τὴν τεχνοτροπίαν του. Ἀλλ' ἠκούσαμεν ἕνα φίλον μας νὰ λέγῃ: Τί ὠραῖον φανταστικὸν διήγημα θὰ ἔγραφα ἐπάνω σ' αὐτὲς τῆς εἰκόνες! Ἄν ἡ ψυχὴ τοῦ διηγηματογράφου εὗρῃκε μέσα εἰς τὰ ἔργα του ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον διαρκῶς ζητεῖ ὠραῖον καὶ ὑψηλόν, διατὶ οἱ ἄλλοι νὰ μὴν ἠμπορέσουν νὰ αἰσθανθοῦν τὴν ἰδίαν συγκίνησιν;»

Ὁ κ. Παρθένης ἐπόθησε τὸν ἑλληνικὸν οὐρανὸν καὶ ἦλθε πρὸ μηνῶν εἰς τὴν Ελλάδα. Σήμερον θέλω νὰ παρουσιάσω εἰς τοὺς Ἕλληνας ἀναγνώστας τὸν καλλιτέχνην, μὲ νέα του ἔργα, ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὸ φῶς τῆς ἑλληνικῆς καὶ τῆς ἀνατολικῆς φύσεως. Τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς τέχνης τοῦ ζωγράφου θὰ προσπαθῶ νὰ τὰ ζωγραφίσω μὲ λέξεις ἐπάνω εἰς τὸ χαρτί, ποῦ δύσκολα ὁμως θὰ ἠμπορέσουν νὰ

δώσουν τὴν ζωντανὴν καὶ ὠραίαν καὶ ἰδανικὴν ἐντύπωσιν τοῦ χρώματος καὶ τῆς ψυχῆς ἢ ὁποῖα πλανᾶται ἐπάνω εἰς τὰς εἰκόνας αὐτάς.

Ὁ κ. Παρθένης, μία ὑπαρξὶς ἡρεμῶς, ὀλίγον διαχυτικὴ εἰς λόγια, δεχομένη ὁμως βαθειὰ τὴν ἐντύπωσιν τοῦ ὠραίου, λατρεύουσα τὴν φύσιν ὡς γραμμὴν καὶ ὡς χρῶμα καὶ ὡς εἰκόνα, κρύβει μέσα του λεπτὸν αἰσθημα ζωγράφου καὶ ποιητοῦ. Ἀναχωρεῖ ἀπὸ τὴν αὐστηροτέραν πραγματικότητα καὶ μὲ αὐτὴν κατορθώνει, ἀφελής, χωρὶς ἐκζητήσιν, ν' ἀποτυπώσῃ ἐπάνω εἰς τὴν ὁδὸν μίαν εἰκόνα πραγματικὴν καὶ συγχρόνως μίαν εἰκόνα φανταστικὴν, ἕνα ὄραμα, τὸ ὁποῖον ἐθώπευσε τὴν φαντασίαν του καὶ ἤγγισε μίαν χορδὴν μέσα του. Ἐνα τοπίον, τὸ ὁποῖον εἴλκυσε τὴν προσοχήν του, δὲν μένει ἀπλῶς τοπίον μὲ χρώματα καὶ γραμμάς. Μέσα εἰς τὸν ζωγράφον ἀρχίζει νὰ ἐργάζεται ὁ καλλιτέχνης, ὁ ὁποῖος τὸ τοπίον ἐκεῖνο τὸ βλέπει τώρα μὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς, ἀνάμεσα ἀπὸ ἕνα χρῶμα, ποῦ τοῦ τὸ παρέχει ἡ φύσις, μὲ ὅσιν ὁμως νέαν, μὲ μίαν πνοὴν ἢ ὁποῖα δὲν ἀπέχει ἀπὸ τὸ πραγματικόν, μετέχει ὁμως ἐνὸς κόσμου ἰδιοῦ του, ἀτομικοῦ, ὑποκειμενικοῦ. Ἀναγνωρίζεις, μέσα εἰς ἕνα ἔργον του, τὴν εἰκόνα ποῦ ἔβλεπε προχθὲς μαζί του εἰς τὸν περίπατον, καὶ εὗρίσκεις τώρα εἰς καθεστὶ, ἕνα ρυθμόν, μίαν ἁρμονίαν ποῦ δὲν ἔβλεπε πρὶν ἁρμονίαν γραμμῶν, τὴν ὁποίαν ζητεῖ φυσικὰ ἡ ψυχὴ μας παντοῦ, καὶ τὴν ὁποίαν εὐχαριστεῖσαι τώρα νὰ ἰδῇς μέσα εἰς τὸ ἔργον τοῦ ζωγράφου ἁρμονίαν τόνων καὶ ἀτμοσφαιρας· καὶ ὅλα αὐτὰ μαζί ἀποτελοῦν ἐν ὅλον εὐχάριστον εἰς τὸ βλέμμα, ἄλλ' εὐχάριστον προπάντων εἰς τὴν φαντασίαν, τὴν ὁποίαν παρασύρει σὰν νὰ ἦτον γνώριμός μας ἡ εἰκὼν ἐκεῖνη, συγγενὴς μὲ κατὰ ποῦ ἀγαπῶμεν ἴσως, καὶ ἔρχεται ἔξαφνα νὰ τὸ ξυπνήσῃ, νὰ τὸ φέρῃ ἀπὸ τὸ βάθος τῆς ζωῆς ἐπάνω εἰς τὰ χεῖλη μας, καὶ εἴμεθα εὐχαριστημένοι ποῦ ἕνας ἄλλος, ὁ καλλιτέχνης, ἐπρόφερε τὴν λέξιν ποῦ ἐχρηιάζετο διὰ νὰ ἐκφράσωμεν ἐκεῖνο ποῦ μᾶς συγκινεῖ. Αὐτὸ μού ἀρέσει ἰδιαίτερώς εἰς τὸν κ. Παρθένον. Βλέπει ὡς ἀληθινὸς ζωγράφος, σχεδιάζει ὡς ἀληθινὸς τεχνίτης καὶ ἐκτελεῖ ὡς ἀληθινὸς καλλιτέχνης.

Κυττάζω τὰς δύο εἰκόνας του, τὰς ἐμπνευ-

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΒΑΛΛΑΝ — ΕΛΛΗΝΟΓΡΑΦΙΑ Κ. ΠΑΡΘΕΝΗ

σμένες ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν. Ἡ μία, Ἀπὸ τὴν Καβάλλαν, μία γωνία τῆς πόλεως ζωγραφισμένη ἀπὸ ὑψηλά, μὲ τὰ σπίτια της, μὲ τὸ τζαμί της, μὲ τὰ δένδρα της, πόλις πραγματικὴ, βουτηγμένη εἰς τόνους κυανοῦς· καὶ τὰ σπίτια ἐκεῖνα, καὶ τὸ τζαμί καὶ τὰ δένδρα ἐγκλείουν ἕνα φῶς ποῦ τὰ θερμαίνει καὶ τὰ ἐμψυχώνει. Ἡ ἄλλη εἰκὼν, «Τὸ Μοναστήρι τῆς Εἰκοσιφοινίτης» τὸ ἱστορικὸν μοναστήρι τοῦ Παγγαίου ὄρους, σοῦ ἐνθυμίζει ἢ σοῦ γεννᾷ μίαν ὠραίαν

στιγμὴν, τὴν ὁποίαν στολίζουν τὰ γύρω ἀντικείμενα μὲ τὴν ὁμορφίαν των, μὲ τὸ σχῆμα των, μὲ τὴν ἀτμοσφαῖραν ποῦ μέσα εἰς αὐτὴν πλέουν, σὰν νὰ ἐπλάσθησαν δι' αὐτὸ μόνον· καὶ ὁμως αὐτά, καὶ τίποτε ἄλλο, ἀποτελοῦν τὴν εἰκόνα ποῦ βλέπεις ἐκεῖ ἐμπρὸς σου Ἐχουν ἕνα ἰδικόν των χαρακτῆρα, μίαν ἰδικὴν των ζωὴν.

Νὰ τώρα ἐδῶ, εἰς τὴν Καισαριανήν, ποῦ ὁ χαρακτῆρ αὐτὸς γίνεται ζωηρός, φωτεινός, σὰν ἕνα τραγοῦδι χαρωπόν, ποῦ μάταια ἠθέλησε ὁ

άνθρωπος να τὸ θάψῃ μέσα εἰς τοὺς τοίχους μιᾶς μονῆς, ποῦ τὴν σκιάζει βαθύσκοιον, σὰν μιὰ βαθεῖα σκέψις, ἕνα ὑψηλὸν κυπαρίσσι ποῦ καὶ αὐτὸ ἀκόμη νομίζει παίρνει τὴν χάριν καὶ τὸ φῶς καὶ τὸ χαμόγελο τοῦ μόλις ἀνατέλλοντος γελαστοῦ ὁρίζοντος.

Ἀπὸ τὰ πρῶτα ἐκεῖνα ἔργα τῆς ἐκθέσεως τοῦ «Παρνασσού» ποῦ ἀνέφερα, δημοσιεύμεν ἕνα, *Εἰς τὰς Ἀλπεῖς*, μίαν γωνίαν εὐρωπαϊκοῦ τοπίου, ποῦ στέκει ἐκεῖ κοντὰ εἰς τὰς ἄλλας ἀδελφάς του εἰκόνας, μετὰ τὴν ὁμορφίαν τὴν ἰδικήν του, θαμβήν, ὁμιχλώδη, σκεπασμένην ὁμορφιά, ἡ ὁποία ὅμως ἐνέχει τὸ ἴδιον αἶσθημα τὸ ὁποῖον ἐνέχουν καὶ αἱ ἄλλαι εἰκόνες, ἀντιλούμενον ἀπὸ τὴν ἰδίαν πηγὴν, χωρὶς πρόσθετα λόγια. Μόνον ἡ ἀληθινὴ φωνὴ ἀκούεται, ἐκεῖνη ποῦ εἴτε διανγῆς, εἴτε βαθεῖα, εἴτε σκοτεινὴ εἶναι, ἔχει ἕνα γνώρισμα, τὴν δόνησιν μιᾶς ψυχῆς.

Ἐδῶ εἰς μίαν ἀγροτικὴν εἰκόνα μετὰ παστέλ, *Βώδια*, εἶναι ζωγραφισμένον ἕνα κομμάτι ζωῆς ἡρέμου καὶ φυσικῆς: τῆς ζωῆς ποῦ ὑπομένει τὴν ὑπαρξίν της, ἀμέριμνος καὶ ἀπαθής, μετὰ τὴν γαλήνην τῆς φύσεως τὴν κανονικὴν, χωρὶς παλμούς ἄλλους ἀπὸ τοὺς παλμούς οἱ ὁποῖοι γεννοῦν τὸ χορτάρι καὶ κλείουν ἡσυχὰ τὰ πέταλα ἑνὸς ἀνθους: τῆς ζωῆς ἑνὸς βράχου ποῦ δέχεται κάθε πρωτὶ τὸ θάλλος αὐτῆς μετὰ τὸ ἀνοιγμὰ τῶν βλεφάρων τοῦ λαμπροῦ θεοῦ καὶ χάνεται κάθε βράδυ, καὶ ἡρεμα σβύνει, χωρὶς χαρὰν καὶ χωρὶς παράπονον. Παρατηρήσατε τὴν εἰκόνα καὶ θ' ἀνεύρετε τὴν ἐντύπωσιν αὐτὴν παντοῦ εἰς τὴν ἀπλότητα τοῦ χρωματισμοῦ, (δύο ἢ τρεῖς ἀποχρώσεις ἑρυθροῦ), εἰς τὴν ἀπλότητα τῆς ἐκτελέσεως, εἰς τὴν ἀπλότητα τοῦ θέματος.

Ἦθελα, τώρα ποῦ δίδεται ἀφορμὴ, νὰ εἰπῶ μερικὰ πράγματα διὰ τὴν τεχνοτροπίαν αὐτὴν, ποῦ τὴν ἐκεραυνοβόλησε ὁ φίλος μου Ζεὺς Γιαννόπουλος πρὸ ὀλίγων μηνῶν εἰς τὸ «Ἄστυ».

Οἱ ζωγράφοι αὐτοὶ λοιπὸν — ὁμιλῶ ὅμως περὶ ἀληθινῶν ζωγράφων — εἶναι οἱ πιστότεροι, οἱ πλέον εὐλαβεῖς διεργηθεῖς τῆς φύσεως.

Βλέπω τὸ ἀγαπητὸν βουνὸ τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ μακρὰν, ἀπὸ τὴν πλατεῖαν τοῦ Ζαπλείου, καὶ εἶμαι καὶ ἐγώ, ὥπως κάθε Ἀθηναῖος βέβαια, ἐρωτευμένος μετὰ τὴν ὁμορφίαν του, καὶ παρακολουθῶ τὸ ἔργον αὐτὸ τοῦ μεγάλου ζωγράφου, ἐκεῖνου ποῦ τὸν θαυμάζομεν κάθε στιγμὴν χωρὶς νὰ ἀναφέρωμεν τὸ ὄνομά του, καὶ

τὸν ὁποῖον ἰδιαίτερος λατρεύομεν οἱ Ἕλληνες, τὸν ζωγράφον Ἥλιον. Καὶ σκέπτομαι ὅτι ἡ τέχνη τῶν ζωγράφων αὐτῶν, τῶν impressionnistes, εἶναι ἡ τέχνη τοῦ ἀρχαίου θεοῦ.

Ὅμιλῶ τεχνικῶς: Ὁ νέος ζωγράφος θέλει νὰ ζωγραφίσῃ μόνον μετὰ τὰ ἑπτὰ χρώματα τοῦ φάσματος. Ἀντὶ νὰ ἀναμίξῃ τὰ χρώματά του ἐπάνω εἰς τὴν πυξίδα, θέτει τὸ χρῶμα κατ' εὐθείαν εἰς τὴν ὁθόνην, ὅπου, τὸ ἕνα πλησίον τοῦ ἄλλου ἢ ἀπλωμένον ἐπάνω εἰς τὸ ἄλλο, δίδουν τὴν ἐντύπωσιν τοῦ ἡλιακοῦ φωτός: αἱ ἀκτῖνες τῶν χρωμάτων ἐνόησαν εἰς τὸ μάτι τοῦ παρατηρητοῦ καὶ ἐνεργοῦν ὅπως τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Καὶ τότε, κάθε χρῶμα ἔχει τὴν ἰδικήν του δύναμιν, τὴν ἰδικήν του δρόσον καὶ λάμψιν. Ἡ ἀνάμιξις ἀπ' ἐναντίας τῶν χρωμάτων ἐπάνω εἰς τὴν πυξίδα ἀποτελεῖ κάτι τεχνητόν, βαρὺ καὶ ἄχαρι. Αὐτὰ λέγει περίπου ὁ Καμὺλλ Μωκλαῖρ εἰς τὸ τελευταῖον βιβλίον του «L'Impressionnisme».

Τί κάμνει λοιπὸν ὁ ζωγράφος Ἥλιος; Ἐκλέγει μίαν ὁθόνην, τὸν Ὑμηττόν, χύνει ἐπάνω τὰς ἀκτῖνας τῶν χρωμάτων του καὶ μᾶς δίδει διὰ τῆς ἀτμοσφαίρας τὴν μοναδικὴν εἰκόνα ποῦ στολίζει κάθε ἡμέραν τὸν ἀθηναϊκὸν ὁρίζοντα. Πλησιάζετε πρὸς τὴν εἰκόνα αὐτὴν καὶ εἰπῆτε μου, ἂν δὲν βλέπετε μίαν μουτζούραν. Ἐπαναλαμβάνω τὴν λέξιν τοῦ φίλου μου ἀρθρογράφου. Ἡ τέχνη κάμνει τὸ ἴδιον. Σοῦ δίδει τὴν ἐντύπωσιν τῆς ἀληθείας. Τὸ πῶς, εἶναι ἰδικὴ τῆς ὑπόθεσις. Τὸν θεατὴν ἐνδιαφέρει τὸ ἀποτέλεσμα. Αὐτὸ μόνον.

Καὶ διὰ νὰ ἐπέλθῃ τὸ ἀποτέλεσμα αὐτό, δὲν εἶναι εὐκόλον. Χρειάζεται αἰσθησις λεπτοτάτη.

Μίαν εἰκόνα τοιαύτης τεχνοτροπίας εἶχε ἐκθέσει ὁ πολὺς Κλῶδ Μονέ, περὶ τοῦ ὁποῖου συντῶν «Παναθηναίων», εἰς τὸ Σαλὸν τοῦ 1867. Ἡ εἰκὼν παρίστανε μίαν ἐύσιν καὶ ἔφερε τὸν τίτλον «Impressions». Ἀπὸ τὸ ὄνομα τῆς εἰκόνος τοῦ Μονέ ὠνομάσθησαν ὅλοι οἱ ἐργαζόμενοι μετὰ τὸν ἴδιον τρόπον. Σήμερον ἡ λέξις ἔλαβε εὐρυτέραν σημασίαν, καὶ εἰς τὸν κύκλον τῶν impressionnistes περιλαμβάνονται ὅλοι σχεδὸν οἱ ζωγράφοι οἱ ὁποῖοι κατέλιπον τὰ παλαιὰ καὶ ζητοῦν κάτι νέον εἰς τὴν τέχνην.

Αὐτὰ τὰ ὀλίγα, ὡς ἐν παρενθέσει, περὶ τῆς νέας ζωγραφικῆς, ἡ ὁποία ἐλευθερώθη ἀπὸ τὴν σχολαστικὴν δουλείαν τῶν παλαιῶν καὶ ἐπιβάλλεται ὁλόθεν μετὰ τοὺς μεγάλους καλλιτέχνους τοὺς ὁποῖους ἀνέδειξε. Ὁ Μονέ, ὁ Οὐϊσλερ, ὁ Λίμπερμαν, διὰ ν' ἀναφέρω ὀλίγιστα ὀνόματα,

ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΤΗΣ ΕΙΚΟΣΙΦΘΙΝΙΤΗΣ — ΕΛΛΗΝΟΓΡΑΦΙΑ Κ. ΠΑΡΘΕΝΗ

ἐδόξασαν τὴν πατρίδα των καὶ κανεὶς αἰσθάνομενος τὸ καλὸν δὲν ἤμπορεῖ νὰ μὴ ἀναγνωρίσῃ τὸ μεγαλεῖον των.

Αὐτὴν τὴν σχολὴν ἀκολουθεῖ καὶ ὁ κ. Παρθένης, δίδων εἰς τὰ ἔργα του τὴν ἀτομικὴν ἀντίληψιν καὶ αἰσθησιν. Ὁ κ. Παρθένης, εἰς τὰ ἀντικείμενα, ποῦ μέσα εἰς τὰς εἰκόνας του ἀφηγοῦνται τὴν ζωὴν των τὴν ἐξωτερικὴν, προσδίδει ἀκόμη καὶ μίαν φωνὴν ἐσωτερικὴν καὶ ἕνα διακοσμητικὸν χαρακτήρα. Αὐτὰ τὰ δύο συμπληροῦν τὸ ἔργον τοῦ ζωγράφου καὶ τὸ ἀναδεικνύουν ἔργον τέχνης. Καὶ ἔτσι μᾶς ἀποκαλύπτει δια-

φόρους μικροκόσμους: μίαν σελίδα ιστορικῆς μέσας εἰς ἕνα βραδυνὸν τοπίον, ἕνα παλμὸν τῆς δημιουργίας εἰς πλαίσιον μεγαλοπρεπῆς βουνῶν χιονισμένων, μίαν χορὴν τῆς μεγάλης ζωῆς μέσα εἰς τὴν ἀποψιν ἑνὸς δάσους. Παντοῦ μία σκέψις καὶ ἕνα συναίσθημα, ἀδελφωμένα, ἐνωμένα σφιχτά. Μονοπάτια ὁμορφίας καὶ ὁρατῶν συγκινήσεων ποῦ μᾶς δείχνει κάθε καλλιτέχνης μετὰ ἀξίαν καὶ αἰσθημα. Εἰς προσεχῇ ἔκθεσιν τῶν ἔργων τοῦ κ. Παρθένου, τὴν ὁποίαν ἴσως διοργανώσουν τὰ «Παναθηναῖα», τὸ κοινὸν τῶν Ἀθηναίων θὰ ἀναγνωρίσῃ μέσα εἰς αὐτὰ τὸν ζωγράφον, ὁ ὁποῖος βαδίζει γοργὰ τὸν δρόμον τῆς ἀληθινῆς τέχνης.

ΚΙΜΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΟΙ ΔΥΣΤΥΧΙΣΜΕΝΟΙ *

ΑΓΑΠΗ ΜΟΥ, ΒΑΡΕΓΚΑ.

"Ε, Βάρεγκα, Βάρεγκα! Αυτή τη φορά το λάθος είναι δικό σου και θα τώχης στη συνείδησί σου. Το γραμματάκι σου ετάραξε όλες της ιδέες μου, έχασα τον δρόμο μου, και μόλις τώρα, που έχυταξα με ήρεμιά το βάθος της καρδιάς μου, είδα πώς είχα δίκαιο, πληρέστατα δίκαιο. Δεν γράφω για τη διαγωγή μου, (ας πάη στο καλό,) γράφω για την αγάπη μου για σένα, που δεν ήταν καμιά παράλογη αγάπη. Δεν ήξερες, αγάπη μου. "Αν μόνον ήξερες που πηγάζει το αίσθημά μου, ή αγάπη μου, δεν θα έγγραφες έτσι. "Ό,τι μου γράφεις, ό,τι μου εκθέτεις, όλα αυτά είναι τυπικά: μά είμαι βέβαιος πως δεν τα σκέπτεσαι κατά βάθος.

"Αγάπη μου, ούτ' εγώ δεν ήξερω, δεν ένθυμούμαι πολύ καλά τί συνέβη με τους αξιοματικούς. Πρέπει να σου είπω, άγγελέ μου, πως πριν από το έπεισόδιον αυτό ήμουν πολύ ταραγμένος. Φαντάσου, ένα μήνα τώρα, ήμουν σαν κρεμασμένος σε μιιά κλωστή. "Η θέσις μου ήτον απελπιστική. Το έκρυβα από σένα και άπ' όλο το σπίτι, μά ή νοικοκυρά μου εφώναζε και έκανε τον κόσμο άνω κάτω. "Αλλά και αυτό δεν έβλαπτε. Τί με μέλει για της φωνές μιās παληόγρηας! "Αλλ' άρχισε να γίνεται σκάνδαλο: έπειτα, έμαθε, ό Θεός ξέρει πως, τη φιλία μας και μιλούσε με τέτοιον τρόπο σε όλους του σπιτιού, που έμενα έκστατικός κ' εβούλωνα τ' αυτιά μου. Το κακό είναι που οι άλλοι δεν εβούλωναν τ' αυτιά τους, αλλά τα τέντωναν ακόμη περισσότερο. Και τώρα ακόμη, αγάπη μου, δεν ήξερω που να κρυφτώ...

Αυτά όλα, άγγελέ μου, αυταίς ή συμφοραίς μ' έκαμαν να λησμονήσω τον εαυτό μου. "Εξαφνα μαθαίνω από τη Φεδόρα πράγματα μοναδικά: ένας άθλιος άνθρωπος ήλθε στο σπίτι σου και σου έκανε προτίσεις ύβριστικές: ό άνθρωπος αυτός σ' επρόσβαλε, σ' επρόσβαλε πολύ: κ' εγώ αισθάνθηκα βαθειά την προσβολή αυτή. Τότε, άγγελέ μου, έχασα το λογικό μου, δεν ήξερα τί έκανα. "Αγαπητή μου Βάρεγκα, βγήκα με βία από το σπίτι, μανιώδης, να βρω τον άθλιον αυτόν. Ούτ' εγώ δεν ήξερα τί θα του

έκανα. Δεν δέχομαι καμιά προσβολή για τον άγγελό μου! "Α, τί θλίψη αισθανόμουν! Και τη στιγμήν εκείνη έβρεχε, ήτον ένας καιρός υγρός. που μεγάλωνε τον πόνο μου!... "Ηθέλησα να γυρίσω πίσω... Τότε, αγάπη μου, έπεσα χάρω. "Απάντησα τον Αϊμίλιο, τον Αϊμίλιον "Ιλις: ένας υπάλληλος, ή μάλλον ένας πρώην υπάλληλος: τώρα πιά δεν είναι στην υπηρεσία μας. Ούτε ξέρω τί κάνει τώρα, είναι σ' έλεεινή κατάσταση. "Εφύγαμε λοιπόν μαζί. "Επειτα...

—μά τί μάς ενδιαφέρει αυτό, Βάρεγκα; Τί ευχαρίστησι θα βρής να διαβάξης της συμφορές του φίλου σου, τους πειρασμούς του; — Μετά δύο ήμέρες, το βράδυ, ό Αϊμίλιος με άνάγκασε να ιδώ τον άξιωματικό. Είχα ζητήσει τη διευθύνσί του από τον θυρωρό μας. Σου λέγω έν παρενθέσει, αγάπη μου, πως πολλόν καιρό τον ακολουθούσα, αυτόν τον νέο. "Από τότε μάλιστα που ήμεθα συγκατοικοι, τον υποπτευόμουν. Τώρα βλέπω πως αυτό που έκαμα δεν ήτον άξιοπρεπές, γιατί τη στιγμή που επήγα να τον ιδώ, δεν ήμουν στα καλά μου. Μά την αλήθεια, Βάρεγκα, τίποτε δεν ένθυμούμαι, παρά μόνον πως ήταν στο σπίτι τον πολλοί άξιωματικοί: διαφορετικά θα είπω πως έβλεπα διπλά, — ό Θεός τό ξέρει. Ούτε τί είπα θυμούμαι ξέρω μόνον πως ήμουν άγανακτημένος και πως είπα πολλά. "Ε, λοιπόν, μ' έδιωξαν, μ' έρριξαν κάτω άπ' τη σκάλα, θέλω να πώ πως μ' έδιωξαν βάνουσα, γιατί δεν μ' έρριξαν κυριολεκτικώς κάτω από τη σκάλα. Το ξέρεις, Βάρεγκα, το πως επέστρεψα. Αυτά είναι όλα. Χωρίς άμφιβολία έξευτελίσθηκα, ή αξιοπρέπειά μου προσεβλήθη, μά κανείς δεν τό ξέρει: κανένας άλλος δεν τό έμαθε, εκτός από σένα. Και έτσι είναι τό ίδιο σαν να μην είχε συμβή "Ισως να ήναι έτσι, Βάρεγκα. Τί λές; Γνωρίζω όμως βέβαια πως πέρυσι, ό "Αξέντιος "Οσίποβιτς, επρόσβαλε με τον ίδιο τρόπο τον Πέτρο Πέτροβιτς, αλλά κρυφά, το έκαμε κρυφά. Τον έκάλεσε στο δωμάτιο του κλητήρος — τό είδα από μιιά σχισμάδα — και εκεί του έδωσε κ' εκατάλαβε: αλλά τα κατάφερε ευγενικά, και κανένας δεν είδε τίποτε, εκτός έμένα, μά εγώ είναι τό ίδιο με τό τίποτε: θέλω να πώ πως κανένος δεν τό είπα. "Επειτα λοιπόν άπ' αυτά, ήσαν και οι δύο όπως πριν. "Ο Πέτρος Πέ-

τροβιτς είναι, όπως ξέρεις, άνθρωπος πολύ φιλότιμος: δεν έμπιστεύθηκε σε κανένα τό μυστικό του: κ' έτσι και σήμερα ακόμη είναι σχετικοί και δίνουν τό χέρι. Δεν συζητώ τίποτε, Βάρεγκα. ούτε θέλω να συζητήσω μαζί σου: είμαι πολύ έξευτελισμένος, και τό χειρότερο τό αισθάνομαι κ' εγώ με τον εαυτό μου μά ήτον γραφτό φαίνεται να συμβούν αυτά: αυτή ήταν ή μοίρα μου, τό ξέρεις και σύ. Αυταίς λοιπόν είναι, Βάρεγκα, ή λεπτομέρειαις της δυστυχίας μου και της άναποδιάς μου. — Είμαι λίγο άδιάθετος, αγάπη μου: έχασα βλη μου τη ζωηρότητα. Και τώρα σου όμολογώ την άφροσύιά μου, την αγάπη μου και την εκτίμησί μου, και μένω, δεσποινίς Βάρεγκα "Αλεξέγεβνα,

Ταπεινότητος θεράπων
ΜΑΚΑΡ ΔΙΕΒΟΥΣΚΙΝ

29 Ιουλίου

ΚΥΡΙΕ ΜΑΚΑΡ ΑΛΕΞΕΓΕΒΙΤΣ

"Εδιάβασα με πόνο και τα δύο σας γραμματά. "Ακούστε, φίλε μου: ή κάτι μου κρύβετε και μόνον ένα μέρος από της άτυχίες σας μου γράφετε. ή Μά την αλήθεια, Μάκαρ "Αλεξέγεβιτς, τα γραμματά σας δείχνουν ακόμη κάποια ταραχή... "Ελάτε στο σπίτι, για όνομα του Θεού, ελάτε σήμερα: ελάτε να γευματίσετε μαζί μου, έτσι με ό,τι τύχη. Ούτε ξέρω ακόμη πως περνάτε στο σπίτι σας και τί άποκάματε με τη νοικοκυρά σας. Τίποτε δεν μου γράφετε γι' αυτά όλα και νομίζω πως θέλετε κάτι να μου κρύψετε. Λοιπόν, σάς περιμένω, φίλε μου, σάς περιμένω χωρίς άλλο σήμερα και θέλω μάλιστα να έρχεσθε κάθε ήμέρα στο τραπέζι μας. "Η Φεδόρα μαγειρεύει πολύ καλά. "Υγιαίνετε.

Δική σας

ΒΑΡΒΑΡΑ ΔΟΜΠΡΟΣΕΛΟΦ

1 Αυγούστου

ΑΓΑΠΗ ΜΟΥ, ΒΑΡΒΑΡΑ ΑΛΕΞΕΓΕΒΝΑ

Είσαι ευχαριστημένη, αγάπη μου, που ό Θεός σου έδωκε την περίστασι να μου άποδώσης καλόν άντι καλοῦ. Το πιστεύω, Βάρεγκα: πιστεύω στην καλωσύνη της άγγελικής καρδούλας σου: και δεν σου τό λέω για παράπονο — όμως, μη μου προσάπτης πιά, όπως άλλοτε, πως είμαι σπάταλος τώρα που εγήρασα. "Ε-

κανα τό λάθος αυτό, τί να γίνη; — "Αν έπιμένης πως είναι άμάχημα, καλά: όμως άπ' τα δικά σου χείλη, φίλη μου, με λυπεί να τό άκούω. Μη δυσαρεστηθής για ό,τι σου γράφω: ή καρδιά μου πονεί, αγάπη μου. Οι δυστυχισμένοι είναι ιδιότροποι: έτσι τό θέλησε ή φύσις. Το είχα κατάλαβει και πριν. Και είναι και υποπτος ό φτωχός: κυττάζει τον κόσμο μ' ένα παράξενο μάτι, παρατηρεί κάθε διαβάτη με την άκρη του ματιού, κυττάζει άνήσυχα γύρω του και προσπαθεί ν' άκούση καθετί, γιατί νομίζει πως όλοι γι' αυτόν μιλούν, πως κατακρίνουν τό έλεεινό έξωτερικό του. Και καθενας ξέρει, Βάρεγκα, πως ό φτωχός είναι χειρότερος από ένα κουρέλι, πως δεν έχει καμμιή υπόληψη, κι άς γράφουν ό,τι θέλουν! Ναι, άς γράφουν ό,τι θέλουν αυτοί που μουτζουρώνουν τό χαρτί, ή θέσις του φτωχού δεν θ' αλλάξει. Και γιατί να μένη ή ίδια πάντα; Διότι, καθώς νομίζουν αυτοί, τό καθετί του φτωχού πρέπει να τό μάθουν όλοι, διότι είναι άπηγορευμένον να έχη και αυτός την ιδιωτική του ζωή, την άτομική του αξιοπρέπεια. Νά, ό Αϊμίλιος μου είπε προχθές πως άνοιξαν κάπου ένα κατάλογο γι' αυτόν και πως για κάθε δεκάρα που του έδιναν έπρεπε να υποστή ένα είδος επισήμου επιθεωρήσεως. Οι άνθρωποι ένόμισαν πως του χαρίζουν της δεκάρας που του έδωκαν: διόλου. Διασκέδασαν μ' ένα φτωχόν άνθρωπο. Στην εποχή μας, αγάπη μου, ή άγαθοεργία γίνεται με παράξενον τρόπο: μά ποιός ξέρει άν δεν ήταν πάντα έτσι! "Η είναι κανείς άδέξιός ή είνε πολύ ικανός — ένα άπ' τα δύο. "Ισως δεν τό γνωρίζεις αυτό: λοιπόν θα σου τό είπω εγώ! Σε άλλα πράγματα είμαι άμαθής, αυτό τό ζήτημα όμως τό γνωρίζω καλά! Και πως ένας φτωχός τό ξέρει αυτά; Γιατί να έχη τέτοιες σκέψεις; Γιατί — Μά, διότι έχει την πείραν! Διότι ξέρει προπάντων πως, όταν μπαίνει σ' ένα ότιδήποτε ξενοδοχείο, κάποιος κύριος δίπλα του θα πη: «Αυτός ό ψαροϋπάλληλος, τί θα φάη σήμερα; "Εγώ θα φάω μπαμπούνι στο χαρτί, κι αυτός καμμιά σαρδέλα.» — "Αλλά τί τον μέλει άν θα φάω σαρδέλα; "Υπάρχουν άνθρωποι, Βάρεγκα, που μόνον αυτά σκέπτονται. Και προσέχουν, αυτοί οι αδιάντροποι λιβελλογράφοι, άν τα υποδήματά σου είναι γερά ή άν περπατήσεις με της άκρες των ποδιών: παρατηρούν πως ό τάδε υπάλληλος, του τάδε τμήματος, ό τάδε επίτιμος σύμβουλος φορεί υποδήματα που φαίνονται τά δάκτυλά του, πως τά μανίκια του

* Συνέχεια από σελίδος 150.

είναι τρυπημένα στους άγκωνες έπειτα τὰ βά-
ζουν όλα αυτά στο χαρτί και τυπώνουν αυτές
της άηδίες. . . Καί τί σε ενδιαφέρει αν οι άγ-
κωνες μου είναι τρυπημένοι; Ναί, αν μου επι-
τρέπης, Βάρεγκα, μιὰ χονδροειδή παρομοίωσι,
θα σου εἰπῶ πῶς ὁ φτωχὸς σὲ τέτοια περί-
στασι αἰσθάνεται κάτι ἀνάλογο σάν τῇ δική
σας παρθενικῇ αἰδῶ. Δὲν θὰ ἤθελες, συγχώ-
ρησέ μου τὴ χονδρὴ λέξι, νὰ γδυθῇς μπροστὰ
σὲ ὅλο τὸν κόσμον· ἔτσι καὶ ὁ φτωχὸς δὲν θέ-
λει, ἓνα ἀδιάκριτο μάτι νὰ πέσῃ στὴν παληό-
τρυπα ποῦ κατοικεῖ καὶ νὰ μάθῃ πῶς ζῇ:—
αὐτὸ εἶναι. Γιατί λοιπὸν νὰ μὲ προσβάλῃς. Βά-
ρεγκα, μαζί μὲ τοὺς ἐχθροὺς μου ποῦ ρίχνουν
τὰ βέλη τους στὴν τιμὴ καὶ τὴν ἀξιοπρέπεια
ἐνὸς τιμίου ἀνθρώπου;

Σήμερα, στὸ γραφεῖο, αἰσθανόμουν σάν
βρεμένη γάτα· μιὰ ματιὰ μόνο θὰ μ' ἔκανε
νὰ κοκκινίσω ἤμουν σάν χαμένος, Βάρεγ-
κα! Ναί, αἰσθάνεσαι φυσικὰ στενοχωρημέ-
νος ὅταν οἱ άγκωνες σου βγαίνουν ἔξω ἀπὸ
τὰ μανίκια καὶ τὰ κοιμπιά σου κρέμονται σὲ
μιὰ κλωστή. Σὲ τέτοια χάλια ἤμουν! Χωρὶς
νὰ τὸ θέλῃς, γίνεσαι δειλός. Τί! . . . ὁ Στέφα-
φανος Κάρολιτς μοῦ μιλοῦσε σήμερα γιὰ τὴν
ὑπηρεσία· ἔλεγε, ἔλεγε, ἔπειτα ξαφνικὰ εἶπε:
«Καὶ σεῖς κατεργαράκο, Μάκαρ Ἀλεξέγεβιτς!»
Δὲν ἐτελείωσε τὴ φράσι του, μὰ ἐγὼ ἐνόησα
καὶ ἔγινα κατακόκκινος, τόσο, ποῦ καὶ ἡ φα-
λάκρα μου ἀκόμη κοκκίνισε. Κατὰ βάθος δὲν
εἶναι τίποτε· μὰ ὁπωςδήποτε μὲ ἀνησυχεῖ, μὲ
κάνει νὰ σκέπτομαι σοβαρά. Ἄραγε δὲν ἔμα-
θαν τίποτε; Ὁ Θεὸς νὰ μὲ φυλάξῃ! Εἶναι
δυνατὸν ἄραγε νὰ τὰ μάθουν; Ὁμολογῶ πῶς
ἔχω ὑποψίες σ' ἓναν ἀνθρωπάκο. Αὐτοὶ οἱ κα-
κοῦργοι εἶναι ἱκανοὶ ὅλα νὰ τὰ κάμουν! Νὰ σὲ
προδώσουν! Νὰ πουλήσουν ὅλη σου τὴν ἰδιω-
τικὴ ζωὴ γιὰ τίποτε! Τίποτε ἱερὸν δὲν ἔχουν
αὐτοί!

Ξέρω ὅμως ποῖος μοῦ τὴν ἔφτιασε: αὐτὸ
θὰ εἶναι παιγνίδι τοῦ Ραταζάγεφ. Κάποιον
θὰ γνωρίζῃ στὸ τμήμα μας καί, χωρὶς ἀμφι-
βολία, ἐπάνω στὴν ὁμιλία τοῦ διηγῆθῃ τὸ
πράγμα κ' ἐπρόσθεσε καὶ δικὰ του, ἢ θὰ
εἶπε στὸ τμήμα του καὶ σιγά-σιγά ἡ ἱ-
στορία ἐφθασε ὥς τὸ δικό μας τμήμα. Στὸ
σπίτι ὅλοι τὰ γνωρίζουν καὶ δείχνουν μὲ τὸ δά-
κτυλο τὸ παράθυρό σου· τὸ ξέρω, εἶμαι βέ-
βαιος. Χθές, ὅταν ἦλθα νὰ δειπνήσωμε μαζί,
ὅλοι ἔτρεξαν στὰ παράθυρα νὰ ἰδοῦν. «Ἡ ἔνω-
σις τοῦ διαβόλου μ' ἓνα παιδί» εἶπε ἡ νοικο-
κυρά μου καὶ ἔπειτα μεταχειρίσθη μιὰν ἀπρεπῆ

ἐκφρασι. Μὰ ὅλα αὐτὰ δὲν εἶνε τίποτε μπρὸς
στὸ ἀτιμο σχέδιο τοῦ Ραταζάγεφ: θέλει
νὰ μᾶς χώσῃ, μαζί τοὺς δύο μας, στὰ βι-
βλία του, νὰ μᾶς σατυρίσῃ· τὸ εἶπε ὁ ἴδιος,
τὸ ἔμαθα ἀπὸ κάτι ἀγαθοὺς ἀνθρώπους, συνα-
δέλφους μου στὸ τμήμα τὸ δικό μας. Δὲν ἡμ-
πορῶ οὔτε νὰ σκεφθῶ, ἀγάπη μου, οὔτε ν' ἀποφα-
σίσω τίποτε. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία πῶς ὁ Θεὸς
θέλει νὰ μᾶς τιμωρήσῃ, ἀγγελέ μου. Ἦθελες,
ἀγάπη μου, νὰ μοῦ στείλῃς ἓνα βιβλίο γιὰ νὰ
διασκεδάσω. Ἄς πᾶῃ στὸ καλὸ, ἀγάπη μου.
Καὶ τί εἶναι τὸ βιβλίο; Ἕνα μέσον γιὰ νὰ σὲ
ἀποκοιμίσῃ! Τὸ μυθιστόρημα εἶναι μιὰ ἀνοη-
σία γραμμένη γιὰ ἓναν ἀνόητο σκοπὸ, γιὰ νὰ
περνοῦν τὸν καιρὸ τους οἱ ἄεργοι· πίστεψέ με,
ἀγάπη μου, πίστεψε τῇ μεγάλῃ μου πείρᾳ. Κά-
θονται καὶ σοῦ ζαλίζουν τ' αὐτιά μὲ κάποιον
Σαίξπηρ: «Στὴ φιλολογία, σοῦ λέγουν, εἶναι
ἓνας Σαίξπηρ. . .» Μάθε το λοιπὸν πῶς καὶ ὁ
Σαίξπηρ εἶναι ἀνόητος, ὅλα αὐτὰ εἶνε ἀνοη-
σίαις, ὅλα αὐτὰ ἔγιναν γιὰ νὰ γελοῦν τοὺς ἀν-
θρώπους!

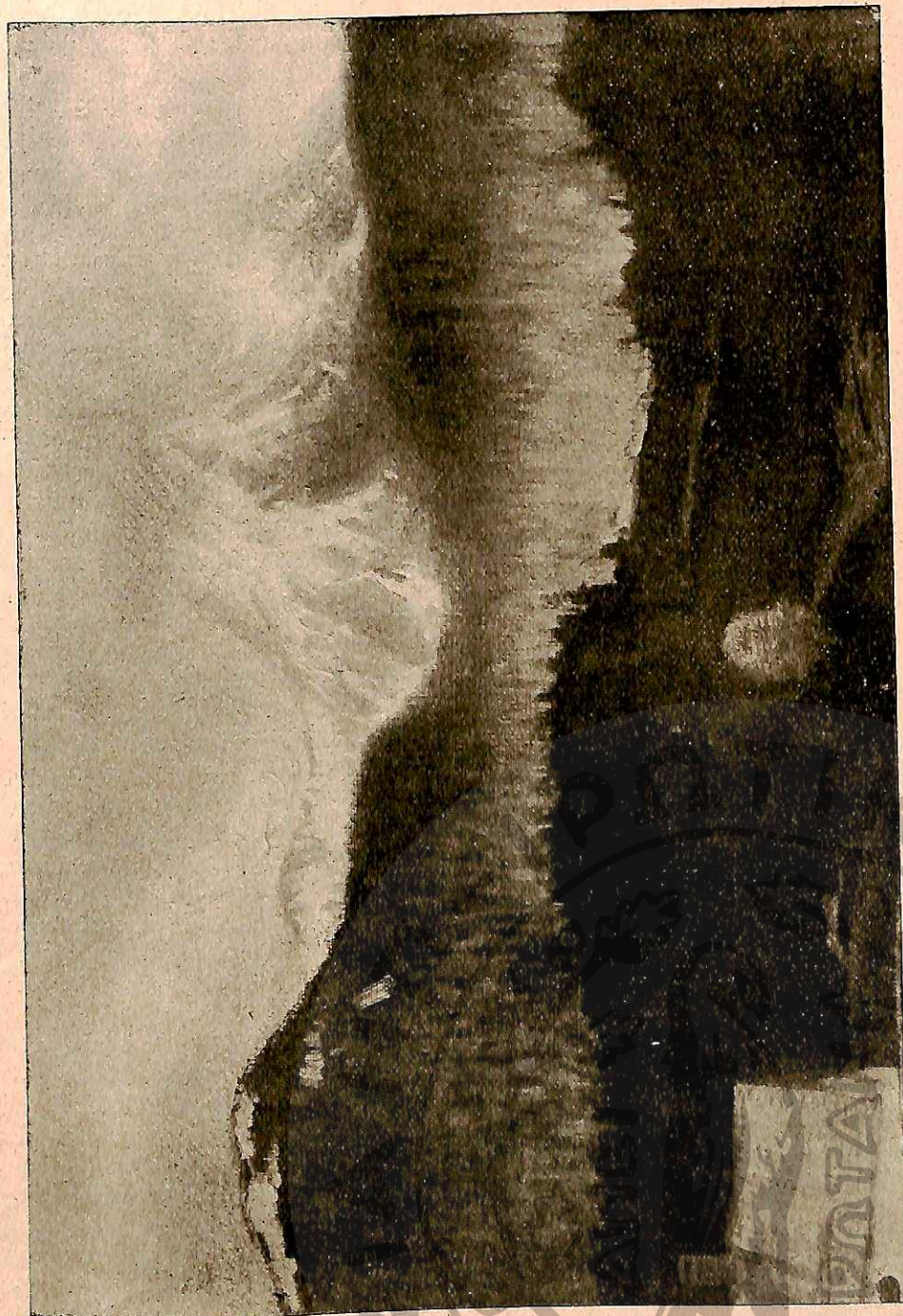
Δικός σου
ΜΑΚΑΡ ΔΙΕΒΟΥΣΚΙΝ

ΚΥΡΕ ΜΑΚΑΡ ΑΛΕΞΕΓΕΒΙΤΣ 2 Αὐγούστου

Μὴ σᾶς μέλη γιὰ τίποτε· μὲ τὴν βοήθεια τοῦ
Θεοῦ ὅλα θὰ διορθωθοῦν. Ἡ Φεδόρα εὐρῆκε
ἀρκετὴν ἐργασία καὶ γιὰ τῆς δύο μας καὶ ἀρ-
χίσαμε νὰ ἐργαζώμεθα. Ὑποπτεύει τὴν Ἄννα
Φεδορόβνα πῶς ἔχει τὸ δακτυλάκι τῆς σὲ ὅλα
αὐτά· μὰ, μοῦ εἶνε ἀδιάφορο τώρα. Σήμερα
εἶμαι πιὸ χαρούμενη. Θέλετε νὰ δανεισθῇτε
χρήματα· ὁ Θεὸς νὰ σᾶς φυλάξῃ! Θὰ ἔχετε
ἀργότερα βάσανα πῶς νὰ τὰ ἐπιστρέψετε. Συλ-
λογισθῇτε πῶς ὑπάρχομε κ' ἐμεῖς, νὰ ἔρχεσθε
συχνότερα καὶ νὰ ἀφήσετε τὴ νοικοκυρά σας
νὰ λέῃ. Ὅσο γιὰ τοὺς ἄλλους ἐχθροὺς σας, ποῦ
ζητοῦν τὸ κακό σας, εἶμαι βεβαία πῶς οἱ φό-
βοι σας εἶναι ἀβάσιμοι, Μάκαρ Ἀλεξέγεβιτς!
Προσέξτε. Σᾶς εἶπα τὴ τελευταία φορὰ πῶς
τὸ ὕψος ποῦ μοῦ γράφετε δείχνει πῶς εἰσθε
πολὺ ταραγμένοι. Ὑγιαίνετε λοιπόν. Σᾶς περι-
μένω χωρὶς ἄλλο.

Δική σας Β. Δ.

3 Αὐγούστου
ΑΓΓΕΛΕ ΜΟΥ, ΒΑΡΒΑΡΑ ΑΛΕΞΕΓΕΒΝΑ,
Θέλω νὰ σοῦ ἀναγγείλω, ἀγαπητή μου, πῶς

ΕΙΣ ΤΑΣ ΑΛΕΞΕΓΕΒΝΑ - ΕΛΛΗΝΟΓΡΑΦΙΑ Κ. ΠΑΡΕΝΗ

ἄρχισα νὰ ἔχω μερικὲς ἐλπίδες. Μά, μοῦ γράφεις, μικροῦλα μου, ἀγγελέ μου, νὰ μὴ δανεισθῶ. Εἶναι ἀδύνατον νὰ τὰ καταφέρω· τὰ οικονομικά μου εἶναι σὲ κακὴ κατάστασι καὶ φοβοῦμαι πῶς καὶ τὰ δικά σου γρήγορα θὰ χαλάσουν! Δὲν εἶναι γιὰ ἐργασία ἢ ὑγεία σου· θέλω νὰ σοῦ πῶ πῶς ἓνα δάνειο εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖον. Καὶ τώρα ἐξακολουθῶ.

Ἦθελα λοιπὸν νὰ σοῦ εἰπῶ, Βαρβάρα Ἀλεξέγεβνα, πῶς στὸ γραφεῖο κάθομαι κοντὰ στὸν Αἰμίλιον Ἰβάνοβιτς. Δὲν εἶναι ὁ Αἰμίλιος ποῦ γνωρίζεις. Αὐτὸς εἶναι, ὅπως ἐγώ, ἐπίτιμος σύμβουλος, καὶ εἴμεθα ἴσως οἱ ἀρχαιότεροι ὑπάλληλοι τοῦ τμήματός μας. Εἶναι καλὴ ψυχὴ, ἀφιλοκερδὴς· μιλεῖ λίγα καὶ φαίνεται πάντα ἀρκουδα ἀληθινή. Γνωρίζει ὅμως τὴν ἐργασία του, ἔχει καθαρὸ ἀγγλικὸ γράψιμο καί, γιὰ νὰ πῶ ὅλη τὴν ἀλήθεια, δὲν γράφει πιὸ ἄσχημα ἀπὸ μένα, — εἶναι ἄξιος ἄνθρωπος! Ποτὲ δὲν εἶχα μεγάλες φιλίες μαζί του, εἵχαμε μόνο μιὰ καλημέρα τυπικὴ· καμμιά φορὰ, ἂν εἶχα ἀνάγκη ἀπὸ ἓνα μαχαιράκι, τοῦ ἔλεγα: «Αἰμίλιε Ἰβάνοβιτς, δανείστε μου τὸ μαχαιράκι σας». Με δυὸ λόγια, εἵχαμε τῆς τυπικῆς σχέσεως ποῦ ἀπαιτοῦσε ἡ ἐργασία μας. Σήμερα ἔξαφνα μοῦ εἶπε: «Μάκαρ Ἀλεξέγεβιτς, γιατί ἐγίνατε τόσο σκεπτικός»; Βλέπω πῶς αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος θέλει τὸ καλὸ μου καὶ τοῦ ἀνοίχθηκα: «Αὐτὸ καὶ αὐτὸ μοῦ συμβαίνει, Αἰμίλιε Ἰβάνοβιτς...» Ἐννοεῖται πῶς δὲν τοῦ τὰ εἶπα ὅλα καὶ ὁ Θεὸς νὰ μὲ φυλάξῃ ἀπὸ τὸ νὰ τὰ εἰπῶ ὅλα, δὲν θὰ μπορούσα νὰ τὸ κάνω· τοῦ ἐμπιστεύθηκα μόνον ἀορίστως πῶς εἶμαι στενοχωρημένος κλπ. «Μά, φίλε μου, πρέπει νὰ δανεισθῇτε» μοῦ εἶπε ὁ Αἰμίλιος Ἰβάνοβιτς: «μπορεῖτε νὰ ζητήσετε ἀπὸ τὸν Πέτρον Πέτροβιτς· αὐτὸς δανείζει μὲ τόκον· ἐγὼ δανείσθηκα ἀπ' αὐτόν· ὁ τόκος του εἶναι λογικός· δὲν ζητεῖ καὶ πολλά». Τότε, Βάρεγκα, πέταξα ἀπ' τὴν χαρὰ μου. Ἰσως, ἐσκέφθηκα, ὁ Κύριος φωτίσῃ τὸν Πέτρον Πέτροβιτς καὶ ἀποφασίσῃ νὰ μοῦ δανείσῃ. Ἀπὸ τώρα σκέπτομαι ποῦ θὰ πᾶνε αὐτὰ τὰ χρήματα: θὰ πληρώσω τὴ νοικοκυρά μου, θὰ βοηθήσω ἑσένα, καὶ θὰ ξανακάνω φορέματα, γιατί εἶναι ἐντροπὴ νὰ εἶμαι ἔτσι ντυμένος· ὅταν κάθωμαι στὸ γραφεῖο, εἶμαι ἀπάνω στὰ κάρβουνα, ἐκτὸς ποῦ καὶ οἱ κλητῆρες μας γελοῦν μαζί μου· ὁ Θεὸς νὰ τοὺς συχωρέσῃ! Ἐπειτα, καμμιά φορὰ περνᾷ ὁ Ἐξοχότατος μπρὸς στὸ γραφεῖο μου· ἂν, ὁ Θεὸς νὰ μὲ φυλάξῃ, ἔρχινε μιὰ ματιὰ ἐπάνω μου καὶ παρατηροῦσε τὴν κατάστασί μου! Τὸ κυριώτερο γι' αὐτόν εἶναι ἡ καθαριότης καὶ ἡ

σεμνότης στὸ ντύσιμο. Δὲν θὰ ἔλεγε ἴσως τίποτε, μὰ θὰ πέθαινα ἀπὸ τὴ ντροπὴ μου. Ἐπὶ ἄλλα λοιπὸν ὅλο μου τὸ θάρρος, ἄφησα κατὰ μέρος τὴ συστολὴ καὶ πῆγα στὸν Πέτρον Πέτροβιτς. Ἦμουν γεμάτος ἐλπίδες, μὰ συγχρόνως περιμένα μὲ ἀγωνία τὸ τέλος. Λοιπὸν, ὅλα τελείωσαν, Βάρεγκα, στραβά· ἦτον ἀπασχολημένος· μιλοῦσε μὲ τὸν Θεοδόσιον Ἰβάνοβιτς. Τὸν πλησίασα σιγὰ-σιγὰ καὶ τραβώντας τον ἀπ' τὸ μανίκι: «Πέτρο Πέτροβιτς, Πέτρο Πέτροβιτς» τὸν ἐκάλεσα. Τότε γύρισε καὶ μὲ εἶδε. Τοῦ εἶπα πῶς βρίσκομαι σ' αὐτὴ τὴν κατάστασι, πῶς ἔχω ἀνάγκη τριάντα ρούβλια, κλπ. Στὴν ἀρχὴ δὲν ἐκατάλαβε· ἔπειτα, ὅταν τοῦ τὰ ἐξήγησα ὅλα, ἄρχισε νὰ γελᾷ, μὰ δὲν εἶπε λέξι. Τοῦ ἐπανέλαβα τὴν αἴτησί μου. Τότε μὲ ρώτησε: «Ἔχετε κανένα ἐνέχυρο»; Καὶ χώθηκε στὰ χαρτιά του, ἄρχισε νὰ γράφῃ καὶ δὲν μὲ ξανακύτταξε. «Ὁχι, Πέτρο Πέτροβιτς», ἀποκρίθηκα λίγο σαστισμένος, «δὲν ἔχω ἐνέχυρο· μὰ εὐθὺς ποῦ λάβω τὸ μισθό μου θὰ τὰ ἐπιστρέψω, νὰ ἦσθε βέβαιοι»· εἶναι χρέος μου νὰ σᾶς πληρώσω ἀμέσως». Ἐν τῷ μεταξύ κάποιος τὸν ἐκάλεσε· περιμένα νὰ ἐπιστρέψῃ· ἅμα ἐπέστρεψε, ἄρχισε νὰ διορθώνῃ τὴν πένα του καὶ φαινότανε πῶς μὲ εἶχε λησμονήσῃ· ἐγὼ ἐπανέλαβα τὴν ἐπίθεσι: «Πέτρο Πέτροβιτς, δὲν θὰ ἡμπορέσετε νὰ μοῦ δανείσετε μερικὰ χρήματα»; Ἐκεῖνος σιωπᾷ καὶ φαίνεται πῶς δὲν μὲ ἀκούει. Δὲν ἀποφασίζω ἀκόμη νὰ ὑποχωρήσω. Ἄς κάνω μιὰ τελευταία ἀπόπειρα, σκέφθηκα, καὶ τὸν τράβηξα ἀπὸ τὸ μανίκι. Οὔτε ἀνοίγει τὰ χεῖλη· καθαρίζει τὴν πένα του καὶ ἀρχίζει τὸ γράψιμο. Ἐπὶ τέλους ἀνεχώρησα. Βλέπεις, ἄγαπη μου, ὅλοι ἡμποροῦν νὰ εἶναι καλοὶ ἄνθρωποι, μὰ εἶναι ὑπερήφανοι, πολὺ ὑπερήφανοι! Τί μᾶς συνδέει μὲ αὐτούς, Βάρεγκα; Νά, ὅλα.—Ὁ Αἰμίλιος Ἰβάνοβιτς ἄρχισε ἐπίσης νὰ γελᾷ καὶ νὰ κινῇ τὸ κεφάλι, μοῦ ἔδωσε ὅμως νοβίτς εἶναι ἄνθρωπος ἀξιοπρεπής. Μοῦ ὑποστήν ὅσον Βίμπορ, ποῦ δανείζει χρήματα· εἶναι ἓνας ὑπάλληλος τῆς τελευταίας σειρᾶς. Ὁ Αἰμίλιος Ἰβάνοβιτς εἶναι βέβαιος γι' αὐτόν πῶς ἄγγελέ μου. Τί λὲς εἰς; Τί κρίμα νὰ μὴν ἡμολίς κρατιέται καὶ δὲν μὲ διώχνει· δὲν μοῦ δίνει σ' ἐλεεινὴν κατάστασι, ἀγάπη μου. Μοῦ λείπουν

καὶ τὰ κουμπιά μου ἀκόμη, καὶ χίλια ἄλλα πράγματα. Ἄν κανένας ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρους μου ἔρχινε μιὰ ματιὰ ἐπάνω μου! Τί δυστυχία, Βάρεγκα, τί δυστυχία, τί μεγάλη δυστυχία!

ΜΑΚΑΡ ΔΙΕΒΟΥΣΚΙΝ

4 Αὐγούστου

ΑΓΑΠΗΤΕ ΜΑΚΑΡ ΑΛΕΞΕΓΕΒΙΤΣ

Γιὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, Μάκαρ Ἀλεξέγεβιτς, δανεισθῇτε μερικὰ χρήματα· τίποτε στὸν κόσμον δὲν θὰ μ' ἔκανε νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μὲ βοηθήσετε μέσα στῆς τωρινές σας στενοχώριες· μὰ, δὲν ἤξερετε σὲ τί θέσι βρίσκομαι! Μᾶς εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ μείνωμε σ' αὐτὴ τὴν κατοικία. Μοῦ ἤλθαν πράγματα δυσάρεστα, φοβερὰ· νὰ ἤξερατε σὲ τί ταραχή, καὶ σὲ τί συγκίνησι εἶμαι αὐτὴ τὴ στιγμὴ! Φαντασθῇτε, φίλε μου: σήμερα τὸ πρωῒ ἦλθε στὸ σπίτι μας ἓνας ἄγνωστος, ἓνας ἄνθρωπος κάπως ἡλικιωμένος, σχεδὸν γέρος, παρασημοφορημένος μὲ παράσημα διάφορα. Ἀπόρησα ὅταν τὸν εἶδα· δὲν ἤξερα τί ζητοῦσε. Ἡ Φεδόρα ἦτον ἔξω γιὰ μιὰ ἐργασία. Ἀφοῦ μὲ ρώτησε πῶς ζῶ καὶ ποῦ ἐργάζομαι, μοῦ εἶπε, χωρὶς νὰ περιμένῃ τὴν ἀπάντησί μου, πῶς εἶνε θεῖος ἐκεῖνου τοῦ ἀξιωματικοῦ· πῶς ἦτον πολὺ δυσάρεστημένος γιὰ τὸ φέρισμο τοῦ ἀνεψιοῦ του, ποῦ μᾶς εἶχε ἐξευτελίσῃ σὲ ὅλο τὸ σπίτι· εἶπε πῶς εἶναι ἔτοιμος αὐτὸς νὰ μὲ πάρῃ στὴν προστασία του· μὲ συμβούλευσε νὰ μὴν ἀκούω τοὺς νέους· ἔπειτα ἐπρόσθεσε πῶς ἐνδιαφέρεται γιὰ μένα σὰν νὰ ἦμουν κόρη του, πῶς ἔχει γιὰ μένα αἰσθήματα πατρικά καὶ πῶς εἶναι διατεθειμένος νὰ μὲ βοηθήσῃ μὲ κάθε τρόπο. Ἦμουν κατακόκκινη, δὲν ἤξερα τί ν' ἀποκριθῶ, δὲν τὸν εὐχαρίστησα ὅμως. Μοῦπιασε τὸ χεῖρ ἄθελά μου, μὲ χάδεψε στὸ πρόσωπο, εἶπε πῶς εἶμαι πολὺ νόστιμη καὶ πῶς τοῦ ἄρεσαν πολὺ τὰ λακουδάκια μου (ὁ Θεὸς ξέρει τί ἄλλο μοῦ εἶπε!)· στὸ τέλος θέλησε νὰ μὲ φιλήσῃ λέγοντας πῶς ἦτον ἓνας ἡλικιωμένος (τί ἄσχημος ποῦ ἦτον!)—Τότε μπῆκε ἡ Φεδόρα. Τὸ φθάσιμό της τὸν ἐτάραξε λίγο· ἔπειτα ἄρχισε πάλι νὰ μιλᾷ, εἶπε πῶς μ' ἐκτιμᾷ γιατί εἶμαι ταπεινὴ καὶ ἠθικὴ καὶ πῶς πολὺ ἐπιθυμοῦσε νὰ μὴ τὸν θεωρήσω ξένον. Ἐπειτα πῆρε κατὰ μέρος τὴ Φεδόρα, καὶ δὲν ἤξερω μὲ τί πρόφασιν ἤθελε νὰ τῆς δώσῃ χρήματα. Ἐννοεῖται πῶς ἡ Φεδόρα δὲν τὰ δέχθηκε. Ἐπιτέλους ἀποφάσισε

ν' ἀναχωρήσῃ, ἐπανέλαβε ὅλες τῆς καλές του διαθέσεις, εἶπε πῶς θὰ ξαναέλθῃ νὰ μὲ ἰδῇ καὶ πῶς θὰ μοῦ φέρῃ σκουλαρίκια (ἦτον πολὺ ταραγμένος) μοῦ εἶπε ν' ἀλλάξω σπίτι καὶ μοῦ ἐσύστησε μιὰ ὠραία κατοικία ποῦ γνωρίζει, ὅχι ἀκριβή· μοῦ εἶπε πῶς μ' ἀγαπᾷ πολὺ γιατί εἶμαι τιμία καὶ φρόνιμη κόρη· μὲ συμβούλευσε νὰ προφυλάττωμαι ἀπὸ τοὺς παραλυμένους νέους, κ' ἐπιτέλους εἶπε πῶς γνωρίζει τὴν Ἄννα Φεδορόβνα καὶ πῶς ἡ Ἄννα Φεδορόβνα τοῦ εἶχε παραγγεῖλει νὰ μοῦ εἰπῇ ὅτι θὰ ἔλθῃ νὰ μὲ ἰδῇ. Τότε τὰ κατάλαβα ὅλα. Δὲν ἤξερω τί αἰσθάνθηκα· πρώτη φορὰ στὴ ζωὴ μου βρέθηκα σὲ τέτοια θέσι· δὲν ἡμπόρεσα νὰ κρατηθῶ· τοῦ ἀποκρίθηκα μὲ τῆς πιὸ ὑβριστικῆς λέξεως. Ἡ Φεδόρα ἐπίσης· μόνον ποῦ δὲν τὸν πέταξε ἔξω. Σκεφθήκαμε πῶς σὲ ὅλα αὐτὰ ἔχει τὸ χεῖρ τῆς ἡ Ἄννα Φεδορόβνα· ποιὸς ἄλλος θὰ τοῦ μιλοῦσε γιὰ μᾶς;

Καὶ τώρα προσφεύγω σὲ σᾶς, Μάκαρ Ἀλεξέγεβιτς, καὶ ζητῶ τὴ βοήθειά σας. Μὴ μ' ἐγκαταλείψετε, γιὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, σὲ τέτοια κατάσταση! Δανεισθῇτε· σᾶς παρακαλῶ νὰ βρῇτε λίγα χρήματα, γιὰ νὰ μπορέσωμε νὰ ἀλλάξωμε κατοικία· ἐδῶ εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ μείνωμε· αὐτὴ εἶναι καὶ τῆς Φεδόρας ἡ γνώμη. Χρειαζόνται τὸ ὀλιγώτερο εἰκοσιπέντε ρούβλια· θὰ σᾶς τὰ ἐπιστρέψω αὐτὰ τὰ χρήματα, θὰ τὰ κερδίσω μὲ τὴν ἐργασία μου· ἡ Φεδόρα θὰ μοῦ φέρῃ αὐτὲς τῆς ἡμέρας ἐργασίας· καὶ ἂν ἀκόμη σᾶς ζητήσουν μεγάλον τόκον, μὴ διστάσετε, δεχθῇτε ὅτιδήποτε ὄρους. Θὰ σᾶς τὰ ἐπιστρέψω ὡς τὸ τελευταῖο καπνίκι, ἀλλὰ γιὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ μὴ μ' ἀφήσετε ἀβοήθητη. Εἶμαι πολὺ δυστυχὴς ποῦ σᾶς δίνω καὶ ἄλλες στενοχώριες κοντὰ σ' ἐκεῖνες ποῦ σᾶς βασανίζουν τώρα· μὰ σὲ σᾶς ἔχω ὅλες μου τῆς ἐλπίδες! Ὑγιαίνετε, Μάκαρ Ἀλεξέγεβιτς, μὴ μὲ λησμονήτε, καὶ ὁ Θεὸς νὰ σᾶς βοηθήσῃ νὰ ἐπιτύχετε.

Β. Δ.

ΑΓΑΠΗΤΗ ΜΟΥ ΒΑΡΒΑΡΑ ΑΛΕΞΕΓΕΒΝΑ

Ὅλα αὐτὰ τὰ ἀπρόοπτα συμβάντα μὲ κλονίζουν κ' ἐμένα! Τόσο φοβικὰ πράγματα πληγώνουν καὶ τὴ δική μου καρδιά! Καὶ δὲν θέλουν μόνον ἑσένα, ἀγγελέ μου, νὰ ρίξουν στὴ μαύρη δυστυχία οἱ κηφήνες αὐτοί· θέλουν καὶ τὴ δική μου καταστροφή! Καὶ θὰ μὲ καταστρέψουν, τὸ ὀρκίζομαι πῶς θὰ μὲ καταστρέψουν! Ἄ, θὰ προτιμοῦσα νὰ πεθάνω παρὰ νὰ σὲ

ἀφήσω ἀβοήθητη!—Νὰ μὴ σὲ βοηθήσω, εἶναι τὸ ἴδιο σὰν νὰ ζητῶ τὸν θάνατό μου, Βάρεγκα, τὸν θάνατό μου, σοῦ τὸ λέγω θετικά· καὶ ἂν σὲ βοηθήσω, τότε θὰ φύγῃς μακριὰ ἀπὸ μένα, θὰ πετάξῃς τὸ πουλάκι ἀπ' τὴ φωνηὰ τοῦ τριγυρίζουν αὐταῖς ἡ κουβάγιας, αὐτὰ τὰ ἀρπακτικά ὄρνεα. Αὕτῃ ἡ ἰδέα μὲ βασανίζει, ἀγάπη μου. Καὶ σὺ ὅμως, Βάρεγκα, εἶσαι σκληρή! Πῶς λοιπὸν σκέπτεσαι ἔτσι; Σὲ τυραννοῦν, σὲ ὑβρίζουν, ὑποφέρεις, πουλάκι μου, καὶ συλλογίζεσαι τὴ στενοχώρια τοῦ εἶσαι ἀναγκασμένη νὰ μοῦ δώσης, καὶ ὑπόσχεσαι νὰ μὲ πληρώσης μὲ τὴν ἐργασία σου· δηλαδὴ νὰ θυσιάσης τὸν ἑαυτὸ σου, μὲ τὴ λεπτὴ ὑγεία τοῦ ἔχεις, γιὰ νὰ μὲ βοηθήσης νὰ πληρώσω στήν προθεσμία. Σκέψου λοιπὸν, Βάρεγκα, τί μοῦ γράφεις! Γιατί νὰ ἐργάζεσαι, γιατί νὰ σκύβῃς στὸ ράψιμο, γιατί νὰ κουράζῃς μὲ σκέψεις τὸ καυμένο τὸ κεφαλάκι σου, καὶ νὰ καταστρέφῃς τὰ ὁμορφα μάτια σου, τὴν ὑγεία σου; "Α, Βάρεγκα, Βάρεγκα! Βλέπεις, ἀγαπητή μου, δὲν ἀξίζω τίποτε, καὶ τὸ ξέρω κ' ἐγὼ πῶς δὲν ἀξίζω τίποτε· μὰ θὰ προσπαθῶ κάτι νὰ κάνω κ' ἐγὼ! Θὰ τὰ διορθώσω ὅλα, θὰ εὕρω καὶ ἄλλη ἐργασία ἐκτὸς τοῦ γραφείου, νὰ ἀντιγράφω ἔργα φιλολογικά, θὰ πάω νὰ ἰδῶ τοὺς φιλόλογους νὰ τοὺς ζητήσω ἐργασία, γιατί οἱ καλοὶ ἀντιγραφεῖς εἶναι περιζήτητοι, ἀγάπη μου, τὸ γνωρίζω πῶς εἶναι περιζήτητοι. Μὰ δὲν θὰ σὲ ἀφήσω νὰ θυσιάσῃς, νὰ ἐκτελέσης ἓνα τόσο ἀπαίσιο σχέδιο. Θὰ δανεισθῶ, ἀγγελέ μου, νὰ ἦσαι βεβαία· προτιμῶ νὰ πεθάνω παρὰ νὰ μὴ δανεισθῶ. «Μὴ διστάσετε νὰ πληρώσετε μεγάλον τόκο», μοῦ γράφεις. Δὲν θὰ διστάσω, ἀγάπη μου, δὲν θὰ διστάσω· τώρα δὲν διστάζω γιὰ τίποτε. Θὰ δανεισθῶ, ἀγάπη μου, σαράντα ρούβλια χάρτινα. Δὲν εἶναι πολλά, Βάρεγκα; Τί λές; Θὰ μοῦ δώσουν σαράντα ρούβλια; Θέλω νὰ εἰπῶ: νομίζεις πῶς, γιὰ πρώτη φορά τοῦ θὰ μὲ ἰδοῦν, θὰ τοὺς ἐμπνεύσω τόση ἐμπιστοσύνη; "Η φυσιογνωμία μου θὰ τοὺς κάμῃ ἀμέσως εὐνοϊκὴ ἐντύπωση; Θυμήσου τὰ χαρακτηριστικά μου, ἀγγελέ μου, καὶ πὲς μου, εἶναι τὸ κεφάλι μου ἔτσι φτειασμένο, ποῦ νὰ ἐμπνεύσῃ ἐμπιστοσύνη σ' ἓναν τοκογλύφο; Ποιὰ εἶναι ἡ γνώμη σου; Ξέρεις, μὲ πιάνει ἓνας φόβος, ἓνας φόβος νοσηρός, αὕτῃ εἶναι ἡ λέξις, νοσηρός! "Απὸ τὰ σαράντα αὐτὰ ρούβλια, εἰκοσιπέντε εἶναι γιὰ σένα, Βάρεγκα· θὰ δώσω δύο ρούβλια ἀργυρὰ τῆς νοικοκυρᾶς μου καὶ τὰ ὑπόλοιπα θὰ τὰ ξοδέψω γιὰ τὸν ἑαυτὸ μου. "Επρεπε βέβαια νὰ δώσω κάτι περισσότερο τῆς νοικοκυ-

ρᾶς μου, εἶναι μάλιστα ἀνάγκη· μὰ σκέψου τὴν κατάστασί μου, ἀγάπη μου, συλλογίσου τί καὶ τί χρειάζομαι καὶ θὰ ἰδῇς πῶς εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ δώσω περισσότερα· οὔτε πρέπει νὰ μιλήσωμε πιά γι' αὐτό, οὔτε νὰ σκέπτομαι καὶ. Θὰ δώσω ἓνα ρούβλι ἀργυρὸν νὰ ἀγοράσω ὑποδήματα· δὲν ἤξερω μάλιστα ἂν θὰ μπορέσω νὰ πάω αὐριο στὸ γραφεῖο μὲ τὰ παλιά μου. Χρειάζομαι καὶ ἓνα λαιμοδέτη, γιατί αὐτὸν ποῦ φορῶ τὸν ἔχω τώρα ἓνα ἔτος σχεδόν· μὰ ἐπειδὴ μοῦ ὑποσχέθηκες νὰ μοῦ κάνῃς ὅχι μόνον ἓνα λαιμοδέτη ἀλλὰ καὶ ἓνα πουκάμισο ἀπὸ τὴν παλιά σου ποδιά, δὲν ἔχω νὰ σκεφθῶ γι' αὐτόν. "Ετσι λοιπὸν οἰκονομοῦνται τὰ ὑποδήματα καὶ ὁ λαιμοδέτης. Μένουν τὰ κουμπιά, ἀγαπητή μου! Καταλαβαίνεις, μικροῦλα μου, πῶς δὲν ἔμπορῶ νὰ κάνω χωρὶς κουμπιά· καὶ καὶ τὸ φόρεμά μου εἶναι ξεφτισμένο ἐδῶ κ' ἐκεῖ! Τρέμω σὰν σκέπτομαι πῶς ὁ "Εξοχότατος ἔμπορεῖ νὰ παρατηρήσῃ μιὰ τέτοιαν ἀταξία καὶ νὰ εἰπῇ...—μὰ, τί μ' ἐνδιαφέρει ὅ,τι θὰ εἰπῇ; Οὔτε θ' ἀκούσω τὰ λόγια του, ἀγάπη μου, γιατί θὰ πεθάνω, θὰ πεθάνω στὴ στιγμή, θὰ πεθάνω ἀπὸ τὴ ντροπὴ μου· μόνον μὲ τὴν ἰδέα πῶς θὰ μ' ἐπιπλήξῃ θὰ πεθάνω!—"Ω, ἀγάπη μου!—"Οταν λοιπὸν διορθώσω τὰ πιδὲ πείγοντα, θὰ μοῦ μείνουν ἀκόμη τρία ρούβλια γιὰ τὰ καθημερινὰ ἔξοδα καὶ γιὰ μισὴ λίτρα καπνὸ, γιατί, ἀγγελέ μου, δὲν μπορῶ νὰ ζήσω χωρὶς καπνὸ, καὶ τώρα πᾶνε ἑννέα ἡμέραις τοῦ δὲν ἐκάπνισα οὔτε μία πίπα. Θὰ μποροῦσα νὰ τ' ἀγοράσω αὐτὰ ὅλα χωρὶς νὰ σοῦ εἰπῶ τίποτε, ἀλλὰ αἰσθάνομαι πῶς πρέπει νὰ τὸ ξέρῃς. "Εσὺ εἶσαι δυστυχισμένη, ζῆς μὲ τῆς μεγαλύτερες στερήσεις, ἐγὼ ὅμως ἐδῶ διασκεδάζω μὲ τόσα πράγματα· σοῦ τὰ λέγω αὐτά, γιατί διαφορετικὰ θὰ εἶχα τύψεις. Σοῦ ὁμολογῶ εὐλικρινῶς, Βάρεγκα, βρίσκομαι τώρα σὲ πολὴ δεινὴ θέσι, δηλαδὴ ποτὲ δὲν μοῦ ἔχει συμβῇ παρόμοιο. "Η νοικοκυρὰ μου μὲ περιφρονεῖ, κανένας δὲν μὲ ὑπολήπτει· ἡ φτώχεια μου εἶναι φοβερή, ἔχω χρῆνὴ στὸ γραφεῖο, ποῦ πάντα οἱ συνάδελφοί μου μὲ στραβοκύνταζαν, φαντάζεσαι τί εὐχάριστη ζωὴ περνῶ τώρα, ἀγάπη μου! Κρύβομαι καὶ ἀπ' τὸν ἑαυτὸ μου, μπαίνω στὸ γραφεῖο κρυφά, κανεὶς νὰ μὴ μὲ ἰδῇ. Μόνον σ' ἐσένα ἔχω τὸ θάρρος νὰ τὰ εἰπῶ ὅλα... Καὶ ἂν δὲν μοῦ δανείσῃς;..."Ὀχι, Βάρεγκα, προτιμῶ νὰ μὴν τὸ σκέπτομαι, νὰ μὴν ἀπελπίζομαι ἀπὸ πρῖν. Τὰ γράφω ἀπὸ πνεῦμα συν-

τηρητικόν, γιὰ νὰ μὴν ἔλθῃ οὔτε σὲ σένα τέτοια σκέψις, καὶ σοῦ βασανίζῃ τὸ κεφάλι. "Α! Θεέ μου, τί θὰ γίνῃς τότε! Εἶναι ἀλήθεια πῶς τότε δὲν θ' ἀλλάξῃς κατοικίαν καὶ ἐγὼ θὰ εἶμαι κοντὰ σου—μὰ ὄχι, γιατί τότε δὲν θὰ ἐπιστρέψω πιά ἐδῶ, θὰ πάω κάπου νὰ κρυφθῶ, θὰ μὲ χάσῃς. "Αντὶ νὰ σοῦ γράφω τόσα πολλά, ἔπρεπε νὰ ξυρισθῶ· ὅταν εἶναι κανεὶς ξυρισμένος φαίνεται πιὸ εὐπρεπής, καὶ τὸ ἔξωτερικὸν πάντα συντείνει στὴν ἐντύπωσι τοῦ κάνομε στοὺς ἀνθρώπους. Λοιπὸν, ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ νὰ ἐπιτύχω! Θὰ κάμω μιὰ μικρὴ προσευχή, καὶ ἔπειτα δρόμο!

Μ. ΔΙΕΒΟΥΣΚΙΝ

5 Αὐγούστου

ΠΟΛΥΑΓΑΠΗΤΕ ΜΟΥ ΜΑΚΑΡ ΑΛΕΞΕΓΕΒΙΤΣ

Γιατί ν' ἀπελπίζεσθε ἔτσι! Τὰ πράγματα εἶναι μόνον τοὺς ἀρκετὰ θλιβερά. —Σὰς στέλλω τριάντα καπίκια ἀργυρὰ· αὐτὰ εἶναι ὅλα μου. "Αγοράσετε ὅ,τι ἔχετε ἀνάγκη, γιὰ νὰ περάσετε ὅπως-ὅπως ὡς αὐριο. Αὐριο δὲν ἤξερω οὔτ' ἐμεῖς πῶς θὰ περάσωμε· δὲν μᾶς ἔμεινε σχεδὸν τίποτε. Τί δυστυχία, Μάκαρ "Αλεξέγεβιτς! Μὴ λυπάσθε ὅμως, δὲν ἐπετύχατε τί νὰ γίνῃ; "Η Φεδόρα λέγει πῶς ἔμποροῦμε νὰ μείνωμε ἐδῶ προσωρινῶς, πῶς καὶ ἂν ἀλλάξωμε κατοικία θὰ βροῦν τὰ ἴχνη μας, καὶ ὅπου καὶ ἂν πᾶμε θὰ μᾶς ἀνακαλύψουν, ἂν θέλουν. "Αδιάφορον ὅμως, δὲν εἶμαι καθόλου εὐχαριστημένη στὸ σπίτι αὐτό. "Αν δὲν σᾶς λυπόμουν, θὰ σᾶς ἔγραφα κατιτί.

Τί παράδοξο χαρακτῆρα ποῦ ἔχετε, Μάκαρ

"Αλεξέγεβιτς! Τὰ παίρνετε ὅλα κατάκαρδα· ἔτσι, πάντα θὰ ἦσθε δυστυχῆς. Διαβάξω μὲ προσοχὴ ὅλα τὰ γράμματά σας, καὶ βλέπω πῶς ὀλοένα βασανίζεσθε γιὰ μένα καὶ ἀνησυχεῖτε ὅσο δὲν ἀνησυχεῖτε οὔτε γιὰ τὸν ἑαυτὸ σας. Χωρὶς ἀμφιβολία, κανεὶς δὲν ἔμπορεῖ νὰ μὴν ὁμολογήσῃ πῶς ἔχετε καλὴ καρδιά· μὰ ἐγὼ λέγω πῶς εἶσθε περισσότερο ἀπ' ὅ,τι πρέπει καλός. Σὰς δίνω μιὰ συμβουλὴ φιλική, Μάκαρ "Αλεξέγεβιτς. Σὰς εὐγνωμονῶ, σὰς εὐγνωμονῶ πολὺ δι' ὅ,τι ἐκάματε γιὰ μένα· τὸ αἰσθάνομαι πολὺ βαθειὰ αὐτό· σκεφθῆτε λοιπὸν πόσο πονῶ νὰ σᾶς βλέπω καὶ τώρα ἀκόμα—ἔπειτα ἀπὸ ὅλες τῆς δυστυχίης τοῦ ὑποφέρατε ἔξ' αἰτίας μου—καὶ τώρα ἀκόμα νὰ ζῆτε μὲ τὴ ζωὴ τὴ δική μου, μὲ τὴ χαρὰ μου, μὲ τὴ λύπη μου, μὲ τὴ δική μου καρδιά! Τόσο ἐνδιαφέρον γιὰ τοὺς ἄλλους, τόση ἔννοια γιὰ ξένα πράγματα, εἶναι μὰ τὴν ἀλήθειαν ὁ μόνος τρόπος νὰ εἶναι κανεὶς δυστυχῆς. Σήμερον, ὅταν ἤλθατε στὸ σπίτι μετὰ τὸ γραφεῖο, ἐτρόμαξα τοῦ σᾶς εἶδα. "Ησθε τόσον ὠχρός, τόσο τρομαγμένος, τόσο ἀπελπισμένος! Τὸ πρόσωπό σας ἦτον ἀγνώριστο,—καὶ ὅλα αὐτὰ γιατί δὲν τολμούσατε νὰ μοῦ εἰπῆτε τὴν ἀποτυχία σας, γιατί δὲν ἠθέλατε νὰ μὲ λυπήσετε· ὅταν ὅμως εἶδατε πῶς φαίνομουν μᾶλλον χαρούμενη, βρήκατε πάλι σχεδὸν τὴ γαλήνη σας. Μάκαρ "Αλεξέγεβιτς! μὴν ἀπελπίζεσθε νὰ ἦσθε πιὸ λογικός, σᾶς ἐξορκίζω. Θὰ ἰδῆτε λοιπὸν πῶς ὅλα θὰ πᾶνε καλά, πῶς ὅλα θὰ διορθωθοῦν· μὰ ἡ ζωὴ θὰ ἦναι φορτίο γιὰ σᾶς, ἂν αἰωνίως βασανίζεσθε μὲ τὰ βάσανα τῶν ἄλλων. "Υγιαίνετε, φίλε μου· σᾶς ἰκετεύω μὴν ἀνησυχῆτε τόσο γιὰ μένα.

Β. Δ.

[*Ἐπεται συνέχεια. Μετάφρ. Κ. Μ.-].

ΝΟΡΒΗΓΙΚΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΜΥΡΟΛΟΓΙ

Χάθηκε ἡ Φρέγια, χάθηκε ἡ θεά.
"Η Φρέγια ἦρθε στὸν κόσμον μιὰν αὐγὴ ἀνοιξιάτικη.

Οἱ ὁμορφιὲς τοῦ κόσμου μαζεντήκανε κ' οἱ ὁμορφιὲς τοῦ κόσμου τὴν ἐπλάσανε.

"Υφανε τὰ μαλλιά της, τὰ μαλλάρια της, τὸ θλιβερὸ χρυσάφι τοῦ χινόπωρου.

Τὰ μάτια της γαλάζια εἶνε καὶ πράσινα, σὰν τὰ νερὰ τοῦ φιδόρ γαλαζοπράσινα.

Πιὸ ἄσπρο τὸ κορμί της ἀπ' τὰ κάτασπρα τὰ χιόνια, μὲς στὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ, στὰ κορφοβούνια ἀπάνω.

Οἱ φλέβες τοῦ κορμιοῦ της ποταμοὶ καὶ παραπόταμα.

Μὲ τῶν κυμάτων τὸν ρυθμὸ τὸ φόρεμά της ἀνεμίζει.

Οἱ ὁμορφιὲς τοῦ κόσμου τὴν ἐπλάσανε.

"Η Φρέγια ἦρθε στὸν κόσμον μιὰν αὐγὴ

άνοιξιάτικη. Κίνησε κ' ἦρθε ἀπ' τῇ μακρυνῇ τῇ θάλασσᾳ.

Ἔνα κοπάδι γλάροι, κάτασπροι, τῆς ἄνοιγαν τὸν δρόμο.

Καὶ τοῦ πελάγου τὴν ἀκολουθοῦσε ὁ ἄνεμος.

Τὰ σύννεφα τὴν εἶδαν ποῦ πέρασε. Λαμποκοπήσανε τὰ σύννεφα, τὰ σύννεφα ντυθῆκαν στὰ χρυσάφια τους, στολίσθηκαν μὲ ρόδα.

Τὴν εἶδαν τὰ βουνὰ ποῦ πέρασε. Καὶ τὰ βουνὰ στολίσθηκαν μ' ἀγρόμπελες, μὲ βάτα, στολίσθηκαν μ' ἀγιοκλίματα.

Τὴν εἶδαν τὰ δένδρα σὰν ἐπέρασε. Καὶ φόρεσαν εὐθὺς τῆς προσινάδες τους καὶ γέμισαν λουλούδια, ὠμορφολούλουδα.

Τὴν εἶδαν τὰ πουλάκια σὰν ἐπέρασε. Κι' ἀρχίσαν τὰ πουλάκια τὸ κελιάδισμα, μέσα στὸν ἥλιο ἀρχίσαν τὸ τραγουδί τους.

Μὰ ἡ Φρέγια ἡ Ἀθάνατῃ ἐχάθηκε. Χάθηκε, ἐχάθη μέσα στὰ μουχρώματα.

Ἦρθε στὸν κόσμον πέρα ἀπὸ τὴ θάλασσα.

Κ' ἔφυγε πάλι πέρα πρὸς τὴ θάλασσα.

Πίσω της τὰ θαλασσοπούλια τὴν προβόδισαν.

Χάθηκε ἡ Φρέγια, ἐχάθη.

Κι' ὅταν ξανάρθῃ ἡ ἄνοιξι, ἡ Φρέγια θὰ ξανάρθῃ.

Καὶ σὰν κινήσῃ νάρθη, πάλαι ἡ γῆ θὰ λαχταρίσῃ ἀπὸ χαρά, κρυφὴ χαρά.

Καὶ σὰ χαμογελάσουν τὰ χειλάρια της, παρηγοριὰ θὰ βρῇ κάθε ψυχὴ.

Τὴν εὐτυχία, τὸ ἄπιαστό μας τῶναιρο, μαζί της θὰ τὰ φέρῃ.

Θὰ φέρῃ τὴ Δικαιοσύνη, τὴν Εὐτυχία, τὸν Ἔρωτα καὶ τὴν Εἰρήνη.

Χάθηκε ἡ Φρέγια, χάθηκε ἡ θεά.

Ἀμέτρητες ἡμέρες τὴν προσμένουνε μὲ δακρυσμένα μάτια. Μὲ στενάγμους τὴν καρτεροῦνε κι' ἀναφυλλητά.

Μὲ προσευχὰς τὴν καρτεροῦνε καὶ παράπονα.

Καὶ τὴν παρακαλοῦνε νάρθη, μὲ χαμόγελα.

Κάθε ψυχὴ νὰ βρῇ τὴν εὐτυχία της.

Κάθε ψυχὴ νὰ βρῇ τὴν παρηγόριά της.

Ο ΜΑΥΡΟΣ ΚΥΚΝΟΣ

Ἀπάνω στὰ κοιμισμένα νερὰ περνοῦσε ἓνα σύννεφο ἀπὸ ἄσπρους κύκνους.

Στὴ συρμὴ τους σκόρπιζαν ἓνα ἀσημένιο ἀντιφέγγισμα.

Ἀπὸ μακρυνὰ φαντάζανε σὰν τὸ κυματιστὸ τὸ χιόνι.

Μὰ μιὰν ἡμέρα εἶδαν ἓνα μαῦρο κύκνο, ποῦ ἡ παράξενη ὄψις του χαλοῦσε τὴν ἁρμονία τῆς ἀσπράδας τους.

Ἦτανε πένθιμα τὰ φτερά του καὶ τὸ ράμφος του κατακόκκινο, σὰν ματωμένο.

Οἱ κύκνοι τρόμαξαν ἀπ' τὸν παράξενον σύντροφό τους.

Ἡ τρομάρα τους ἔγινε σιγὰ-σιγὰ ἔχθρα καὶ ὅλοι μαζί ριχθήκανε μὲ λύσσα ἀπάνω του καὶ τὸν διώξανε μακρυνά.

Κι' ὁ μαῦρος κύκνος εἶπε μέσα του: «Ἀπόκαμα ἀπ' τὴ σκληρότητα τῶν ἀδερφῶν μου, ποῦ δὲν μοιάζουνε μ' ἐμένα.

«Ἀπόκαμα ἀπ' τῆς ἔχθρας καὶ τοὺς θυμούς.

«Θὰ φύγω γιὰ πάντα στὴς ἀπέραντες μοναξιές.

«Θὰ γνωρίσω τῆς τραχειῆς αὔρας τοῦ πελάγου καὶ τῆς τρικυμίας τῆς γλύκας.

«Τὰ ταραγμένα κύματα θὰ νανουρίσουν τὸν

ὕπνο μου καὶ θὰ ξεκουράζω τὰ φτερά μου μέσα στὴ μπόρα.

«Τὸ ἀστροπελέκι θὰ εἶνε τὸ μυστικὸ μου ἀδερφί καὶ ἡ βροντὴ ἀγαπημένη μου ἀδερφοῦλα».

Ἀπλῶσε τὰ φτερά του καὶ πέταξε μακρυνὰ κατὰ τὴ θάλασσα.

Τὰ γελαστὰ φιδὸρ δὲν τὸν κρατήσανε καὶ δὲν τὸν σταμάτησαν τὰντιφεγγίσματα τῶν δένδρων καὶ τοῦ χορταριοῦ μέσ' στὰ νερά· τὰκίνητα, τὰγριωπὰ βουνά, τὰ κύτταξε μὲ καταφρόνια.

Ἄκουε ἀπὸ μακρυνὰ ρυθμικὴ βοή τῶν κυμάτων.

Μιὰν ἡμέρα ὅμως ἡ μπόρα τὸν πέτυχε στὸν δρόμο του, τὸν χτύπησε μὲ λύσσα καὶ τοῦ τσάκισε τῆς φτερούγας.

Ὁ μαῦρος κύκνος κατάλαβε μέσα στὴν ζάλη του πῶς θὰ πεθάνῃ, χωρὶς νὰ ἰδῇ τὴ θάλασσα...

Καὶ ὅμως ἔνοιωθε μέσ' στὸν ἄερα τὴ μυρωδιά τοῦ πελάγου.

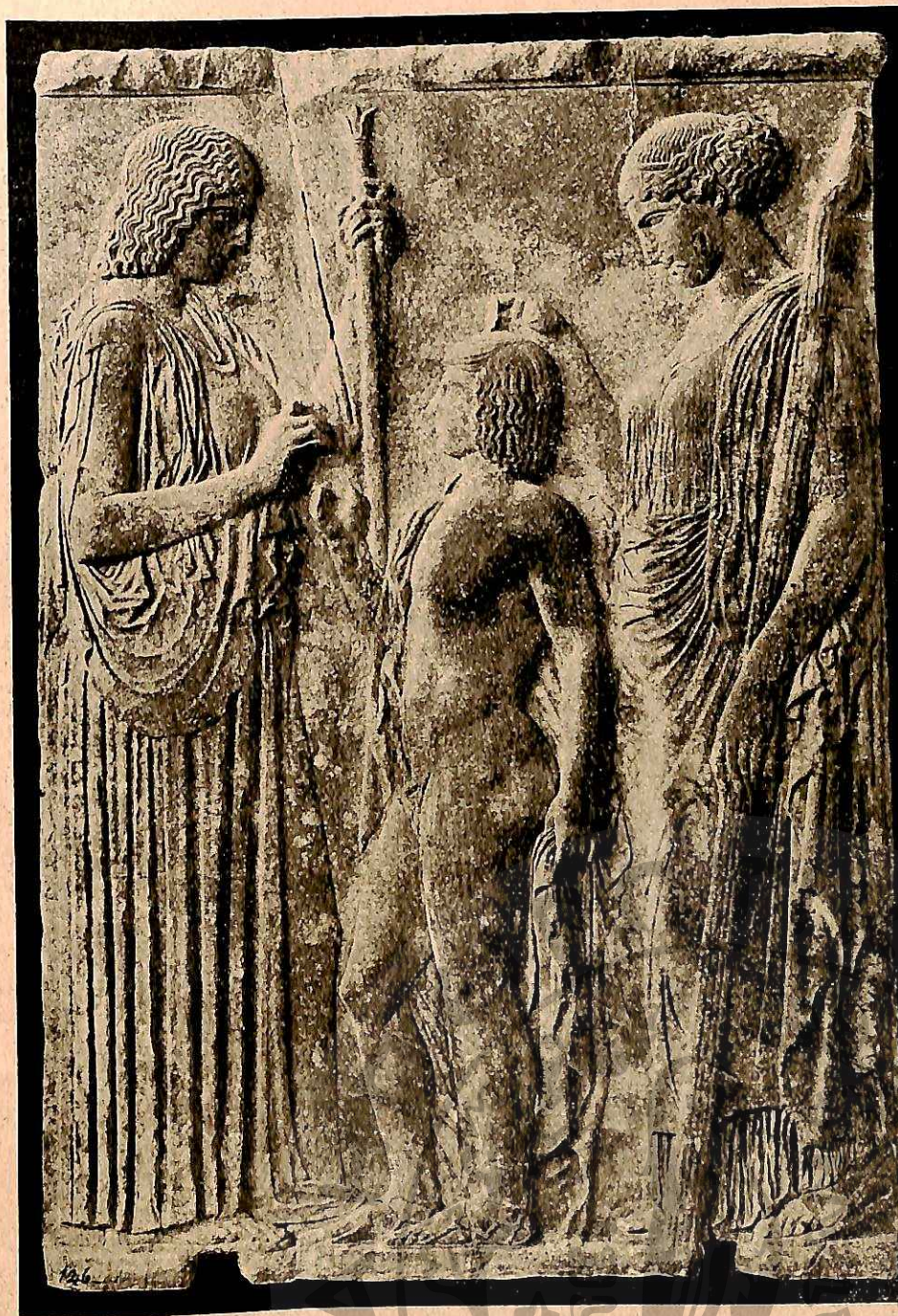
Ὁ ἄνεμος τοῦφερνε τὴν ἀρμύρα τοῦ κύματος καὶ τῶν φυκιῶν τὴν ἀφροδίσια μυρωδιά...

Οἱ τσακισμέναις φτερούγαις του τινάχθηκαν τότε μὲ μιὰ τελευταία, ἐρωτικὴ ὁρμή.

Κι' ὁ ἄνεμος πῆρε τὸ κουφάρι του στὰ φτερά του καὶ τῶφερε μακρυνά, κατὰ τὴ θάλασσα.

[Μετάφρασις]

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΤΟ ΦΕΙΔΙΑΚΟΝ ΑΝΑΓΛΥΦΟΝ ΤΗΣ ΕΛΕΥΣΙΝΟΣ

διζόμενος ἀπὸ τὰς ἀνοσίας θυγατέρας του, ὑπὲρ ὧν ἀπεδύθη καὶ πλούτου καὶ ἰσχύος, φεύγει πλανώμενος ἀνὰ τὰς ἐρήμους ἀκτὰς ὑπὸ τὸ βάρος τῆς δυστυχίας καὶ τῆς θλίψεως οὗ νοῦς του ναυαγῇ ἀνακτῶ τὰς φρένας ὑπὸ τὰς περιθάλψεις τῆς καλῆς του κόρης. τῇ μόνῃ ἀγαπῶσιν αὐτὸν, καὶ ἦν ἀφρόνως ἠδίκησε, ἀλλὰ μόνον διὰ τὰ παρορσθῇ εἰς τον ἀδικον θάνατόν της καὶ νὰ ἐκπνεύσῃ ἐπὶ τοῦ πτώματός της ὑπὸ τὰ ἄλλε-πάλληλα πλῆγματα ἀνηκούστων δυστυχιῶν. Βεβαίως δὲν ἔχομεν ἐδῶ ὄραμα μὲ ἐνότητα πλοκῆς καὶ διαφέ-ροντος πλήρους ἀπελπισίας καὶ στυγνότητος ἐκτυλίσ-σεται ἡ ἐποποιία τῆς πατρικῆς δυστυχίας ὅπου ἐξε-κονίζεται διὰ πολλῶν ἐπεισοδίων καὶ πολυμεροῦς πλο-κῆς ἡ ἀγνώμονσὴν τῶν τεχνῶν μέσω τῆς ὁποίας δια-λάμπει ὡς ἄστρον φεγγαρόβολον εἰς σκοτεινὸν οὐρανὸν ἡ ἀφοσίωσις τῆς καλῆς Κορδελίας. Ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Σαίξπηρ οὗ Βασιλεὺς Ἀθρ εἶνε τὸ πλέον ἑξαλλόν, τὸ πλέον πολὺπλοκον καὶ πολυτάραχον, ἔκεινο, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ φαντασία τοῦ ποιητοῦ ἐκοιτᾷ μᾶλλον ἀχαλί-νωτος, ὥς ἐκ τούτου δὲ φαίνεται ὡς τὸ ἐλάχιστον δυ-νάμενον νὰ προσαρμωθῇ εἰς τὴν γαλλικὴν καλαισθη-σίαν τὴν ἀποφεύγουσαν πᾶσαν ὑπερβολὴν καὶ λα-τρεύουσαν τὸ μέτρον καὶ τὴν τάξιν· δι' αὐτὸ δὲ ἴσα ἴσα, μὲ πολλὴν ἀνυπομονησίαν ἀνέμενε τὸ παρισινὸν κοινὸν τὴν ὑπὸ τοῦ διασημοῦ Ἀντουάν πρὸ πολλοῦ ἀγγελθεῖσαν παράστασιν τοῦ ἀγγλικοῦ ἀριστουργή-ματος, μεταφρασθέντος ὑπὸ τοῦ Πιέρ Λοτί.

Ἡ ἀνυπομονή τῶν Παρισίων μετείχε καὶ κάποιας ἀνησυχίας ἀφ' ἑνός. τὸ τάλαντον τοῦ μεταφραστοῦ δὲν ἐκρίνετο παρὰ πολλῶν ὡς ἄξιον ν' ἀποδώσῃ τὰς τιτανίους καλλονας τοῦ ἔργου· ἀφ' ἑτέρου ἡ ἀναμφισβήτητος ὑποκριτικὴ δεινότης τοῦ Ἀντουάν εἶχεν ἔως τώρα ἀσκηθῇ μόνον εἰς κοινὰ καὶ ταπεινά πρόσωπα ἀγαθῶν ἢ πονηρῶν ἀσάν τῆς συγχρόνου κωμῆδίας, ὥστε ἀμφεβάλλε τις ἂν θὰ εὗρισκεν ἐν αὐτοῦ ἀρκούν μεγαλειότητα καὶ ἐπιβολὴν πρὸς ἀναπαράστασιν τῆς τραγικῆς μορφῆς τοῦ Διὸς, τοῦ ὁποίου αἱ συμφοραὶ ἔσβυσαν τὴν λαμπράδα τοῦ πνεύματος ἀλλὰ δὲν μετέβαλον τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ τὸ ἀγέρωχον τοῦ χαρακτῆρος.

Ἡ παράστασις τοῦ Βασιλέως Λήρ ἀπέδειξε τὰς ἀν-
συχίας αὐτὰς ἀβασιμίους βαθυτάτη ὑπῆρξεν ἡ ἐντύ-
πωσις, ὁ φόβος δὲ καὶ ὁ ἔλεος ἐκυρίευσαν τὰς ψυ-
χὰς τῶν θεατῶν. Μένιστος συνέτελεσεν εἰς τὴν ἐπιτυ-
χίαν ἡ τέχνη τοῦ Ἀντουάν ὡς σκηνοποιὸν διαρρυθμι-
στοῦ αἱ σκηνογραφίαι ἦσαν θαυμασταὶ ἰδίως ἡ πα-
ροτρῶσα τὸ μέγαρον τῆς θυγατρὸς τοῦ βασιλέως Γκό-
νερλι καὶ ἡ ἑτέρα παραστάσις τὰς ἀγρίας παρὰ τὴν
Δουβλὴν ἀκτίας, όπου ὑπὸ τὴν λάμπριν τῶν ἀστραπῶν
πλανᾷται ὁ παραφρονήσας Λήρ

Ἐπίσης ἡ, παρὰ τὴν μέχρι τοῦδε κρατοῦσαν παρά-
δοξον, γοργῇ ἐκτέλεσις τοῦ δράματος συνέβαλεν εἰς
τὴν μείωσιν τῆς ἐκ τοῦ πολλαπλοῦ τῆς πλοκῆς ἐπερ-
χομένης βραδυτικότητος εἰς τὴν ἐκτελιῆν τῆς ὑποθέσεως,
ἐνῶ ἀπ' ἐτέρου συνετέλεσεν ὥστε πολλὰ ἐπεισόδια, ὡς
ἡ ἐπὶ τῆς σκηνῆς τύφλωσις τοῦ Γλόστερ, εἰς τὰ ὅποια
τὰ νεύρα τῶν συγχρόνων δὲν δὴ ἀντίτερον εὐκόλως, νὰ
παρέλθωσιν, ἂν ὅχι ἀπαρτήρηται ἀλλὰ τοῦλάχιστον
χωρὶς νὰ κάμωσιν νὰ ξεχειλίσῃ τὸ ποτήριον τῆς φρίκης.
Ὅτι δὲ οὕτως δὲ ἀπερμήνηται τὸ δράμα, ὅτι δὲ οὕτως

Οχι· λίγόν δε ἐπετάχον τὴν πορείαν τοῦ δράματος καὶ εὐφρυνε ἐπινόησις τοῦ Ἀντουάν διὰ τῆς ὁποίας κατέστη δυνατὴ ἡ ἀλλαγὴ τῶν σκηνικῶν ἄνευ διακοπῆς τῆς υποκρισεως, καταβιβασθέντων δύο παρατετασμάτων ἅπανα καλύπτουν τὸ βάθος τῆς σκηνῆς ἐνθ' ἐν τῷ μεταξὺ μεταβάλλεται ἡ σκηνογραφία· οὕτω δ' ἀποφεύγεται ἡ συνεχὴς διακοπὴ τῆς ἐξελέξεως τοῦ δράματος ὥς ἐκ τῆς συχνῆς ἀνάγκης τῆς μεταβολῆς τῆς σκηνῆς ἥτις ἄλλωςθι 36 φορές κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς παραστάσεως. Τὰ πράγματα ἦσαν ἀπλοῦστερα εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Ζαΐξπρ, ὅτε ἅπλῃ πινακίς ἐνεπρίγραφος ἀντιμαθίστα, ὡς γνωστόν, πᾶσαν σκηνογραφίαν, πληρο-

φοροῦσα τοὺς θεατὰς περὶ τοῦ τόπου τῆς σκηνῆς.

Ἡ μετάφρασις τοῦ Λοῦ ἐκρίθη πολὺ εὐμενῶς ἀπὸ τῶν εἰδήμονας· ἀποδίδει μὲ μεγάλην ἀκριβείαν τὴν ἔννοιαν τοῦ κειμένου, σώζει δ' ἀρκετὸν μέρος τῆς ποιήσεως καὶ τῆς δυνάμεως τοῦ ὕψους τοῦ δαιμονίου ποιητοῦ, χωρὶς βεβαίως καὶ νὰ φθάῃ εἰς ὅλον τὸ ὕψος τὸν πλοῦτον του. Ἐν τούτοις λογιζομένων τῶν δυσχερειῶν τοῦ ἐγχειρήματος, ἡ μετάφρασις πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς φιλολογικὸν κατόρθωμα. Ὡς πρὸς τὴν ὑπόκρισιν, βεβαίως ὁ Ἀντουάν δὲν ὑπῆρξεν ὁ ἰδεώδης Βασιλεὺς Ἀλλοῦ· οὔτε ἡ μορφὴ του, οὔτε αἱ κινήσεις, οὔτε ἡ φωνὴ του τὸν προωρίζον πρὸς τοῦτο· ἀνεδείχθη ὁμῶς ἡθοποιὸς εὐσυνειδητος ὁξύνους καὶ πλήρους παραιοκριτικότητος, θιασάρχης δ' ἀπαράμιλλος. οὕτως ὥστε ἂν οὐδεὶς ὅλοι ὑποκριτῶν τοῦ θιάσου του ἐφάνη μεγαλοφυΐα, δόλι ὑπῆρξαν ἐξαιρέτοι, καὶ τὸ σύνολον παρείχε τελεῖαν ἀρμονίαν.

Μέσα εἰς τὴν φεγγβολὴν τοῦ ἀριστοουργήματος αὐτοῦ ὅλοι οἱ ἄλλοι νεοφανεῖς ἀστέρες τοῦ φιλολογικοῦ στερεώματος ὥρρισαν. πολὺς δὲ λόγος γίνεται τὰς ἡμέρας αὐτὰς διὰ τὰ νέα θεατρικὰ ἔργα τῶν ὁποίων ἡ συγκομιδὴ ἐφέτος ἦτο ἐκτάκτως ἀφθονος· πολλὰ ἐν τούτοις ἔχουν καὶ τέχνην πλοκῆς καὶ ἔμψυλον, ἀλλὰ βεβαίως ἐπαυλαυβανόμενον κύκλον τῆς ἀποκαλουμένης ἐνταῦθα κομωδίας τοῦ γαλλικοῦ ποιητικοῦ δράματος λεπτὴ ἀνάλυσις δυσδιακρίτων πολιτευθῆναι καὶ ἐνδιαφέρουσα, πρὸ παντός δὲ διάλογος πνευματώδης, ἀναδεικνύουν τὰς ὀλίγον ἰσχνὰς καλλογὰς τῆς ἐμπνεύσεως τῶν ἔργων αὐτῶν. Εἰς τὴν «Notre Jeunesse» τοῦ Capus καὶ εἰς τὴν «Maman Colibri» νεῖς· αἱ σκηναὶ τοῦ συγχρόνου βίου καὶ τὰ πολυπλοκὰ τῶν σημερινῶν Παρισινῶν, περιγράφονται μὲ πολλήν ψιν τῆς Maman Colibri ἡ ὅλος συνεκίνησε ἡ θλίσις, ἡράσθη, εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ γήρατος ἀνεν ἔρω-συντρόφου τοῦ υἱοῦ τῆς ἐπ' ἀνέγκῃ φίλου καὶ τοῦτου νυμφευθέντος ἤδη, πλήρης μετανοίας διὰ τὸ θέσιν μάλιστα πλησίον τοῦ νεογεννήτου ἐγγόνου τῆς. Ἄλλ' ἡ δύναμις τῆς μεγαλοφυΐας, ὑπὸ τὴν πᾶσιν τῆς τῶν ιδεῶν πού ἀνέκαθεν τὸν συνταράττον, καὶ ἂν εἶνε ἀρτᾶζει καὶ μᾶς συγχινεῖ πολὺ περισσώτερον. Ἰδοὺ διατί ὁ Βασιλεὺς Λὴρ ἐπεσχίασε τὴν Maman Colibri.

ION

ΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΟΓΟΙ

Ἑθνικὴ Γλῶσσα.—Με αὐτὸν τὸν τίτου ἐσυστήθη
μία ἑταιρία. Σκοπὸς τῆς ἡ διδόσους τῆς ζωντανῆς
γλώσσας εἰς ὅλην τὴν κοινωτικὴν μας ζωὴν. Χαιρετί-
στοι ἤρχισαν τὸ σωματεῖον. Μία ἀνάγκη, τὴν ὁποίαν
ζωῆς. Ἡ ἰδέα εἶναι εὐγενὲς εἰς καθὲ ἐκφρασίν τῆς
βοηθητικὸς παράγων εἰς τὸ ἔργον. Ἐνας ἐπι-
σημαιοφόρος τῆς ἑθnikωτέρας καὶ τὸν λογοντεχνῶν.
ρας ἰδέας. Ἀς παρασκευάσῃ καὶ τῆς πρακτικωτέ-
ἀνάγκην νὰ εὕρῃ ἔτοιμον ὁ μέγας πολιτικὸς ἀνα-
γνωστὴς, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπιβάλλῃ τὸ ἔδαφος ποῦ ἔχει
γλώσσαν του. Ἀς μὴ τοὺς τρομάξῃ τὸ χάος ὁποῦ
τώρα εὐρισκόμεθα. Σήμερα καθένας γράφει τὴν γλῶσ-
σαν του. Ζῶμεν κάτω ὑπὸ τὸ βάρος ἐνός νόμου, μιᾶς
συνθήκης, τὴν ὁποίαν ἄλλοι σέβονται καὶ ἀγαπούν,
ἄλλοι προσπαθοῦν ν' ἀποτινάξουν καὶ ἄλλοι ἀπειτίνα-

ξαν. "Άλλοι πάλιν ἐδημιούργησαν νέον νόμον καὶ νέαν συνθήκην. ὅμοια μ' ἐκεῖνα τοῦ ἀπρηνηθήσαν. Γίνεται μία ἐργασία ὅμως Ὡρωγόμεθα, εἰρωνευόμεθα, πολεμοῦμεθα διὰ τὴν ἰδίαν ἰδέαν, ὅπως νομίζει καθεὶς πῶς τὴν ἐννοεῖ, καὶ ὅπως τὴν αἰσθάνεται. Ἄν δὲν ἐγίνοντο αὐτὰ θὰ ἀπελπιζόμεθα. Τώρα ἐλπίζομεν ἀπὸ τὴν πάλιν αὐτὴν, ἐβγήκε τὸ πρῶτον φῶς. Ἐπατάχθη ὁ δασκαλισμός. Ἐγινε τὸ πρῶτον καὶ δύσκολον βήμα μὲ τὸ ὅποιον ἦτο πεπρωμένον, ἦτο φυσικὸν νὰ δημιουργηθῇ τὸ ἄλλο ἄκρον, τὸ ὅποιον ὅμως θὰ φέρῃ τὴν σωτηρίαν Παλαίωμεν μεταξύ δύο δασκαλισμῶν. Ἐπὶ τέλους ὁ ἕνας δασκαλισμὸς θὰ φάγῃ τὸν ἄλλον, θ' ἀλλήλοφαγοῦν. Ὅ,τι καὶ ἂν γίνῃ, ὅ,τι καὶ ἂν λέγεται, ὅ,τι καὶ ἂν γραφῇ, θὰ κυριαρχήσῃ ἡ ἀλήθεια. Καὶ ἡ ἀλήθεια ποτὲ δὲν εἶναι ὁμαλὴ σάν σφαῖρα τοῦ παιζοῦν τὰ παιδιὰ Διότι ἔτσι θέλουν νὰ μᾶς τὴν παραστήσουν ὁ κ. Ψυχάρης, ὁ κ. Πάλλης, ὁ κύριος δὲν ἤξεύρω ποῖός. Μία τέτοια ἀλήθεια, ὅπως τὴν ἐννοοῦν οἱ κύριοι αὐτοί, τοὺς ὁποίους ἐκτιμῶ καὶ σέβομαι πολὺ διὰ τὸ θάρρος, διὰ τὴν πεποίθησίν των εἰς μίαν ἰδέαν, θὰ ἔχανε κάθε τῆς ὁμορφιά. Καὶ ἡ γλῶσσα εἶναι προπάντων αἰσθησις, καὶ εἶναι τέχνη. Ὅχι ἐπιστήμη μόνον, ὅπως τὴν θέλουν. Αὐτοὶ οἱ τεχνητοὶ κανόνες, ποῦ θέλουν νὰ ἐφαρμόσουν, κανόνες τοῦ τοῦς ἀντλοῦν ἀπὸ τὴν κακῶς ἐννοουμένην ἐπιστήμην, εἶναι ἀνταίσθητοι. Ἡ αἰσθησις ἔρχεται πρώτη, ἔπειτα ἔρχεται ἡ ἐπιστήμη. Ἄραγε τὸ νέον σωματεῖον θὰ ἀρῇ τὸν σταυρὸν αὐτόν; Δὲν ἤξεύρομεν. Ἐμεῖς χαίρετιζομεν τὴν ἰδέαν μόνον. Εἰς τὴν ἐφαρμογὴν, ὑᾶ εἰποῦμεν τὴν σκέψιν μας. Τώρα χαίρομεν διὰ τὸ γεγονός, διὰ τὴν ὥραϊαν των ὑπόσχεσιν, καὶ τοὺς διδομένους τὸ γέρι.

Ἐνα βιβλίον. — Ἐνα ὀγκώδες, σοβαρὸν καὶ ποιη-
λωτάτον βιβλίον μὲς ἔρχεται ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον.
Τὸ βιβλίον αὐτὸ εἶπε ἡ ἀπολογία μιᾶς δολοφονο-
ζῶης, ἀφιερωμένης εἰς εὐγενεῖς πνευματικὰς προσπα-
θείας καὶ ἐθνικοὺς ἀγῶνας. Πολλοὶ καὶ ἐθνικιστικὰ
ὁμογενεῖς, εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ὁποῖου ὅλα τὰ ἐθνικά
ἡμῶν ζητήματα καὶ ὅλαι αἱ ἐθνικαὶ δυσπραγίαι εὐ-
ρήκαν κατὰ καιροὺς ζωηροτάτην ἀπήχυνσιν ὁ κ. Στέ-
φανος Βλαστός, συγγραφεὺς ἱστορικῶν καὶ φιλοσοφι-
κῶν μελετῶν, αἱ ὁποῖαι κατὰ καιροὺς ἐδημοσιεύθη-
σαν ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστὶ εἰς βιβλία καὶ περιοδικὰ
ἐγχώρια καὶ ξένα. ἀπεφασίσαν εἰς τὰς δυσμὰς μιᾶς εὐ-
γενοῦς καὶ πατριωτικῆς ζωῆς, νὰ συλλέξῃ τὰ διεσπαρ-
μένους ἔργα του εἰς ἓνα τόμον καὶ ὁ τόμος αὐτὸς εἶδε
τελευταῖον τὸ φῶς, ὑπὸ τὸν τίτλον «Σύμμιξις». Ὁ κ.
Βλαστός διέθεσε τὸ ἔργον του ὑπὲρ τοῦ χειμαζο-
μένου Παναγίου Τάφου, ἐκχωρήσας ὅλας τὰς ἐκ τῆς
πωλῆσεώς του εἰσπράξεις ὑπὲρ τοῦ ἐθνικιστικοῦ αὐ-
τοῦ σκοποῦ Ὡς φιλοποροῦμεθα δὲ ὁ συγγραφεὺς
ἀπέστειλε μέγαν ἀριθμὸν ἀντιτύπων πρὸς τὸν Σ. Μη-
τροπολίτην διὰ τὸν σκοπὸν τούτων, τὰ ὅποια ἐλπί-
ζομεν ὅτι δὲν θὰ σαπίσουν εἰς τὰς ἀποθήκας τῆς Μη-
τροπόλεως Ὁ Σ. Μητροπολίτης ἔχει ὅλην τὴν ἡθι-
κὴν ἐπιρροὴν καὶ ὅλα τὰ ἡθικά μέσα, διαδίδων ἕνα
χρησιμώτατον ἔργον νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν πατριω-
τικὴν ἀποστολὴν τοῦ εὐλαβοῦς δωρητοῦ.

Διὰ τὰς μητέρας. — Ἐνα σύντομον, ἀλλ' οὐσιαστικόν κώτατον βιβλίον, πολλῆς χρησιμότητος, μάς διδαι ἡ ἱατρὸς Δις Μαρία Καλαποθάκη, ἓνα βιβλίον ἀπευθυνόμενον πρὸς τὴν μεγαλειτέραν δύναμιν τοῦ ἔθνους, πρὸς τὸν τρυφερόν κόσμον τῶν παρθεναγωγείων, ὁ ὁποῖος θάποτελῃ τὰς μητέρας τοῦ μέλλοντος Αἰ καὶ μητέρες εἴνε ἡ μεγαλειτέρα ἐγγύησις τῶν καλῶν πολιτῶν καὶ αἱ ὑγιεῖς μητέρες εἴνε ἡ ἐγγύησις τῆς βελτιώσεως καὶ τῆς ἀνυψώσεως τῆς φυλῆς, φυσιολογικῶς καὶ ἠθικῶς. Τὰ «Στοιχεῖα Ὑγιεινῆς»

νης διὰ Σχολεῖα καὶ Παρθεναγωγεῖα». τὰ ὁποῖα πα-
ραδίδει εἰς τὴν θηλυκὴν νεότητα ἡ ὁμοφυλὸς των ἰα-
τρός καὶ διδάσκαλος ἐνὸς μαθητήματος, τοῦ ὁποῖου μόν-
ον εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν ἀνεγνωρίσθη ἡ χρησιμότης,
εἶνε ἓνα βιβλίον, ποῦ ἔχει τὴν θέσιν του κοντὰ εἰς
τὴν γραμματικὴν, τὴν χρησιμομάθειαν καὶ τὴν κατή-
χησιν. Εἶνε ἡ κατήχησις τῆς ὑγείας, τῆς ρώμης καὶ
τῆς καλλονῆς. Καὶ δὲν ἤξευρω ἂν διὰ μίαν γυναῖκα
ἡ γνώσις τῶν κανόνων τῆς υγείας καὶ τῆς ἀνατροφῆς
ἐνὸς παιδιοῦ δὲν εἶνε χρησιμωτέρα ἀπὸ τὰς γενικὰς
πληθυντικὰς τῶν χρήσεων, γλαιῶν, ἐτησίων καὶ τοῦ
θηλυκοῦ ἀφύων.

«ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ»

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΕΧΝΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΠΡΟΣΕΧΩΣ ἐκδίδεται συλλογὴ ποιημάτων τοῦ
κ' Ἀλεξ. Δ. Φωτιάδη. Μίαν σειρὰν τῆς συλλο-
γῆς αὐτῆς τοῦ Σμυρναίου ποιητοῦ δημοσιεύομεν εἰς
τὸ τεῦχος τοῦτο ὑπὸ τὸν τίτλον Ἀπ' τὰ παράρθρα μου.
Εἶναι ζωγραφικαὶ παρμέναι ἀπὸ τῆν φύσιν, ποῦ κρύ-
βουν μέσα των μίαν μαζουρήν ἡχώ πόνου. Καὶ αἱ ἀφε-
λεῖς αὐτὰ ζωγραφικαὶ μεταδίδουν ἄθελα μίαν συγκί-
νησιν καὶ κινουὺν τὴν συμπάθειαν μὲ τοὺς μελαγχολι-
κούς τόνους των.

ΜΕ τὴν εἰδῆσιν τῆς ἀπονομῆς τοῦ βραβεῖου Νόμιτελ εἰς τὸν Μιστράλ ὁ κ. Κωστής Παλαιᾶς δίδει εἰς τὴν «**Ακρόπολιν**» τῆς 25 Δεκεμβρίου ἓνα «πρόχειρον καὶ μισθ σημεῖωμα,» ὅπως τὸ ὀνομαίει ὁ ἴδιος, ὥρατον κατὰ τὴν γνῶσιν μας καὶ περιεκτικόν, διὰ τὸν προβηγγιανὸν ποιητὴν. Ὁ κ. Παλαιᾶς ἐνθυμεῖται ὅτι κάποτε ὁ Μιστράλ ποῦ ἔστειλε ἓνα εἰκονογραφημένον δελτάριον ποῦ παρίστανε τὴν Μαγιάνα «τὸ χωριὸ ποῦ ξῇ πάντοτε ὁ ποιητὴς καὶ ποῦ τοῦ χάρισε ἀπὸ τῆς φήμης του. Κάτω ἀπὸ τοὺς ἱστικίους φουντωμένους δένδρων λυγροῦς καὶ ἀλληλαζία χορεύοντες τὴν *φανταρόλα*, τὸν ἔθνικόν χορόν τῶν Προβηγγιανῶν.»

Καὶ ἐξακολουθεῖ ὁ κ. Παλαμᾶς:

«Γραφικός ὁ χορός καὶ αἱ χορευτρίες του μὲ τὰ πλαστικά κορμιά, τὰ χτενίσματα, τὰ πλούσια κομμωτικά φορεματα, θυμίζον ἀρχαῖες εἰκόνες. Κάτω ἀπὸ τὴ ζωγραφία δύο στίχοι ἀντόγραφου τοῦ Μιστρὰλ μὲ τὴν ὑπογραφή του δοξαστικοῦ τοῦ χοροῦ Ἀπὸ τὴν ἄλλη τὴ μεριὰ τοῦ δεξιάρχου. τὰ λόγια τούτα πιστὰ ἀντιγραφμένα. «Mon cher Palamas, cette image vous montre. (Ὁ Μῦθος δηλοῖ) que mon village est un peu grec. F. Mistral». Δηλαδή «Φίλε μου ἡ εἰκόνα τούτη σου δείχνει, πάει να πῇ, πὼς τὸ χωριό μου εἶναι καὶ λιγάκι ἑλληνικό!»

«Μὰ πὺδ πολὺ ἀπ' ὅλα ἑλληνικὰ τὸ ἔργον τοῦ Μιστρούλ, ἀν ἀέξῃς τὸ νόμον τοῦτο καθεὶς τι ποῦ ἀπογράφει ἀπὸ ὕψους κ' ἀπὸ ἐνέργειας. κ' ἀντὶ νὰ φωλιάξῃ συμαζεμένο στὰ βαθειὰ τῆς ψυχῆς. ἔχεινται στὴς πλάσης γύρω τὰ πλατεῖα καὶ τὰ περιλήμματα καὶ φανερῶνται τὸν ἑξωτερικὸν κόσμον στὸ φυσικὸν του τὸ φανερῶμα, κ' ἀντὶ ν' ἀντιφεγγίῃ τὴ μυστικὴ χάρι τοῦ φεγγαρίου. εἶνε τοῦ ἡλίου εἰκόνα. ποῦ μαζὶ φωτᾷ καὶ ζεσταίνει.

«Τέλειο και το έργο του Μιστράλ. Ένας περίφημος σπόφος, ο Gaston Paris, σέ μίαν αξιοθαύμαστη μελέτη του γιά τόν Μιστράλ, λέει πώς εἶνε «ὁ ἑλληνικότερος ποιητής ἀπ' ὅλους τῶν νεωτέρων χρόνων τοῦς ὁμοτέχνους του.» Στά 1854, ὅταν πρωτοφάνηκε ἡ «Μισέρια» — εἰκοσιεῖς χρόνια εἶχε τότε ὁ Μιστράλ — ὁ τότε ὁ Λαμαρίνης σ' ἔνα του ἐνθουσιαστικώτατο

ἄρθρο μὲ τέτοια λόγια ζωγραφίζει τὴν ἐντύπωση ποὺ τοῦ προξένησε τὸ ἐπικὸ μεγαλουργημά.

«Θάλεγε κανεὶς πῶς τὴν νύκτα κάποιον νησί τοῦ Αἰγαίου, μὴ Δῆλος, ξεχώρισε ἀπὸ τὰλλα τὰ ἑλληνικὰ νησιά, καὶ ἦρθε ἀγάγια καὶ δέθηκε στὴ στεριά τῆς μοσκοβολισμένης Προβηγγίας». Ἀμέσως ἀπὸ τοὺς πρώτους στίχους τῆς «Μιρέγιας» ὁ ποιητὴς αὐτοσυσταίνεται «ταπεινὸς μαθητὴς τοῦ Μεγάλου Ὀμήρου». Καὶ στὰ «Χρυσὰ Νησιά» ἐστὶ ἀρχίζει τὸ τραγούδι τῶν «Παιδιῶν τοῦ Ὀρφέα». «Εἴμαστε τὰ βλαστάρια τῆς ἀθάνατης Ἑλλάδας, τὰ παιδιὰ σου εἴμαστε, θεῖτε Ὀρφέα! Γιατί ἀπὸ σένα γεννηθήκαμε, Προβηγγία, καὶ πρωτεύουσά μας ἡ Μαροῖλια ποὺ βλέπει στὴ θάλασσα νὰ παίζουν τὰ δελφίνια».

«Ὅμως ὁ Ἕλληνας αὐτὸς δὲν βάλθηκε νὰ μιμηθῇ τοὺς ἀρχαίους καὶ νὰ ξαναπλάσῃ τὰ πλάσματά τους. Ὁ Ἕλληνισμός του εἶνε πρωτοτυπώτερος, πλέον ἐλεύτερος, πῶς ζωντανός. καθὼς εἶνε γεμάτος ἀπὸ τὴ νέα ζωὴ καὶ γι' αὐτὸ στέκεται σιμώτερα στοὺς ἀρχαίους. Κάποιος εἶπε τὴ «Μιρέγια» του «τὸν ὠραιότερον καθερφέτη τῆς Προβηγγίας». Τὸ λόγο τοῦτο ταυριάζει νὰ τὸν ἐπαναλάβουμε γιὰ ὅλα του τὰ ποιήματα.

«Ὅλα μᾶς ξαναδίνουνε ζωρὰ καὶ λαμπρὰ, ἐξιδανικευμένα, μὰ πιστά, σὲ γλώσσα φυσικὴ μαζὺ καὶ τεχνικὴ, μαζὺ τοῦ τόπου καὶ δικῆς του, δημοτικῆς, μὰ καθαρισμένη καὶ πλουτισμένη καὶ παγιωμένη ἀπὸ τὸν ἴδιον καὶ στὰ πῶς μικρὰ καθέκαστα τῆς γραμματικῆς, ποὺ τόσο ἡμεῖς οἱ ὑπέρσοφοι τὰ καταφρονούμε, — ὅλα μᾶς ξαναδίνουν τὴν φύση, τὴν ἱστορίαν, τὴ ζωὴ, τὴν ὁμορφίαν καὶ τὴν δόξαν τῆς ξεχωριστῆς πατρίδας του.

«Ὁ Μιστράλ εἶνε μαζὶ Βαλαωρίτης, Πολίτης, Ψυχάρης, Καρχαβίτης. Μαζὶ μεγαλόπνοος τραγουδιστὴς καὶ μελετητὴς σοφός. Τῆς φυλῆς του ζωγράφος καὶ πλάστης. Ὀλύμπιος ὁμηροῖδης καὶ ὑπομονετικὸς ἐρευνητὴς καὶ περιμαζωχτὴς λαϊκῶν παραμυθιῶν. Καὶ ὁ λεξικογράφος τοῦ «Θησαυροῦ τῆς Προβηγγιανῆς γλώσσας». Ὁ Gaston Paris λέει καὶ πῶς μονάχα ἡ λεξικογραφικὴ δουλειὰ του θάφτανε γιὰ τὴ δόξαν του.

«Γραμματισμένος ἀρχαιολογιστὴς ποὺ κάθεται στὴν ἐξοχὴ καὶ ζῇ σὰ χωριάτης μέσα στοὺς χωριάτες. Κι' ἀπάνω ἀπ' ὅλα ἀγωνιστής, πολέμαρχος τῆς Ἰδέας, ποὺ βλέπει πρὸς μίαν μαζὴ γλωσσικὴ καὶ φιλετικὴ καὶ κυβερνητικὴ ἀναγέννηση τῆς ξεχωριστῆς πατρίδας του καὶ ποὺ, ἀνδρὶ τίποτε ἄλλο, ἀνέβασε τὴ φτωχικὴ λαλιὰ τῆς Προβηγγίας καὶ τὴν ἔκαμε φιλολογικὴ γλώσσα μὲ ἀθάνατα ἔργα. Ἄνθρωπος ποὺ μᾶς θυμίζει πῶς πολλὴ ἡ ἐργασία του τὴν ἐργασία τοῦ δικοῦ μας ἐπαναστάτη συγγραφέα τοῦ μεγαλότεχνου «Ταξιδίου». Γιατί καὶ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα στὸν τόπον τοῦ Μιστράλ ποὺ τὸ πῆρ' ἐκεῖνος ἐπάνω του, μοιάζει πολὺ μὲ τὸ δικό μας ἐδῶ. Μὲ τὴ μεγάλη διαφορὰ πῶς εἶνε πάντα ἐκεῖνη μὴ γλώσσα μὲ στενά κάπως τοπικὰ σύνορα μέσα στὴ Γαλλίαν, ἐκεῖ ποὺ ἡ δημοτικὴ μᾶς εἶνε ἡ γλώσσα τῶν πανελλήνων».

Η ΚΟΙΜΩΜΕΝΗ ΣΤΡΑΤΙΑ, τὸ τελευταῖον μυθιστόρημα τῆς Κλάρας Βίμπιχ, θεωρεῖται σχεδὸν ἀριστούργημα. Ἡ γερμανὶς μυθιστοριογράφος εἶνε κατὰ τὸν Ἑρρίκον Ἀλμπέρ ὁ τελειότερος τύπος δημοτικοῦ συγγραφέως τῆς σημερινῆς Γερμανίας. Εἰς τὸ μυθιστόρημα αὐτὸ ἡ Κλάρα Βίμπιχ θίγει τὸ ζήτημα τῆς ἀφομοιώσεως τῆς Πολωνίας ὑπὸ τοῦ γερμανικοῦ κράτους. Εμελέτησε τὸν πολωνὸν εἰλωτα καὶ ἀπέδωσε μίαν εἰκόνα ἀληθινήν. χωρὶς νὰ κλίνη πρὸς τὸ μέρος τοῦ κυριάρχου ἢ τοῦ δυναστευομένου λαοῦ. Ὁ πολωνικὸς στρατός, ὁ ὁποῖος κοιμάται ὑπὸν μυστηριώδη κάτω ἀπὸ τὸ ὄρος Λυζαγόρα, συμβολίζει ὅλον τὸ πολωνικὸν ἔθνος. Ὁ γέρον βοσκὸς Κούμπα Μπουντεκ προλέγει ἐν τούτοις τὴν ἀφύπνισίν του, ὁπότε καὶ θὰ διώξῃ τὸν κατακτητὴν. Τὸ ὄρος τῆς συγγραφῆς, ἡ ἔντεχνος πλόκη, ἡ ζωηρὰ ἀπεικονίσιν τῶν προσώπων

ἀποτελοῦν τόσα στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ἀναδεικνύουν τὸ ἔργον τῆς Βίμπιχ.

ΠΡΟ ὀλίγου καιροῦ ἔγραψε ὁ Τολστόϊ δύο νέα διηγήματα: *Μετὰ τὸν χορὸν* καὶ *Ἡ θέλησις τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ἔργον τῶν ἀνθρώπων χειρῶν*. Μολονότι τὰ δύο αὐτὰ διηγήματα εἶνε ἐντελῶς διαφορετικά, σχηματίζουν ἐν τούτοις ἐν ὅλον, διὰ τοῦ ἰδιοῦ θεμελιώδους τόνου, ὁ ὁποῖος αὐτὴν τὴν φορὰν ἀντηχεῖ ἡρεμα, ἀπαλὰ, κυριαρχῶν ὁμως. Ὁ τόνος αὐτὸς εἶνε ἡ παλαιὰ ἢ ἰδίαν πάντοτε ἀρχὴ τοῦ Τολστόϊ: ὅτι εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐνοικεῖ πάντοτε ἡ φωνὴ τῆς συνειδήσεως, κάποια ἐσωτερικὴ ὁμορφία, πνευματικὴ, πρὸς τὴν ὁποῖαν πάντοτε ἀνταποκρίνεται μίαν ἀνάγκη νὰ ζητήσωμεν αὐτὴν τὴν ὁμορφίαν, τὴν ἁρμονίαν αὐτῆς τῆς ψυχῆς μας πρὸς τὸν Θεόν, πρὸς τὸ Ἅγαθόν.

Εἰς τὸ διήγημα *Μετὰ τὸν χορὸν* ὁ Τολστόϊ μᾶς ὁμιλεῖ διὰ τοῦ ἡρώος του Εἰναι ἄνθρωπος ὄχι νέος ἀλλὰ ὠρεῖται καὶ ὑγίης. Κάποτε, εἰς μίαν συναναστροφὴν, τὸν ἐρωτοῦν διατὶ δὲν ὑπανδρεύθῃ. Μήπως ποτὲ δὲν ἠγάπησεν; Μήπως ποτὲ δὲν συνήντησε τὴν κόρην, ἡ ὁποία θὰ ἤμπορούσε νὰ γίνῃ σύντροφος τῆς ζωῆς του; Αἱ ἐρωτήσεις αὗται ἀφυπνίζουν μέσα του τὰς ἀναμνήσεις τοῦ νεανικοῦ του ἔρωτος. Τὸ παρελθὸν ζωντανεύει ἐμπρὸς του καὶ διηγείται αὐτὰ περίπου:

«Εἶναι καιρὸς τώρα, ποὺ ἀγαποῦσα μὴ κόρη σπᾶνις ὁμορφιάς. Ξεχώριζε ὄχι μὲ τὴν ὁμορφίαν τῆς ἀλλὰ καὶ μὲ τὸ ὑπερήφανο καὶ ἐπιβλητικὸ ὄφος τῆς. Θυμῶμαι αὐτὸν τὸν χορὸν, ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ τὴν ἐγγνώρισα. Ἦμουν μαγεμένος μὲ τὴν ὁμορφίαν τῆς. Ἐφάνετο πῶς τῆς ἄρεσα καὶ ἐγώ. Χορεύσαμε μαζὶ ὅλη τὴ βραδυὰ. Ὅλα ἦσαν ὠραία στὰ μάτια μου, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι καλοὶ. Ἐνόμιζα πῶς ὅλοι ἦσαν ἐκεῖ γιὰ νὰ συμπληρώσω τὴ χαρὰ μου. Καὶ περισσότερον ἀπ' ὅλους μοῦ ἄρεσε ὁ γερο συνταγματάρχης ὁ πατέρας τῆς κόρης. Μοῦ ἔκαμε ξεχωριστὴ εὐχαρίστησιν ὅταν παρατήρησα πῶς ὁ πατέρας τῆς δὲν φοροῦσε ὑποδήματα πλούσια, ἀλλὰ ἀπὸ δέρμα ἀπλό, καμωμένα ἴσως ἀπὸ κανένα στρατιώτη τοῦ συντάγματος. Αὐτὸ μ'εὐχάριστε γιὰτὶ ἔμαθα πῶς αὐτὸς ἐστερεῖτο ὅλα γιὰ τὴν κόρη του. Ὁ χορὸς ἐξακολούθησε. Ἦλθε ἡ σειρὰ τῆς μαζούρκας. Ὅλοι ἤξευραν πῶς ὁ γερο-συνταγματάρχης ἦτον ἔκτακτος χορευτής. Τὸν παρακάλεσαν νὰ τοὺς νέους καὶ ὄχι γιὰ τοὺς γέροντας. Τέλος τὸ ἀποφάτι ὠραῖο θέαμα ὁ πολεμιστὴς αὐτὸς μὲ τὴν κόρη του. Σὲ λίγο τὴν ὠδήγησε ὁ ἐμένα καὶ εἶπε:

«Χορεύετε τὴ μαζούρκα μὲ τὴν κόρη μου. Καὶ ἡ φωνὴ του μοῦ φάνηκε τόσο γλυκεῖα, τόσο γλυκεῖα... Ὅταν ὁ χορὸς ἐτελείωσε, πήγα στὸ σπίτι μου μὲ μὴθῶ. Ὅλοένα στριφογύριζα στὸ δωμάτιό μου. Αἱ συνταγματάρχης καὶ ἡ κόρη του. Ἐπῆρα τοὺς δρόμους ἄρχισε νὰ φέγγῃ ἡ ἡμέρα. Περνώντας ἀπὸ μίαν μεγάλη τιτῶτα. Σχημάτιζαν δύο σειρὰς καὶ καθένας κρατοῦσε ἄνθρωπος, ποὺ τὸν κτυποῦσαν, ἐφώναζε:

«Λυπηθῆτε με, ἀδελφί μου, λυπηθῆτε με!

«Αὐτὴ ἦτον ἡ τιμωρία ἐνὸς στρατιώτου.

«Ἐξάρνα ἄκουσα μίαν φωνή:

«Χτυπάτε τον!

«Καὶ ἐγγνώρισα τὴ φωνὴ τοῦ συνταγματάρχου. Ἡ ἴδια φωνὴ ποὺ λίγες ὥρες πρὶν μοῦ εἶχε φανῇ τόσο σιμδὲν ἡμπόρεσα νὰ ξαναἰδῶ τὴν κόρη τοῦ συνταγματάρχου. Γι' αὐτὸ δὲν εἶμαι πανδρεμένος».

Ὁ στρατηγὸς Σταῖσελ, ὁ ὑπερασπιστὴς τοῦ Πόργτ - Ἀρβουρ.

Τὸ δεύτερον διήγημα εἶναι ἀφιερωμένον εἰς τὴν ἀναζήτησιν τῆς ἀληθινῆς πίστεως ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Ὁ Τολστόϊ τελειώνει τώρα μεγάλην μελέτην περὶ Σαῖξπηρ. Ἡ μελέτη αὐτὴ καὶ ὅλα τὰ νέα του ἔργα θὰ δημοσιευθοῦν μετὰ τὸν θάνατόν του. Αὐτὴ εἶναι ἡ θέλησίς του. Τὰ ἔργα αὐτά, ὅπως μᾶς διηγῆται ἕνας κύριος, ὁ ὁποῖος τελευταίως ἐπέστρεψε ἀπὸ τὴν Γιανκίρια Πολιάναν, θὰ προκαλέσουν σφοδρὰς συζητήσεις κατὰ τὴν δημοσίευσίν των.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

ΕΙΣ τὸ Κεντρικὸν Μουσεῖον τῶν Ἀθηνῶν ὁμιλήσε τὴν Κυριακὴν 19 Δεκεμβρίου ὁ διευθυντὴς τοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου καὶ ἱ. Σβορώνου περὶ τοῦ μεγάλου Φειδιακοῦ Ἀναγλύφου τῆς Ἐλευσίνος. Τὸ ἐν λόγῳ ἀνάγλυφον — εἰκὼν σελ. 183 — εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ ἀριστοτέρα κοσμήματα τοῦ Μουσείου. ἀναγνωρισθὲν ἀρχαιότερα σχεδὸν τὸν ἀρχαιολόγον ὡς ἔργον τοῦ μεγάλου γλύπτου τῆς ἀρχαιότητος. Τοῦ ἀναγλύφου τοῦτον ἐδόθησαν ἔως τώρα διάφοροι ἐρμηνεῖαι. Ὁ κα. Σβορώνος παρουσίασε εἰς τοὺς ἀκροατὰς τὸν νέαν ἐρμηνείαν, κατὰ τὴν ὁποῖαν τὸ ἀνάγλυφον παριστᾷ τὴν Διμήτρα ἀριστέα τοῦ θεατοῦ, τὴν Περσεφόνην καὶ τὸν βασιλεῖα τῶν Μεγάρων Νίσου. Ἡ Διμήτρα, κατὰ τὸν κα. Σβορώνον, ἀπευθύνουσα συμβουλὰς εἰς τὸν νεανίαν, κρατεῖ δακτύλιον. ὁ δὲ νεανίας τείνει τὸν δάκτυλον διὰ νὰ τὸ δεχθῇ. Ἡ Κόρη, ἐξ ἄλλου, ἐνθὲς εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ Νίσου ὡς δῶρον τὴν χρυσὴν τριχά, τὴν ὁποῖαν γνωρίζομεν ἀπὸ τὴν μυθολογίαν ὅτι εἶχε ὁ βασιλεὺς τῶν Μεγάρων καὶ ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἐξήρτάτο ἡ ἰσχύς τοῦ ἡγεμόνος αὐτοῦ. Ὁ κα. Σβορώνος, ἐξηγῶν τὴν θέσιν τῆς χειρὸς τῆς Περσεφόνης, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν φαίνεται ὅτι κρατεῖ ὄχι τριχὰ ἀλλὰ πλόκαμον, συμπεραίνει ὅτι «ὑπῆρξε ἀρχικῶς μῦθος περὶ τοῦ Νίσου, ἀπολεσθεὶς δι' ἡμᾶς, ἀντιγραφόμενος δὲ ὑπὸ τοῦ διασωθέντος παραλλήλου μύθου τοῦ Γύγου, ὅτε ἦτο πρόσχημα, ἔλαβε παρὰ μὲν τῆς Διμήτρος τὸν θάνατον τινος δακτύλιον παρὰ δὲ τῆς Κόρης τὸν περιφρῖμον αὐτοῦ χρυσὸν πλόκαμον, ἀκριβῶς ὡς ὁ Πτερέλαος τοῦ ἐντελῶς παραλλήλου μύθου ἔλαβεν

ὁμοῖον χρυσὸν πλόκαμον καὶ συγχρόνως σκύπτων παρὰ τοῦ Ποσειδῶνος».

Ἄραγε εἶναι αὕτη ἡ τελευταία λέξις περὶ τοῦ ἀναγλύφου τοῦ Φειδία; Ἡ ἐρμηνεία τοῦ κα. Σβορώνου, πολὺ εὐφυὴς, παρέχει στοιχεῖα ἱκανὰ νὰ πείσουν περὶ τοῦ ὁρθοῦ τῆς γνώμης του. Καὶ εἶναι τόσον ἐλκυστικὴ ἡ συγγένεια τὴν ὁποῖαν εὐρίσκομεν εἰς τὴν ἀφήγησιν τοῦ κα. Σβορώνου, μετὰ τῶν ἀρχαίων μύθων καὶ τῆς παραστάσεως τοῦ ἀναγλύφου, ὥστε εἰμεθα πολὺ εὐχαριστημένοι νὰ τὴν χειροκροτήσωμεν ὡς καθεὶ ὠραίαν καὶ εὐφυᾶ γνώμην.

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΚΑΤΑ τὸ τελευταῖον δεκαπενθήμερον παρετηρήθη κάποια ζωηρότερα μουσικὴ κίνησις, ὀφειλομένη ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὸ Ὁδεῖον. Ἡ πρώτη συναυλία ἦτο τοῦ καθηγητοῦ τοῦ βιολίου, Κου Μπιστιντοῦ, μετὰ τὴν σύμπραξιν τῆς Κας Καλογερεῆ. Ἡ μεγαλειότερα ἐπιτυχία τῆς συναυλίας αὐτῆς ἦτο ἡ θαυμασία συνάτα τοῦ Καίσαρος Φράγκ. ἐκτελεσθεῖσα μὲ μεγάλην ἀκριβείαν καὶ ἁρμονίαν ἀντιλήψεως ὑπὸ τῶν δύο καλλιτεχνῶν. Εἶνε δὲ γεγονὸς ἀξιοσημείωτον ὅτι ἡ εὐγενὴς κλασικότης τοῦ ἐξόχου αὐτοῦ συνθέματος, τοῦ κάπως δυσκολοηότου διὰ τὸ κοινόν, ἔκαμε εἰς τὸ ἀκροατήριον τὴν ἐντύπωσιν ποὺ ἔπρεπε νὰ κάμῃ, καὶ ἐπροκάλεσε ζωηρὸν ἐνθουσιασμόν.

Μία πρωῒνῃ συναυλία καὶ μία ἄλλη ἑσπερινὴ ὑπὸ τῶν μαθητῶν τοῦ Ὁδεῖου, παρουσίασαν ἰδιαιτέρον ἐνδιαφέρον μὴ περιοριζόμενον εἰς τὸν συνήθη κύκλον τῶν συγγενῶν καὶ φίλων τῶν ἐκτελούντων. Δύο πρώτης τάξεως ὑψίφωνοι ἠκούσθησαν, ἡ Δις Χρηστὶνα Κορομηλά καὶ Δις Γεννάδη, ἡ πρώτη μὲ πλούτον, γλυκύτητα καὶ ἐπιβλητικὸν φωνῆς, ἡ δευτέρα — soprano leggiera — μὲ τέχνην καὶ εὐστροφίαν. Ἡ τάξις τῆς Κας Φεράλδης ἔκαμεν ἄλματα προόδου εἰς ἐλάχιστον χρόνικόν διάστημα.

Ἄλλη συναυλία ὑπὸ τοῦ τελειοφοίτου μαθητοῦ τοῦ βιολίου κα. Καρανύρη μᾶς παρουσίασαν ἓνα καλλιτέχνην μὲ πολὺ μέλλον, καὶ μίαν νεαρὰν κλειδοκυμβαλίστριαν, τὴν Δαδ Χρηστὶναν Ἰωαννίδην, διπλωματοῦχον τοῦ Ὁδεῖου. Μαθήτρια τῆς Δος Εὐφης Ἐμπεδοκλῆ, τῶς καθηγητοῦ τῆς ἀρχαίας μουσικῆς, κατέχει ὅλα τὰ πλεονεκτήματα τῆς μεθόδου τῆς διδασκαλίας τῆς. Ἡ ἀπαλότης καὶ σταθερότης τῆς ἀφῆς, ἡ ἐσωτερικότης τῆς ἐρμηνείας καὶ μίαν ἀριστοκρατικὴν στάσιν εἰς τὰς κινήσεις, εἶνε τόσα χαρακτηριστικὰ τῆς ἐκτελέσεως τῆς Δος Ἰωαννίδης, τὰ ὁποῖα μὲ τὴν μελέτην καὶ τὸν καιρὸν ἡμποροῦν νὰ τὴν ἀναδείξουν ξεχωριστὴν προσωπικότητα.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Ο Ματσούκας ἐξακολουθεῖ τὴν ὥραν του ἀποστολὴν εἰς τὴν Κύπρον. Ὅλη ἡ νῆσος δονεῖται πέρα καὶ πέρα ἀπὸ ἐνθουσιασμόν. Αἱ πόλεις τῆς αἰμυλῶνται ποῖα νὰ εἰσφέρῃ περισσότερα ὑπὲρ τοῦ ἐθνικωτάτου σκοποῦ τοῦ περιοδεύοντος ποιητοῦ. Καὶ λύνονται τὰ βαλάντια, πλοῦσι καὶ ἰσχνα, διὰ τὴν πατρίδα:

«Γλυκόνειρό τῆς καὶ τῆς μου
καὶ τῆς ζωῆς μου ἀντάμα,
Πατρίδα, ποῦ σ' ἐπότισε
τὸ αἷμα καὶ τὸ κλάμα».

ΑΠΟ τῆς ἀρχῆς τοῦ μεσαιῶνος τὰ γαμήλια κιβώτια, τὰ ὁποῖα προσεφέροντο εἰς τὴν νύμφην, ἀπέτελουν τὰ ὠραιότερα δῶρα. Ἦσαν ἄλλως τε ἀληθινὰ

καλλιτεχνήματα. Εἰς τὰς νήσους μας πρὸ ὀλίγων ἀ-
κόμῃ ἐτῶν προσέφεραν εἰς τὴν νύμφην τοιαῦτα κιβώ-
τια — κασέλαι — τὰ ὅποια εἶχον εἰς τὰ πλάγια διαφό-
ρους παραστάσεις ζωγραφισμένας. Τώρα ἡ συνήθεια
αὕτη ἐξέλιπε σχεδὸν παντοῦ. Διὰ τοῦτο καὶ τὰ ἀπο-
μείνοντα ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, θεωροῦνται πολύτιμα.
Πολλὰ ἔχουν καὶ ἱστορίαν, συνδεόμενα μὲ κάποιον
θρύλον ἢ μὲ τὸ ὄνομα μεγάλου καλλιτέχνου.

Ἡ αὐτοκράτειρα τῆς Ρωσίας ἔχει διάφορα γαμή-
λια κιβώτια τοῦ 15ου καὶ 16ου αἰῶνος. Ἐν ἀπὸ αὐτὰ
λέγεται ὅτι ἀνήκεν εἰς τὴν Αἰκατερίνην τῆς Βραγαν-
τίας. Εἶναι ἀπὸ ὀρὺν, στερεὸν καὶ μὲ διαφόρους γλυ-
φάς. Ἡ ἐμπροσθινὴ πλευρὰ παριστάνει τὸν γάμον ἐν
Κανᾷ, αἱ δὲ πλάγια διάφορα συμπλέγματα ἀλληγο-
ρικὰ καὶ σκηναί ποιμενικάς. Ἡ αὐτοκράτειρα τῆς
Ρωσίας ἔχει ἐπίσης ἓνα τοιοῦτο κιβώτιον ὁλλανδικόν,
ἀπὸ σφένδαμνον μὲ διαφόρους ἀπεικονίσεις, ἔργον τοῦ
Ρούμπενς. Ἡ βασίλισσα Ἀλεξάνδρα τῆς Ἀγγλίας ἔ-
χει ἐπίσης διάφορα γαμήλια κιβώτια. Ἐν ἀπὸ αὐτὰ,
τὸ ἀγαπητότερον τῆς τῆς προσέφερε κατὰ τὸν γάμον
τῆς ὁ πατέρας τῆς, βασιλεὺς τῆς Δανίας. Εἶναι πα-
λαιότατον καὶ λέγουν ὅτι ἀνήκε εἰς τὴν κόρην περι-
φίμου τινὸς βίκου.

Εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Σάουθ-Κένσιγκτον ὑπάρχουν
διάφορα γαμήλια κιβώτια παλαιότατα καὶ πολὺ ὠ-
ραῖα. Ἐνὸς ἐξ αὐτῶν, στολισμένου μὲ ἀντὶ ζωγραφι-
σμένα, εἰς τὰ δύο πλάγια τοῦ κλειδιοῦ εἶναι χαραγμένα
τὰ ἑξῆς: «Τὸ κιβώτιον τοῦτο εἶναι τῆς Ἑσθῆρ Χό-
ψον. 1637». Ἡ Ἑσθῆρ Χόψον ἦτο κόρη εὐγενοῦς
ἀπὸ τὸ Τσέστερ, ὁ ὁποῖος ἔζησε κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ
17ου αἰῶνος καὶ ὑπανδρεύθη τὸν Οὐίλλιαμ Χόψον τὸ
1638. Τὸ κιβώτιον ἠγοράσθη ὑπὸ τοῦ Μουσείου τὸ
1892 πρὸς 760 φράγκα. Διατηρεῖται κάλλιστα, αἱ δὲ
γλυφαὶ φαίνονται νοπόταται.

Τὰ γαμήλια κιβώτια τοῦ 14ου καὶ 15ου αἰῶνος δια-
φέρουν κατὰ τοῦτο, ὅτι αἱ παραστάσεις τῶν εἶναι ὄχι
γλυπτὰ ἀλλὰ ζωγραφισμένα.

Ἐνα τοιοῦτο κιβώτιον, φέρον τὸ ὄνομα Dini Cas-
sone, ἰταλικῆς τέχνης, εἰς τὰ ἐμπρὸς παριστᾷ τὴν βα-
σιλισσαν τοῦ Σαβᾶ ἐπισκεπτομένην τὸν Σολομῶνα.
Ἡ εἰκὼν εἶναι τοῦ Δάλλα Δέλλι (1440). Εἰς τὰ ἄκρα,
ἑρπύλλες μουσικῶν. Τὸ κιβώτιον ἔχει μῆκος 2 μέτρων
καὶ 10 ἐκ. Ἡγοράσθη 2,000 φράγκα. Τὸ χρῶμα εἶναι
ὀλίγον μαυρισμένον.

Λέγουν ὅτι οἱ Ἰταλοὶ μετεχειρίζοντο ἄλλοτε τὰ γα-
μήλια κιβώτια ὡς κρεβάτια. Δηγοῦνται μάλιστα ὅτι
μία κόρη τῆς ὁποίας ὁ μνηστὴρ ἀπέθανε μίαν ἑβδο-
μάδα πρὸ τοῦ γάμου τῶν, ἠτύχησεν καὶ ἀφῆκε ἐν-
τολὴν νὰ τὴν θάψουν μέσα εἰς τὸ γαμήλιόν τῆς κι-
βώτιον.

Ἐν ἄλλο κιβώτιον, πιθανῶς ἰταλικῆς τέχνης, εἶναι
γλυπτὸν καὶ χρυσοῦμένον. Ἀριστερὰ ὁ Ἔρως ἐπάνω
εἰς ἄρμα, ποῦ τὸ σύρουν τέσσαρα λευκὰ ἄλογα. Δεξιὰ
ἄλλο ἄρμα ὅπου τὸ σύρουν δύο μαῦροι μονόκεροι. Ἐ-
πάνω εἰς τὸ ἄρμα ὑποτίθεται ὅτι εἶναι ἡ Εἰρήνη καὶ
πίσω βαδίζει Ἐρως μὲ τὰ χεῖρα ἐνωμένα. Κατό-
πιν ἔρχεται γαμήλιος πομπή καὶ παρακάτω ἄρμα
μὲ δύο φέρετρα ὅπου στέκεται ὁ θάνατος κρατῶν
δρέπανον. Τὸ ὅλον εἶναι μᾶλλον παράδοξον παρὰ
ὠραῖον.

Ἐν ἰνδικὸν γαμήλιον κιβώτιον, μικρόν, στολισμέ-
νον μὲ ἀντὶ ψηφιδωτά, εὐρίσκεται ἐπίσης εἰς τὸ ἀνω-
τέρω Μουσεῖον. Ἡγοράσθη 206.50 φράγκα.

Εἰς τὴν Ὀλλανδίαν τὸ γαμήλιον κιβώτιον ἀποτε-
λεῖ ἰδιαίτερος ἱερὸν ἀντικείμενον. Ὅτε εἰς τὴν ἐσχά-
την ἐνδειαν δὲν θέλει νὰ στερηθῇ ἡ Ὀλλανδὴ τὸ γα-
μήλιον κιβώτιον. Θὰ πωλήσῃ κάθε ἄλλο πράγμα, θὰ
ἰδῇ τὰ παῖδιά τῆς νὰ πεινοῦν, θὰ φυλάξῃ ὅμως ὡς
ἀνάμνησιν τῶν εὐτυχῶν ἡμερῶν τῆς τὸ δῶρον αὐτοῦ
τοῦ γάμου τῆς.

Ὁ στρατηγὸς Νότζι, ὁ πορθητὴς
τοῦ Πόρτ-Άρθουρ.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Περιοδικά :

Εἰς τὴν «Ψυχιατρικὴν καὶ Νευρολογικὴν
ἐπιθεώρησιν» τοῦ Νοεμβρίου ὁ κ. Διομήδης Πα-
μιας ἐξ «Επιθράσεως». Εἶναι παράδοξον τὸ φαινό-
μενον αὐτὸ τῆς ἐπιθράσεως τοῦ πρώτου συζύγου ἐπὶ
τέκνων τῆς ἰδίας μητρὸς ἀλλὰ ἐξ ἄλλου συζύγου.
Τέκνα δηλ. ἐκ δευτέρου γάμου τῆς γυναικὸς, ὁμοιά-
ζουσιν ἐνίοτε ὄχι πρὸς τὸν πατέρα ἀλλὰ πρὸς τὸν προ-
τὸν σύζυγον. Ἐννοεῖται ὅτι ἀποκλείεται πᾶσα ὑπό-
νοια σχέσεως τοῦ πρώτου συζύγου πρὸς τὴν μητέρα.
Τὸ φαινόμενον παρατηρεῖται καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους
μόνον, λέγει ὁ συγγραφεὺς, διότι ἐνὸς σουαγᾶ
μεθ' ἐνὸς σουαγᾶ φυλῆς ὄνου τῆς Ἀφρικῆς ἐχού-
σης δέρμα στικτόν, ἐγέννησε ἡμίονον ἔχοντα δέρμα
φορβάς αὐτὴ οὐδέποτε ἄλλοτε συνητήθη. Συναντη-
μετὰ τριῶν ἀραβικῶν ἵππων ἐγέννησεν ἐξ αὐτῶν τρεῖς
σουαγᾶς. Τοιαῦτα παραδείγματα ὑπάρχουν πολλὰ.
Εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ὅπως εἴπαμεν, συμβαίνει τὸ
τῆρεται ὄχι μόνον εἰς τὰ σωματικὰ ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ
ψυχικὰ γνωρίσματα. Ὁ Μισελὲ ἀναφέρει ὅτι ἡ Κυ-
μετ' ὀλίγα ἔτη συνῆψε σχέσεις μὲ τὸν σύζυγόν τῆς.
Ὁ ἐκ τῶν σχέσεων αὐτῶν γεννηθεὶς υἱός, 3 ἔτη μετὰ
τὸν θάνατον τοῦ Μοντεσπᾶν, ὁ δούξ τοῦ Μαίν, εἶχε
μεγίστην ὁμοιότητα πρὸς τὸν Μοντεσπᾶν ἦτο εὐτρά-
πως ἐκεῖνος.

Δύο θεωρίαι ὑπάρχουν περὶ τοῦ φαινομένου αὐτοῦ.
Ἡ ἐπίδρασις τοῦ πρώτου συζύγου ἐπὶ τοῦ ὁργανισμοῦ
τῆς γυναικὸς ὁργανικῶς καὶ ἡ ψυχολογικὴ ἐπίδρασις.
Κατὰ τὸν συγγραφεῖα, οὔτε ἡ μία οὔτε ἡ ἄλλη θεω-
ρία εἶναι ἐπαρκὴς πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος, πρὸ πάν-
των προκειμένου νὰ παραδεχθῶμεν ψυχολογικὴν ἐπί-

δρασιν ἐπὶ ζῶων μετὰ πάροδον τῶσαν ἐτῶν, ὅπως τὸ
παραδειγμα τῆς ἀγγλικῆς φορβάδος Ὁ κ. Παπαβα-
σιλόπουλος παραδέχεται ὅτι τὰ σπερματοκύτταρα ἐπι-
δρῶσι καὶ ἐπὶ ἀνδρῶν ὠρίων τὰ ὅποια μένουσι ἀ-
δρανῇ κατόπιν, ὅταν τὸ ἐν λόγῳ ἄνδρα ὠρίον, κατὰ
τὸν δεύτερον γάμον γίνῃ ὠριμον, ἐξακολοθεῖ ἡ γο-
νιμοποίησις τὴν πορείαν τῆς, καὶ ἀπὸ ἀδρανῶς καὶ
λανθανούσης γίνεται ἐνεργός. Τὸ ὠρίον ὑποστάν δύο
γονιμοποιήσεις τείνει νὰ μεταβληθῇ εἰς ζῶον ἔχον τοὺς
χαρακτήρας καὶ τῶν δύο πατέρων, ἐκ τῶν ὁποίων θὰ
ὑπερισχύσῃ βέβαια ὁ δεύτερος ἀλλὰ δυνατόν νὰ ὑπερι-
σχύσῃ καὶ ὁ πρῶτος. Αἱ περιστάσεις αὗται καὶ συν-
θῆκαι τῆς ὑπερισχύσεως τοῦ πρώτου εἶναι ἄγνωστοι.

Εἰς τὸ γερμανικὸν περιοδικὸν «Nord und Süd»
τοῦ Δεκεμβρίου ὁ Κάρλ Νέρουπ γράφει περὶ τῆς νο-
βηγοῦ μυθιστοριογράφου Ἀμαλίας Σκράμ. Ἡ Σκράμ
ἤρχισε νὰ γίνεταί γνωστὴ μὲ μίαν μελέτην τῆς, τὸ
1882, καὶ ἦτο τότε 35 ἐτῶν. Κατόπιν ἐδημοσίευσεν τὸ
μυθιστόρημα Constance Ring, ἐνέχον ὀλίγην ποιή-
σιν, ἀλλὰ πολλὴν ἀλήθειαν. Εἰς τὸν Sjur Gabriel
ἡ Ἀμαλία Σκράμ ἀνεδείχθη καλλιτέχνης ὑπέροχος.
Ἐπιβλητικώτερον ὅμως ἔργον τῆς εἶναι Ἡ Νέα Γενεά,
δημοσιευθὲν τὸ 1898, ὅπου εἰκονίζει τὸν ἀνθρωπινον
δούλον τῆς τύχης, δηλ. τῶν περιστάσεων ὑπὸ τὰς
ὁποίας ζῇ καὶ τῶν συνθηκῶν ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐγεν-
νήθη.

Εἰς τὸ ἴδιον περιοδικὸν ὁ Κ. Μπέτε ἐρωτᾷ τί ἀπο-
μένει εἰς τὴν Ἰλιάδα μετὰ τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ Σλή-
μαν καὶ τῶν κατόπιν; Ποίαν ιδέαν ἡμποροῦμεν νὰ
σχηματίσωμεν περὶ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου; Καὶ ἀπαντᾷ:
Ὁ πόλεμος ἐγένετο τὸ μαρτυροῦν τὰ ἀποκαλυφθέντα
τεῖχη ἀπὸ τοῦ ὕψους τῶν ὁποίων ἡ Ἑλένη ἐδεῖε
εἰς τὸν Πρίαμον τὸν ἀρχηγὸν τῶν Ἀχαιῶν. Ἡ πολιορ-
κία τῆς Τροίας ἦτο πεισματώδης. Οἱ Ἕλληνες ἐσυ-
ραν τὰ πλοῖα τῶν κατὰ μῆκος τῆς παραλίας τοῦ Ἑλ-
λеспόντου. Ἀλλ' ὁ Ἀχιλλεύς, ὁ Μενέλαος, ὁ Ἀγαμέ-
μνων δὲν ὑπῆρξαν, ἡ τοῦλάχιστον δὲν ἦσαν ὅπως τοὺς
περιέγραψε ὁ Ὀμηρος.

Ὁ Ὁ. Ἐλτοβάχερ καταδεικνύει εἰς τὸ ἀγγλικὸν
περιοδικὸν «Contemporary Review» τοῦ Δε-
κεμβρίου ὅτι ἡ Γερμανία ὀφείλει τὴν βιομηχανικὴν
τῆς πρόοδον εἰς τὴν σοφίαν τοῦ προστατευτικοῦ τῆς
συστήματος ἀλλὰ τὸ προστατευτικὸν αὐτὸ σύστημα
δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὸ ὑψηλὸν δασμολόγιον·
βασίζεται καὶ ἐπὶ τῆς ἐθνικῆς παιδείσεως ἡ ὁποία
εἶναι πρακτικὴ καὶ ἰδίως διὰ τῆς ἐλαττώσεως τῶν
ἐξόδων τῆς μεταφορᾶς.

Ὁ Tetlin εἰς μακρὰν μελέτην του περὶ τοῦ πρίγκη-
πος Γεωργίου τῆς Κρήτης εἰς τὸ ἴδιον περιοδικόν,
καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ δεσποτικὸς χαρα-
κτήρ, ἡ ἀνατροφή, αἱ κλίσεις, τὸ πολιτικὸν παρελθόν
τοῦ πρίγκηπος καὶ ἡ ἑλλειψις γοήτρου τὸν καθιστοῦν
ἀναρμόδιον νὰ κυβερνήσῃ συντάγματικῶς τὸν λαόν
ἐπὶ κεφαλῇ τοῦ ὁποίου ἐτάχθη ἀπερισκέπτως ὑπὸ τῆς
διπλωματίας. Προφανῶς ὁ ἀρθρογράφος ἡ δὲν ἐγνώ-
ρισεν ποτὲ τὸν πρίγκηπα Γεώργιον ἢ εἴνε προσωπικὸς
τοῦ ἐχθρὸς.

Εφημερίδες :

Ὁ κ. Ν. Ἐπισκοπόπουλος σκιαγραφεῖ εἰς τὸ «Ευ-
πρός» τῆς 24 Δεκεμβρίου τὸν Ἑλληνο-Ἰάπωνά συγ-
γραφέα Λευκάδιον Χέρν, ὁ ὁποῖος ἀπέθανε τελευταίως.
Καὶ διηγείται:

«Ἐγεννήθη εἰς τὴν Λευκάδα τὴν μικρὰν ἰόνιον, καὶ
εἶχε μητέρα Ἑλληνίδα καὶ πατέρα Ἀγγλον ἐξελλη-
νισθέντα καὶ αὐτὸν ἐπίσης ἐκ τῆς πολλῆς διαμονῆς.
Μεταβάς εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ ἀναγκασθεὶς νὰ ἐρ-

γασθῇ διὰ νὰ ζήσῃ, ἤρχισε νὰ γράφῃ ἀγγλιστὶ μι-
κρὰ διηγήματα καὶ μελέτας, τὰς ὁποίας διέκρινεν
ἄφραστος πρωτοτυπία βλέψεων καὶ περιέργος περι-
γραφικὴ δεινότης.

Ἐνας ἐκδότης περιοδικῶν, ὁ ὁποῖος τὸν ἐγνώρισε
τότε, μᾶς ἀφῆκε περιέργον σκόττον τοῦ Λευκαδίου,
δειλοῦ καὶ συνεσταλμένου, ὠχροτάτου καὶ πενιχοῦ,
φοροῦντος ὁμματουᾶλια καὶ ζητοῦντος οἰανδήποτε
ἔστω καὶ τὴν εὐτελεστέραν τιμὴν διὰ τὰ ἔργα του.

Ἡ ἀγάπη τῶν ταξιδίων, ἡ ἀγάπη νέων συγκινή-
σεων, νέων τοπίων, νέων ἡθῶν, κατεῖχεν ἔκτοτε τὸν
Λευκάδιον, ὁ ὁποῖος μετέβη ταχέως εἰς Νέαν Ὑόρ-
κην καὶ ἐκέϋθεν εἰς τὴν Ἀσίαν, ὅπου καὶ συνέλεξε
δύο τόμους ἐντυπώσεών του.

Τὸ βιβλίον ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν Ἀμερικὴν καὶ ἡ
λεπτότης τῆς παρατηρήσεως, τὸ τάλαντον τὸ κατα-
πλήσσαν τοῦ συγγραφέως, ὅστις ἐνεσαρκούτο τὴν ψυ-
χὴν τῶν ἀνθρώπων τοὺς ὁποίους ἐπεσκέπτετο, εἰς-
έδνε εἰς τὰ ἦθη, ἀπέδιδε τὴν ἀτμοσφαῖραν καὶ τὸ
χρῶμα καὶ τὴν μουσικὴν τῶν τοπίων, τὸν κατέστησαν
περιφημον.

Ἐκτοτε ὀνομάσθη ὁ Λοτὶ τῆς Ἀμερικῆς.

Καὶ ὁ Λευκάδιος ζητῶν νέας ἐντυπώσεις μετέβη εἰς
Ἰαπωνίαν καὶ ἡ χώρα αὕτη ἡ παρθένος, ἡ ὅλως διό-
λου διάφορος παντὸς ὅ,τι εἶχε ἰδῇ καὶ ἐπισκεφθῇ ἔως
τότε τὸν ἐγοήτευσεν, τὸν ἠχμαλώτισεν.

Μεταβάς διὰ νὰ μείνῃ ὀλίγους μῆνας διήλθεν ἐκεῖ
τὴν ζοήντου καὶ ὑπερηφάνως ὀνομάζετο μέχρι τελευ-
ταίων Ἰάπων, τὰ δὲ βιβλία του ὅλα πᾶν ὅ,τι ἔγρα-
ψεν ἔκτοτε, ἀφιερώθησαν εἰς τὴν Ἰαπωνίαν· εἰς τὴν
περιγραφὴν τῆς εἰς τὴν ἐξεκόνισιν τῶν κατοίκων εἰς
τὴν ἐκθεσιν τῶν ἐθίμων τῶν, εἰς τὴν ἐξύμνησιν τῆς
θρησκείας τῶν, εἰς τὴν ἀνάλυσιν πρὸ πάντων τῆς ὠραίας
καὶ ἀγνώστου ἰαπωνικῆς ψυχῆς.

Ὅπως δυνατὴ νὰ ἀναγνώσῃ καὶ νὰ ἐμβαδύνῃ εἰς
τὸν ἰαπωνικὸν βίον, ὁ Λευκάδιος Χέρν ἐφόρεσε τὸ ἰα-
πωνικὸν ἐνδυμα, ἀφῆκε τὴν κόμην του, ἐνηγαλίσθη
τὴν θρησκείαν τῶν Ἰαπώνων, ἐνυμφεύθη Ἰαπωνίδα
καὶ ἤρχισε νὰ διδάσκῃ τὴν ἰαπωνικὴν γλῶσσαν εἰς τὰ
παῖδιά τῆς γειτονίας του.

Σιγὰ-σιγὰ ἀφωμοιῶθη σιγὰ-σιγὰ ἐρρῶθιμισε τὴν ψυ-
χὴν του κατὰ τοὺς νόμους τῆς ἰαπωνικῆς ψυχῆς, ὀλί-
γον κατ' ὀλίγον ἀπεδύθη τὸν Εὐρωπαῖον.

Καὶ τότε μετὰ πολυετὴ διαμονὴν ἤρχισε νὰ γράφῃ
ἀγγλιστὶ τὰς «Σπουδὰς περὶ τῆς ἀγνώστου Ἰαπωνίας»
αἱ ὁποῖαι ἀπομένουν ἀπαράμιλλοι, τὰς ὁποίας ὅλα τὰ
σαξωνικά φύλα ἀνέγνωσαν, αἱ ὁποῖαι τελευταίως με-
τεφράσθησαν ἐν μέρει καὶ γαλλιστὶ καὶ ἰταλίστι καὶ
ἀπομένουν ὡς ἔλεγε τελευταίως ἓνας Γάλλος κριτικὸς,
ἡ «Βίβλος τῆς Ἰαπωνικῆς ζωῆς».

ΠΡΟΤΟΜΗ ΤΟΥ ΣΟΛΩΜΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Τῇ πρωτοβουλίᾳ τῶν «Παναθηναίων»

— ἀδεία τοῦ Υπουργείου —

Ἐκ προηγουμένων εισφορῶν, τὰς ὁποίας ἐπαναλαμ-
βάνομεν ἀπὸ τοῦτεως τοῦ 30 Ἰουλίου ἐνεκα γενο-
μένου λάθους Δρ. 1756.80
Α. Μανουδῆς " 5.—
Αλέξ. Πάλλης " 25.60
Ἰωάν. Περσματζόγλου " 100.—
Δρ. 1.887.40

ΟΛΙΓΟΣΤΙΧΑ

Ἐνεκεν ἀδιαθεσίας τοῦ κ. Νίκου Α. Βέη ἀνεβλήθη
εἰς τὸ προσεχές τεῦχος ἡ συνέχεια τῆς παλαιογραφικῆς
καὶ ἱστοριογραφικῆς ἐκδρομῆς του.

Εἰς τὴν ψηφοφορίαν πρὸς πλήρωσιν τῆς ἔδρας τῆς Φυσικῆς Χημείας εἰς τὸ Ἑθνικὸν Πανεπιστήμιον ὁ συνεγγάτης μας κ. Κ. Ζέγγελης ἔλαβε ψήφους 9 ὑπερτερήσας τὸν ἀντίπαλόν του κατὰ 8 ψήφους.

Διὰ τὴν ἔδραν τῆς Γεωλογίας μετὰ τῆς Παλαιοντολογίας ὑπεδείχθη παμψηφεί ὁ ἐπίσης συνεγγάτης τῶν «Παναθηναίων» κ. Θεόδωρος Σκούφος ἐπιμελητὴς τοῦ Ὄρυκτολογικοῦ καὶ Παλαιοντολογικοῦ Μουσείου.

Παρὰ τὸ Παναθηναϊκὸν Στάδιον ἀνευρέθη τάφος καὶ πλησίον αὐτοῦ βάσις ἀγάλματος μετὰ τὴν ἐπιγραφήν ΗΡΩΪ ΤΩ ΜΑΡΑΘΩΝΙΩ.

Εἰς τὰ ἐγγραφα νοῦ Δισραέλη εὐρέθη ἡμιτελὲς μυθιστόρημα τοῦ ἀγγλοῦ συγγραφέως, τὸ ὁποῖον θὰ δημοσιευθῇ εἰς τοὺς «Καιροὺς» τοῦ Λονδίνου.

Εἰς τὸν ἰταλὸν ποιητὴν Καρδούτσι, «τὸν λαμπρὸν τὰ ἰταλικά γράμματα, φιλολογίαν καὶ ποιήσιν» ἡ ἰταλικὴ Βουλὴ δι' εἰδικὸν νόμον ἐκήρυξεν ἐτήσιαν ἐπιχορήγησιν ἐκ φρ. 12,000.

Εἰς τὸ μέγαρον τῶν Ὁραίων Τεχνῶν τῆς πόλεως τῶν Παρισίων ἐγκαινιάσθη ἡ αἴθουσα τοῦ γλύπτου Ἰωάννου Καρριέ 300 πρωτότυπα ἔργα εἶναι ἐκτεθειμένα. Ὁ Καρριέ ἀπέθανε τὸ 1895 τριάντα ἑννέα ἐτῶν.

Ἡ «Ἐφημερίς τοῦ Φῶς» ἐώρτασε εἰς τὸ Βερολῖνον τὴν δευτέραν ἐκατονταετηρίδα της.

Τὸ βραβεῖ ν Νόμπελ ἐδόθη ἐφέτος εἰς τὸν προηγουμένον ποιητὴν Φρειδερίκον Μιστράλ.

Εἰς τὸ Παρίσι ἐδόθη τιμητικὸν γεῦμα ὑπὸ τῶν δαυμασίων τοῦ γάλλου ζωγράφου Εὐγενίου Καρριέ. Εἰς τὸ γεῦμα προήδρευε ὁ γλύπτης Ροντέν.

Ἐσυστήθη εἰς τὸ Ρουὲν ἐπιτροπὴ ἡ ὁποία θὰ ἀγοράσῃ δι' ἐράνων ὅ,τι ἀπομένει ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Γουσταύου Φλωμπέρ εἰς τὸ Κρουασέ. Ἐκεῖ θὰ συγκεντρώσουν ὅ,τι ἀναμνηστικὸν τοῦ μεγάλου μυθιστοριογράφου.

Εἰς τὸ πριγκιπικὸν θέατρον τοῦ Μόντε Κάρλο θὰ παιχθῶν κατὰ τὸν Φεβρουάριον δύο νέα μελοδράματα: *Χερουβίμ* τοῦ Μασσενὲ καὶ *Amica* τοῦ Μασκάνι. Ἐπίσης θὰ δοθῶν οἱ τρεῖς *Φάουστ* τοῦ Μπερλιόζ, τοῦ Γκουνὸ καὶ τοῦ Μπόιτο.

Τὸν Ἰανουάριον 1905 θὰ ἐκδοθῇ εἰς τὸ Μιλάνον *Διεθνὴς Πολιτικὴ Ἐπιθεώρησις*, ἡ ὁποία θὰ δημοσιευθῇ κατὰ μῆνα ἀνεκδότους στίχους τῶν καλλιτέρων ποιητῶν ὅλων τῶν ἐθνῶν.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΟΛΗΓΟΣ ΤΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ περιγραφή τῶν ἀνακαφῶν καὶ κατάλογος τοῦ Μουσείου (μετ' ἐνὸς τοιχογραφικοῦ πίνακος) ὑπὸ Κ. Κουρουνιώτου, ἐφόρου

τῶν ἀρχαιοτήτων. Ἀθῆναι 1904, τυπογραφεῖον Π. Δ. Σακελλαρίου σ. 16ον σελ. 112 δρ. 2.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ὑπὸ Γεωργίου Στρατήγη — Ἐκδόσις Ἑταιρείας «Ἑλληνισμοῦ». — Ἀθῆναι 1905 σ. 16ον σελ. 170 δρ. 2.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ Συμπλήρωμα, τεῦχος 23ον καὶ 24ον ἐκδιδόμενον ὑπὸ Μπέκ καὶ Μπάρετ. — Ἀθῆναι 1904 ἑκαστον τεῦχος δρ. 0.80.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ Κ. Φ. ΣΚΟΚΟΥ 1905. Ἀθῆναι σ. 16ον σελ. 447, δρ. 3.

Ο ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ ὑπὸ Δημητρίου Ἀναστασοπούλου τοῦ Ἀθηναίου. — Ἀθῆναι, 1904.

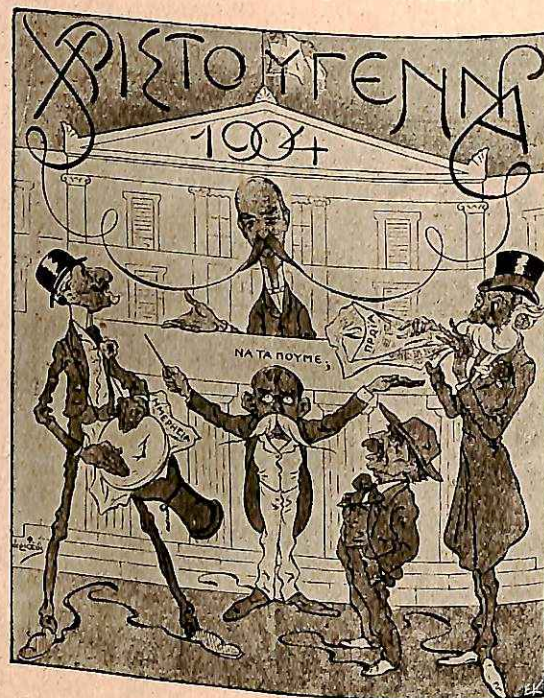
LA QUESTION D'ORIENT DANS L'HISTOIRE CONTEMPORAINE, 1821 — 1905, par Albéric Cahuet, fr. 3.50.

Μουσική :

A TOUTE AME QUI PLEURE cantique de la Vierge dans «Béatrice» poésie de M. Maeterling, musique de L. Camilieri. — Paris, J. Hamelle, 1 fr.

ΗΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΥ

Ἐκ τῆς Ἐφημερίδος «Ἀθῆναι»

ΔΩΡΑ

ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΜΑΣ

Τόμοι τῶν «ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ» κομψότατα χαρτοδεμένοι μετὰ χρωματιστὸν ἐξώφυλλον. Ἐκαστος τόμος ἀποτελεῖται ἐκ 400 σελίδων.

Τόμος Α'.	(1900)	πρὸς Δρ. - Φρ.	6	ἀντὶ	13
Τόμος Β'.	- ΣΤ' (1901 - 3)	ἑκαστος τόμος	7	»	13
Τόμος Ζ'.	- Η' (1903 - 4)	»	9	»	13

Νικόλαος Γύζης εἰδικὸν τεῦχος τῶν «ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ» ἀφιερῶμενον εἰς τὸν Ἑλληνα καλλιτέχνην μετὰ 26 εἰκόνας Δρ. - Φρ. 1 ἀντὶ 2.
Διονύσιος Σολωμὸς τεῦχος εἰδικὸν τῶν «ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ» ἀφιερῶμενον εἰς τὸν ἐθνικὸν ποιητὴν μετὰ διαφόρους εἰκόνας. » » 1 » 2.
Τὸ Λεύκωμα τῶν «ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ» » » 1 » 2.

Τὰ ἀνωτέρω ἀποτελοῦν ὠραιότατα δῶρα πρὸς οἰκείους καὶ φίλους. Αἱ ἀνωτέρω τιμαὶ εἶναι ἐλεύθεραι ταχυδρομικῶν τελῶν.

Τὸ τίμημα τῶν παραγγελλομένων ἀποστέλλεται μαζί μετὰ τὴν παραγγελίαν διὰ ταχυδρομικῆς ἢ τραπεζικῆς ἐπιταγῆς.

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΝ ΝΕΥΡΙΚΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

EN PATHESIOIS

MAISON DE SANTÉ

Σ. Γ. ΒΛΑΒΙΑΝΟΥ Ἱατροῦ Νευρολόγου καὶ Φρενολόγου.

Ἴδρται εἰς μαγευτικὴν θέσιν τῶν ὁλοδρόσων Πατησίων, τοῦ ὠραιότατου τούτου καὶ ὑγιεινοτάτου προαστείου τῶν Ἀθηνῶν, ἐν τέταρτον μόλις ἀπέχοντος αὐτῶν καὶ συγκοινωνούντος δι' ὅλων τῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας, περιβάλλεται δὲ ὑπὸ ἀπείρων μυροβόλων κήπων καὶ ἰδίων κέκτηται κήπον, ὡς καὶ ἀφθονον καὶ διανέστατον ὕδωρ.

Ἐν τῇ Κλινικῇ ταύτῃ νοσηλεύονται ὀξεία καὶ χρόνια νοσήματα Νευρικὰ καὶ Ἐγκεφαλικά. Μολυσματικὰ δὲ καὶ ἐπικίνδυνα ἔγκεφαλικά δὲν εἰσὶ δεκτά. Πρὸς θεραπείαν τῶν ἀσθενῶν ἐφαρμόζονται ὅλαι αἱ θεραπευτικαὶ μέθοδοι μετὰ τῶν ὁποίων ἡ Ψυχοθεραπεία, ἡ Ἠλεκτροθεραπεία, ἡ Υδροθεραπεία, ἡ Ἀνατριβθεραπεία (Massage), ἡ Μουσικοθεραπεία, ἡ Ἱατρικὴ Γυμναστική, ἡ διὰ κατακλίσεως (alitement) καὶ ἀπομονώσεως (isolement) θεραπεία, ἡ δι' ὕπνου καὶ ὑποβολῆς ἐν ἐργηρόσει (suggestion à l'état de veille), αἱ ἐνέσεις ὁρμῶν (ὁρμονοθεραπεία) καὶ λοιπῶν φαρμάκων κλπ. κλπ.

Πᾶσαι αὗται αἱ θεραπευτικαὶ μέθοδοι ἐφαρμόζονται ἀναλόγως τοῦ νοσήματος καὶ τῶν ἐνδείξεων. Νοσοκομειακὴ ὑπηρεσία πλήρης· οἱ νοσοκόμοι ἐκ τῶν εἰδικῶν μόρφωσιν λαβόντων καὶ πεπειραμένοι περὶ τὴν νοσηλείαν τοιούτων ἀρρώστων.

Κλίνει ἀπὸ δέκα δραχμῶν καὶ ἄνω δι' ἡμέρας, ἀναλόγως τοῦ δαιματίου, τοῦ προσωπικοῦ ὅπερ ἀπασχολεῖται, τῆς θεραπείας, τῆς τροφῆς καὶ τῶν ἱατρικῶν ἐπισκέψεων.

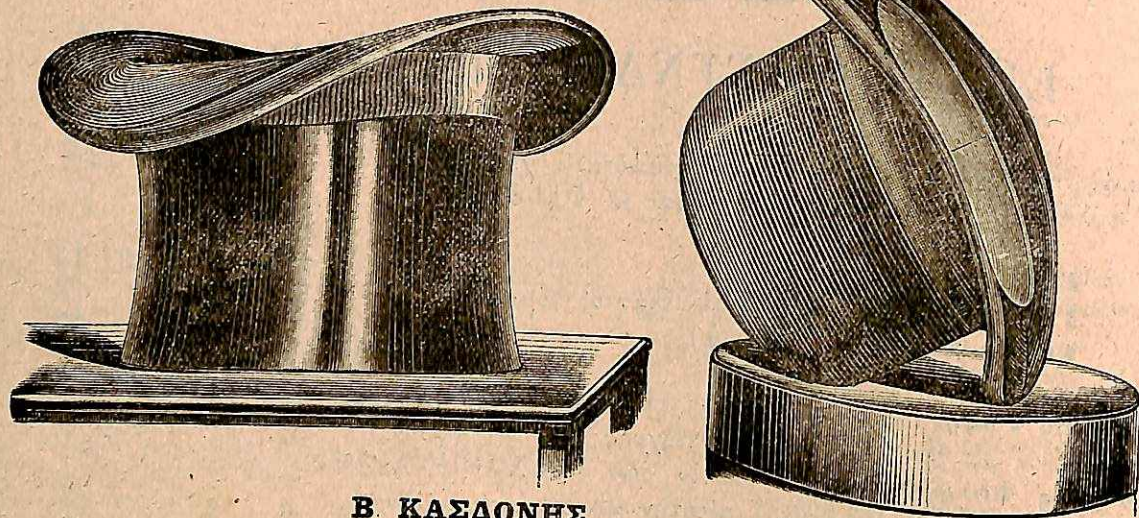
Ἡ Κλινικὴ συνδέεται διὰ τηλεφώνου μετὰ τὴν οἰκίαν καὶ τὸ γραφεῖον τοῦ Διευθυντοῦ. Ἀρ. τηλεφ. 314.

Οἱ βουλόμενοι νὰ εἰσελθῶμεν ἢ νὰ εἰσαγάγῃσι τοὺς ἀρρώστους τῶν δέον ν' ἀπευθυνθῶσιν εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Ἱατροῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ του 16 — Ὁδὸς Ζήνωνος — 16, ἔνθα δέχεται τοὺς πύσχοντας ἐκ

ΝΕΥΡΙΚΩΝ ἢ ΦΡΕΝΙΚΩΝ

καθ' ἑκάστην 8 10 π. μ. καὶ 4-6 μ. μ. πλὴν τῆς Κυριακῆς. — Ἀριθ. τηλεφώνου 200

Πῶς πρέπει νὰ τοποθετῇ κάθε κύριος τὸ καπέλο
του ὅταν δὲν τὸ φορεῖ.

Β. ΚΑΣΔΟΝΗΣ

Ἀθῆναι

Η ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀηλοποιεῖ ὅτι,

Ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1905 τίθησιν εἰς κυκλοφορίαν τραπεζικὰ γραμμάτια τῶν δραχμῶν 25, εἴκοσι πέντε, νέας ἐκδόσεως (ὀγδόης) καὶ νέου τύπου μήκους 17 περίπου ἑκατοστῶν μέτρου καὶ πλάτους 8 1/2, περίπου ἑκατοστῶν.

Τὰ νέα ταῦτα τραπεζικὰ γραμμάτια διακρίνονται ἐκ τῶν ἐξῆς κυριωτέρων γνωρισμάτων:

ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΟΨΕΩΣ

Φέρουσι πρὸς τὰ ἄνω ἐν σχήματι τόξου διὰ κεφαλαίων μελανῶν στοιχείων τὰς λέξεις «Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος», ἀμέσως δὲ κάτωθι εἰκονίζονται καθήμεναι ἐν συμπλέγματι ἡ Ἐμπορία καὶ ἡ Γεωργία. Ὑπὸ ταύτας ἐν μελανῇ ταινίᾳ ἀποτυπώνται διὰ λευκῶν κεφαλαίων στοιχείων αἱ λέξεις «δραχμαὶ εἰκοσιπέντε». Ὑπὸ τὴν χρονολογίαν φέρονται ἀριστερᾷ ἡ ὑπογραφή τοῦ Ταμίου τῆς Τραπεζῆς, ἐν τῷ μέσῳ ἡ τοῦ Διοικητοῦ καὶ δεξιᾷ ἡ τοῦ Βασιλικοῦ Ἐπιτρόπου, τεθειμέναι αἱ μὲν τοῦ Διοικητοῦ καὶ τοῦ Ταμίου διὰ σφραγιστήρος ἡ δὲ τοῦ Βασιλικοῦ Ἐπι-
τρόπου ἰδιοχείρως.

Ἐκατέρωθεν τοῦ γραμματίου ἀποτυπώνται ἐν κυκλικοῖς πλαισίοις περιβαλλομένοις ὑπὸ δαντελλοειδοῦς ποικιλματος, ἀριστερᾷ μὲν ἡ εἰκὼν τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς Τραπεζῆς Γεωργίου Σταύρου δεξιᾷ δὲ τὸ Βασιλικὸν Στέμμα. Ἀνωθεν τῶν πλαισίων τούτων φέρεται ἐν θυρεοῖς κεκοσμημένοις ὁ ἀριθμὸς 25 διὰ μεγάλων λευκῶν στοιχείων, κάτωθεν δὲ δι' ἐρυθρῶν στοιχείων ἡ σειρὰ καὶ ὁ ἀριθμὸς ἐκάστου γραμματίου. Ἡ ὅλη πρόσοψις, περιβαλλομένη ὑπὸ πλαισίου ποικυλλομένου διὰ κοσμημάτων καὶ τῆς ἐπαναλήψεως τοῦ ἀριθμοῦ 25 ἐν μικροῖς κυκλικοῖς πλαισίοις, εἶναι χρώματος κατὰ μὲν τὸ κέντρον ἀχυρίνου κατὰ δὲ τὰ ἄκρα ἐρυθροῦ καὶ κυανοῦ.

ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΠΙΣΘΙΑΣ ΟΨΕΩΣ

Ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὀπισθίας ὀψεως εἰκονίζεται ἐντὸς πλαισίου νεαρὸς Ἑρμῆς, προστάτης τῆς ναυτιλίας, ἀνακεκλιμένος ἐπὶ δελφίνος, ἐνῷ μακρόθεν φαίνεται πλέον ἀτμόπλοιον μετὰ τῶν ἱστίων ἀναπεπταμένων.

Ἀνωθεν τῆς εἰκόνος ταύτης ἐν μελανῇ τοξοειδεῖ ταινίᾳ ἀναγινώσκεται ἡ λέξις «Banque», κάτωθεν δὲ ἐν ἐπίσης μελαναῖς ταινίαις αἱ λέξεις «Nationale de Grèce» καὶ ὑπὸ ταύτας ὁ αἶψον ἀριθμὸς τῆς ἐκδόσεως (ὀγδόη), τὸ πρῶτον ἤδη ἐκτυπούμενος ἐπὶ τῶν τραπεζικοῦ γραμματίων. Ἐκατέρωθεν τῆς εἰκόνος ταύτης καὶ ἐν θυρεοῖς πεποικιλμένοις διὰ δαντελλοειδῶν κοσμημάτων ἐκτυπῶνται διὰ μεγάλων λευκῶν στοιχείων ὁ ἀριθμὸς 25.

Ἡ τε ἐν τῷ μέσῳ εἰκὼν καὶ οἱ ἑκατέρωθεν ταύτης θυρεοὶ πλαισιούνται διὰ δαντελλοειδοῦς ποικιλματος χρωμάτων κυανοῦ, καστανοῦ καὶ ἐρυθροῦ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 7 Δεκεμβρίου 1904.

Ο Διοικητὴς
Σ. ΣΤΡΕΪΤ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΙΟΝ & ΓΡΑΜΜΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΣΠΥΡ. ΑΜΠΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ
Ἀθῆναι, ὁδὸς Κολοκοτρώνη, 7.

Ἑργασία καλλιτεχνική. — Ὑλικά
α' τάξεως. — Τιμαὶ συγκαταβατικά.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΑΚΗΣ

ΙΑΤΡΟΣ ΝΕΥΡΟΛΟΓΟΣ

Ἐπιμελητὴς τῆς Νευρολογικῆς Κλινικῆς τοῦ Πανεπιστημίου.

Ἦρει συμβουλῆς 3-5 Μ. Μ.

Ὁδὸς Πινακωτῶν 18

ΚΑΘΕΚΛΟΠΟΙΕΙΟΝ “ΤΑ ΤΕΜΠΗ,”

ΑΔΕΛΦΩΝ ΚΑΡΔΑΡΑ

ΟΔΟΣ ΑΓΙΑΣ ΕΙΡΝΗΣ 28

ΣΤΕΡΕΟΤΗΣ, ΚΟΜΨΟΤΗΣ,

ΤΙΜΑΙ ΣΥΓΚΑΤΑΒΑΤΙΚΑΙ

Δεχόμεθα καὶ παραγγελίας ἐπικουρῶν.

Η ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ὑπομνήσκει

τοῖς κατόχοις προσωρινῶν τίτλων τοῦ λαχειοφόρου αὐτῆς δανείου 2 1/2 οἰο 1904 ὅτι ἡ πρώτη κλήρωσις τῆς 1 Δεκεμβρίου ἐ. ἔ. ἐνεργηθήσεται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὀριστικῶν τίτλων ἐπομένως ὀφειλοῦσιν οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ μετασχωσὶ τῆς εἰρημένης κληρώσεως νὰ σπεύσωσιν εἰς ἀνταλλαγὴν τῶν προσωρινῶν τίτλων ἐντὸς τοῦ τρέχοντος μηνὸς Νοεμβρίου ἐν Ἀθῆναις μὲν παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ, ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις δὲ παρὰ τοῖς Ὑποκαταστήμασι τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς καὶ παρὰ τοῖς Ταμίαις τοῦ Δημοσίου, παρ' οἷς ἐνηργήθησαν ἐγγραφαὶ τοῦ δανείου τούτου, καὶ ἐν Ἑπτανήσῳ παρὰ τοῖς Ὑποκαταστήμασι τῆς Ἰονικῆς Τραπεζῆς.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου)

ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ

ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΑΝΑΛΥΣΕΩΝ

ΔΗΜ. Π. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ

Μικροβιολόγος, μαθητοῦ τοῦ Institut Pasteur (1895)

16 Ὁδὸς Ἀγίας Εἰρήνης — 16

ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Ὅργανον τῆς Ἑταιρείας τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἐκαστον τεῦχος ἀποτελεῖται ἐκ 5 τυπογραφικῶν φύλλων 8ου σχήματος.

Διὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀναλύονται καὶ συζητοῦνται ἐν ἀρθροῖς εἰδικῶν δημοσιολόγων ἅπαντα τὰ ἐθνικὰ ἡμῶν ζητήματα, ὡς καὶ πᾶν δημοσίευμα ἐθνικῆς ὑποθέσεως.

Συνδρομὴ: Ἑσωτερικοῦ Δραχμαὶ 8 Ἑξωτερικοῦ Φράγκα 8.

Τὰ μέλη τῆς Ἑταιρείας, καταβάλλοντα τὴν ἐτησίαν αὐτῶν συνδρομὴν πληρόνουσι τὸ ἥμισυ τῆς συνδρομῆς. Πᾶσα αἰτήσις ἀπευθυντέον:

Κον Πρόεδρον τῆς Ἑταιρείας τοῦ Ἑλληνισμοῦ *Εἰς Ἀθήνας*

ΕΥΛΟΓΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΚΑΙ

ΦΩΤΟΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΕΔ. ΚΑΖΑΝΗ

Ο ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ ΙΑΤΡΟΣ Κ.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΚΑΝΕΛΛΗΣ

Ιατρός τοῦ ἐν τῷ Δημοτικῷ Νοσοκομείῳ ἡ «Εἰσὶς» κλινικοῦ παρατηρητηρίου τῶν φυματιῶν.

δέχεται τοὺς ἐκ στηθικῶν νοσημάτων (βρογχικῶν, πνευμονικῶν καὶ καρδιακῶν) πάσχοντας καθ' ἡμέραν, ὥρα 3-5 μ. ἐν τῷ οἴκῳ του, ὁδὸς Πινακωτῶν, 24.

“ΑΤΛΑΝΤΙΣ,”

Ἑλληνικὴ Ἐφημερίς Ἰδρυθεῖσα τῷ 1894, Ἐκδιδομένη τρίς τῆς ἑβδομάδος ἐν Νέῳ-Ὑόρκῳ.

Ἐτησίᾳ Συνδρομὴ Φράγκα Χρ. 20.

THE “ATLANTIS”, 2 Stone St. NEW-YORK, U. S. A.

ΕΙΣ ΟΛΟΥΣ ΠΡΟΣΙΤΑ ΤΑ "ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ,"

Θέλοντες νὰ καταστήσωμεν τὰ «Παναθήναια» προσιτὰ εἰς ὅλους δεχόμεθα καὶ συνδρομητὰς πληρόνοντας κατὰ ὁσέεις.

Ἡ ἐτησία συνδρομὴ Δρ. - Φρ. 25 θὰ πληρώνεται οὕτω: Δρ. 5 κατὰ τὴν ἐγγραφὴν, δρ. 5 μετὰ 2 μῆνας καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Μὲ τὴν 5ην δόσιν, ἥτοι κατὰ τὸ τέλος τοῦ 8ου μηνὸς ἀπὸ τῆς ἐγγραφῆς, ὁλόκληρος ἡ συνδρομὴ θὰ εἶναι πληρωμένη, καὶ ὁ συνδρομητὴς θὰ λαμβάνῃ ἀκόμη ἐπὶ 4 μῆνας τὸ περιοδικόν.

Αἱ πληρωμαὶ ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας καὶ τὸ ἐξωτερικόν θὰ γίνωνται διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς ἢ διὰ χαρτονομίσματος ἐντὸς συστημένης ἐπιστολῆς.

I. I. MINETTAS — ΑΘΗΝΑΙ — Τηλ. Διεύθ. MINETTAS

Τὸ παρὰ τὴν ὁδὸν Σταδίου καὶ Παρθεναγωγείου τραπεζικὸν γραφεῖον **I. I. Μινέττα** προμηθεύει οἰονδήποτε ποσὸν ὁμολογιῶν τῶν κάτωθι Ἑλληνικῶν Ἐθνικῶν Δανείων εἰς τὰς τρεχούσας τιμὰς τῶν Χρηματιστηρίων Ἀθηνῶν, Λονδίνου καὶ Παρισίων τὰς ὁποίας θεωρεῖ ὡς τὰς ἀσφαλεστάτας, συμφερωτέρας καὶ εὐκολώτερον διαπραγματευσίμους.

Δάν. τῶν 120 ἑκατομ.	τοῦ 1881 ἀποδίδ.	τόκον 4 1/2 ο/ο
» » 135 »	(Μονοπωλείων) τοῦ 1887	» 4 1/2 ο/ο
» » 125 »	(Πάγιον) » 1889	» 4 1/2 ο/ο
» » 76,350,000	(Ἡνοποιημένον) » 1898	» 5 ο/ο
» » 11,750,000	(Σιδ. Π.Κ. Μετ.) » 1900	» 5 ο/ο

Ἀναλαμβάνει ἐπίσης τὴν προμήθειαν καὶ τῶν ἑξῆς ἀρίστων Ἑλληνικῶν ἀξιῶν:

Ὁμολ. Λαχειοφόροι τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς	δίδουσαι τόκον 2 3/4 ο/ο
Μετοχαὶ Ἐθνικῆς Τραπεζῆς	» 4 3/4 ο/ο
» Τραπεζῆς Ἀθηνῶν	» 7 ο/ο
» Τραπεζῆς Κρήτης	» 4 1/2 ο/ο
» Τραπεζῆς Βιομηχανικῆς Πίστεως	» 6 1/2 ο/ο
» Ἑταιρ. Διαχειρίσεως Δημοσ. Προσόδων	» 6 ο/ο
» Σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν - Πειραιῶς	» 6 ο/ο
» Θεσσαλίας	» 5 ο/ο
» Πανελληνίου Ἀτμοπλοίας	» 6 1/2 ο/ο
» Σιδηρ. Πειρ.-Ἀθηνῶν-Πελοποννήσου	» 4 ο/ο

Καὶ προσφέρεται τὴν ἐκτέλεσιν πάσης Τραπεζικῆς καὶ Χρηματιστικῆς ἐργασίας δεχόμενον ἐντολὰς ἕκ τε τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

ΣΗΜ. Ὑπολογιζομένων τῶν τόκων πρὸς τὰς τρεχούσας τιμὰς καὶ τὰ μερίσματα τοῦ τελευταίου ἔτους.

"NEON ASTY"

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

Διευθυντής: Δ. ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ

Δίκα συντάσσεται καὶ ὁλόκληρον ἐπιτελεῖον συνεργατῶν.

Ἄρθρα ἐπὶ ὅλων τῶν ζητημάτων τῆς ἡμέρας,

εἰδήσεις ἀκριβεστάται,

Τηλεγραφήματα ἐξ Ἑυρώπης

Τὸ ποικιλώτερον Ἀθηναϊκὸν φύλλον.

ΤΙΜΗ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Ἑσωτερ. Τρίμηνος Δρ. 8. - Ἑξάμηνος Δρ. 15. - Ἐτησία Δρ. 30.

Ἐξωτερικοῦ. Ἑξάμηνος Χρ. φρ. 25. - Ἐτησία Χρ. φρ. 45.

Αἱ συνδρομαὶ ἀποστέλλονται πρὸς τὴν Διεύθυνσιν

(ὁδὸς Βουλῆς ἀριθ. 6).

ΓΑΛΑΚΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

Γ. Ι. ΓΟΥΔΙΕΛΜΟΥ & ΣΑΣ

Ὁδὸς Γ'. Σεπτεμβρίου 22

ΟΛΑ ΤΑ ΓΑΛΑΚΤΕΡΑ ΕΙΔΗ

ΓΑΛΑ ΑΓΝΟΤΑΤΟΝ

ΠΡΟΣ 80 ΛΕΠΤΑ Η ΟΚΑ

ΜΙΑ ΔΟΚΙΜΗ ΑΡΚΕΙ

ΔΙΑ ΝΑ ΣΑΣ ΠΕΙΣΗ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΑΙ ΖΑΧΑΡΙΟΥ

ΕΔΩΔΙΜΑ ΚΑΙ ΠΟΤΑ

ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ
ΑΡΙΘ.
ΟΙΚΙΑ ΒΟΥΡΟΥ
ΑΘΗΝΑΙ

ΤΑ

ΚΑΛΥΤΕΡΑ

ΚΑΙ

ΝΟΠΟΤΕΡΑ

ΕΙΔΗ